Jono Kumwimp Kwapwe Kare Kar
Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisaso éréképá yárakimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwapono.

Jon námoku kumwinámp buk fek te námokuráp e érik sér mono, ‘Arop ankárankamp Jisaso man warákár karenámp arop’rá sénámpon. Mao kumwimp buk ankwap te, yinɨnkaopwe pas ntia Wakmwaek Korop naenámp Ankank Yénképnámp Kar kumwimpono.

Matyu, Mak, Luk, mámá fákáreraomékɨr buk kumwia napo, Jon te wakmwaek kumwimpon. Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 60 yopwar niamp arake fek, Jono kumwimp buk te mámá apár mekamp koumteouráp arop mér mwanapria nimpon. Jisaso térenámp ankank ponankor farákáp mono, ankwapmwaek saráp farákáp námpon. Jisas farákápnámp kápae kare karan farákáp nám pon.

Kar yiki yak konámpao arop arákáranámp kar

1 Me koum sik kar, Kwaro ponankor ankank oukoumwan yoro momp fek, Kar yakámpono. Karao Kwarént yak, tá Kar námoku kare támao Kwarono. ✡ 2 Me koum sik Kar te Kwarént yakámpono. 3 Am Kar fek táman ankank ponankor forokorimpon. Ankank ankwap ankwap mwae kup fek forokor mono. Ponankor ankank te am

✡ **1:1:** 1 Jo 1:1-2; Yé 19:13

Kar támao nánko forokorimpon. ✡ 4 Yiki yak am Kar mek yak námpon. Am yiki yak te koumteouráp aropamp ninik mek wae sankoropnámp yiki yakono. ✡ 5 Am wae te kirikip mek wae puri akwap konámpara, kirikip te am waeran oupouroupea torokwari pap mono.

6 Kwaro arop ankárank sámp-kérépámp, am aropamp e te Jon. Mao te karan farákáprá koropámpon. 7 Mao te am waeramp kar táman farákáp nánko, koumteouráp arop ponankor maomp kar wawia méranáponoria farákápámpon. 8 Jon námoku te am wae támao mono. Mao te párák am waeramp karan farákáprá koropámpon. 9 Am wae te wae karerao maok, arop ponankoran wae sánk naeria oukoumwan te apárok ék námpon. ✡

10 Oukoumwan te am Kar apárok yak námpon. Kwaro am fek apár yoroimpan maok, apárokamp koumteouráp arop fárákap te man mér mo napon. ✡ 11 Námokuráp apár fi mek ék námpan maok, mao námokuráp arop fi te man wuri nke mo napon. 12 Aeno ankwap koumteouráp arop fárákap man warámp nap te, am fárákap man wae méria napon. Am taknap fákáreran te Kwaro kárákáre nénk nánko, am fárákap te fwap Kwaromp tárápu yakáp mwanapon. ✡ 13 Am arop Kwaromp tárápu yakáp nap te, naropwar ntia éntupwaromp yiri fekamp mo, tá aropamp pourou fek mwaekamp mo, tá aropamp ninik fekamp mono. Kwaro námoku yoroianánko, maomp tárápu yakáp napon. ✡

✡ **1:3:** Kl 1:16-17; Hi 1:2 ✡ **1:4:** Jo 5:26 ✡ **1:9:** Jo 8:12 ✡ **1:10:** Jo 17:25 ✡ **1:12:** Ga 3:26; Kl 2:6 ✡ **1:13:** Jo 3:3-6; 1 Pi 1:23

14 Aeria maok, Karao arop arákarea maok, yino
ou mek yak námpon. Aenánko, yino maomp wae
ntia kárákáre tokwae te wae nke námpon. Am wae
tokwae am Táráp ankárankampamp Kwaro sámp-
kérép nánko ék námp, maompono. Aeria maok,
aropomp ntia kare kar ninik te maomp ninik mek
saráp top-pwarámpeyak námpon. ✡ 15 Jono koum-
teouráp aropan wumwiria arakrá sér, “Mámá arop
te ono yumwan wokwaek sériamp arop támaono.
Ono yumwan sérrá: Arop onomp wakmwaek ko-
rop námp te, onomp Tokwae Karono. Am te apae
riteanápe, ono oukoumwan korop mo nanko, mao
te wokwaek kar yakámpon.”
16 Aropomp te am aropan top-pwarámpeyak
nánko, am aropomp fek tapek nomwan ponankor
kwapwe karerá kák konámpono. ✡ 17 Tá kare,
Kwaro nompor lo Mosesomp yaek sánkámpon.
Aeno Jisas Kraisomp yaekamp te nomo aropomp
ntia kare kar ninikan sámp námpon. 18 Arop
ankwap Kwarén te nke mo kareno. Am Kwaromp
Táráp ankárank mao námoku saráp Naropwaromp
wonae fik kar yakeakámpao am ankárank támao
nomwan Kwar yénkép námpon. ✡

Ént mek nér i konámp Jono farákápámp kar Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18

19 Juda poukeyak konap fákárerao pris fákáre
ntiaka Livai fákáre Jerusalem meknámp tirá kérép
napo, koropea Jonén turunk, “Amo kare te wa
nape?” 20 Aerapo maok, Jon te mek wouroump
mono, érik arakrá sér, “Ono te Krais támao mono.”

✡ **1:14:** Lu 9:32,35; Fl 2:7; Hi 2:14 ✡ **1:16:** Ef 3:19 ✡ **1:18:** Mt 11:27; Jo 6:46

21 Aeránko maok man turunkrá, “Ae te amo
Elaija nie?” Tá mao sérrá, “Mono.” “Ae te
amo yino yépékrá yakápnámp profet nie?” Tá
nopok mao sérrá, “Mono.” ✡ 22 Aeránko maok,
am fárákapao man warko turunkrá, “Amo te
wa kareao nape? Yino te yinan sámp-kérépnap
arop fárákapan amo nopok sénap kar tukupea sér
mwanámpono. Amoku kare te apaerá sér rape?”
23 Aerapo maok, Jono sérrá, “Ono te am arop
profet Aisaia sérrá, ‘Arop kar ankárankamp arop
yak mo apár meknámp wumwiria sérrá, “Tok-
wae Karao korop naenámp mwae kup fwapok-
wapenk”rá sénaenámp’ rimp arop támaono.” ✡
24 Am arop fárákap Farisi fákáreao tirá kérépapo
koropap támao Jonén warko turunkrá, 25 “Amo te
Krais mo, amo te Ilaija mo, amo te am profet
mo nap kwamp te, apaerá mámá koumteouráp
aropan ént mek nérrá kák napon?” 26-27 Jono
nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá
sér, “Ono te arop fárákapan ént fek nérrá kák
konampon. Aeno yumo ou mek yaknámp arop
ankwap ankárank yumo te man mér mo napon.
Am arop te onomp wakmwaek korop námpon.
Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp
pukamp su fekamp paok aokorop * nanamp pwi
mo nampono.” ✡ 28 Jono am kar sérimp te, ént Jor-
dan mek nkwamwaek fimwaekamp némp Betani
mek yakrá am kar sérria koumteouráp aropan ént
mek nérrá kákámpono.

‘Jisas te Kwaromp Sipsip Morok’rá sénámp kar

✡ **1:21:** Lo 18:15-18; Ap 3:22 ✡ **1:23:** Ais 40:3 * **1:26-27:** Matyu 3:11 fekamp kar fi fek nkeae. ✡ **1:26-27:** Jo 1:33

29 Ankwap kumuruk, Jono nke nánko, Jisas
maonámpok koropánko maok, “Nkenke! Nkote
Kwaromp Sipsip Morokono. Mao te apárokamp
koumteouráp arop ponankoramp kwatae nɨnɨk
tirá épér naenámpon. ✡ 30 Am arop te ono wok-
waek sérrá, ‘Arop onomp wakmwaek korop námp
te, onomp Tokwae Karono’rá sériamp támaono.
Am te apae riteanápe, mao te ono oukoumwan
korop mo nanko, mao te manénkɨr me koum
sik yakámpon. 31 Onoku karerao kor, mao te
wanonorá mér moiampan maok, párák koropea
Israel fi mekamp koumteouráp aropan am arop
mér mwanapria ént mek nérrá kák nampon.”
32 Aeritea maok, Jon Jisasén nke námpan sérrá,
“Ono wae Yiki Kor Spiritao yámar meknámp ant
yuri niampao ékiaka maomp pourouk narek tank
nánko nke nampon. 33 Ono kareao kor manénkɨr
te man mér moi nampan maok, Kwaro onan
manénkɨr sámp-kérép nánko, koropea am koum-
teouráp aropan ént mek nérrá kák nampono. Wok-
waek mao onan arakrá sér, ‘Amo nke napo, Yiki
Kor Spirit ékiaka arop ankárankampamp pourouk
tank námp te, am arop támao koumteouráp arop
fákáreran Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpon.’
✡ 34 Aenánko onoku wae nke nampan arakrá
farákáp nampon: Mao te Kwaromp Tárápono.”

Jisaso ménnt paokop mwanap arop yiawor éréképámp kar

35 Jono wakmwaek ankwap yae fek am ént
mek nér i konap fek mao éréképá yárak i konámp

✡ **1:29:** Ais 53:6-7; 1 Pi 1:18-19 ✡ **1:33:** Mt 3:16

arop anánkaopwerént yak. 36 Aeria mao nke
nánko maok, Jisaso am fek koropá párákaprá ak-
wap. Aenánko maok, Jono sérrá, “Nkenke! Nkote
Kwaromp Sipsip Morokono!” ✡ 37 Aeránko maok,
am anánkaopwerao am kar wawia maok, Jisasomp
wakmwaek akwapepon. 38 Jisas arákarrá nke
nánko maok, am arop yawor maomp wakmwaek
akwapepo maok, Jisaso am arop yaworan arakrá
turunk, “Yumo te apae ankankan oupourounk
repe?” Tá am arop yaworao man sérrá, “Rabai,
amo mae nap mek yak napono?” (Am ‘Rabai’ e
fi te ‘Tis’ nono.) 39 Jisaso am arop yaworan sérrá,
“Yumo koropá nkenke.” Am ke te oukoumwan
yiawor ke námpantá nimpon. Aeránko maok, am
arop yawor akwapea mao yaknámp nap nkeaka
maok, ménnt yakrá akwapea kumuran.
40 Am arop yawor Jonomp kar wawia, Jisasomp
wakmwaek akwapep ankwap te Saimon Pitamp
nánae Andru. 41 Mao akwapea náráp naenáp Sai-
monén oupourounkia sérrá, “Yino te wae Mesaian
nke námpono.” (Am ‘Mesaia’rá sénap ankwap e te
‘Krais’ ono.) † 42 Andru man warámpea akwa-
pea Jisasnámpok nánko maok, Jisaso man nkeaka
sérrá, “Amo te Saimon, Jonomp tárápono. Nánkár
wakmwaek waráp e te ‘Sifas’ ri pap mwanapono.”
(Am takrá sénap te Grik kar fek te ‘Pit’ nono. Am
‘Pita’rá sénap fi te ‘Yumwi’rá sénapon.) ✡

Jisaso Filip ntiaka Natanielén wumwiria éréképámp kar

✡ **1:36:** Jo 1:29 † **1:41:** ‘Mesaia’ te Hibru kar fekamp e, tá ‘Krais’ te Grik kar fekamp enono. “Juda Tére konap Niniik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ✡ **1:42:** Mt 16:18

43 Wakmwaek ankwap kumuruk Jisas Galili
mek akwap naeriaka Filiponámpok akwapea
nkeaka sérrá maok, “Amo onomp wakmwaek
koropae!” 44 Filip te Betsaida mekampono.
Am taun te Andru ntia Pitamp taun nono.
45 Filipo akwapea Natanielén oupourounkia
maok, man sérrá, “Am arop te wokwaek kar
Moseso kumwimp lo, tá profetao kor am kar
man kumwimp te, am arop te yino wae nke
námpono. Mao te Josepomp táráp, Nasaret
mekamp Jisasono.” Aeránko maok, Natanielo
man sérrá, “Ae te kwapwe kare ankank fwap
Nasaret meknámp korop námp nie?” ✡ 46 Aeránko
maok, Filipo man sérrá, “Amo koropea nkeae.” ✡
47 Natanielo Jisasnámpok korop nánko maok,
Jisas man nkeaka arakrá sér, “Yumo nkenke!
Mámá arop mámáte Israel mekamp arop
karenono. Mao te kwekár kar, tá kwekár
nɨnɨk kánanke yak mo kareno.” 48 Tá Natanielo
Jisasén arakrá turunk, “Amo mokopiaka onan
mér napon?” Makránko Jisaso maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Manénkɨr Filip amwan
oukoumwan wumwi mo nánko, amo yao fik ‡ pékri
fek tankapo, ono am ke fek táman amwan nke
nampon.” 49 Aeránko maok, Natanielo maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Tisa, amo te Kwaromp
Táráp, Israelomp Kingono!” ✡ 50 Aeránko Jisaso
sérrá, “Ono amwan sénamp te amwan ono yao
fik pékri fek nke namp fi kor fek táman amo
mér napon? Am te kánankenono. Amo nánkár

✡ **1:45:** Lo 18:18; Ais 7:14 ✡ **1:46:** Jo 7:41-52 ‡ **1:48:** ‘Yao fik’rá sénámp te, kwantae ki niamp tank konámpon. ✡ **1:49:** Mt 14:33; 16:16; Jo 12:13

wakmwaek máman kámákár akwapnámp ankank tokwae nke nanapon.” 51 Mak ritea maok, warko man sérrá, “Ono waeman kare kar yumwan sér rae: Nánkár wakmwaek te yumo nke napo, yámar me kɨkɨr akwap nánko maok, Kwaromp ensel fákárerao Arop Tárápamp pourou mwaek éká poká napo, nke mwarea napon.” ✡

2

Jisaso ént karan wain arákarea papámp kar

1 Jisaso Filip ntia Natanielén éréképámp yae anánki yak nánko, arop ankárank distrik Galili mekamp taun Kana mek yupu sámp naerianánko maok, toupour. Tá Jisasomp éntupwar am yupu sámp naerianámp toupour fek am mek yakánko maok, 2 am fárákapao Jisasén kor wumwiria maok, mao éréképá yárak i konámp arop fárákapan kor ‘Koropenk’rá sér. 3 Am toupour fek fánap wain ént pwaránko maok, Jisasomp éntupwaro man sérrá, “Mámá arop fárákap te wain ént mo nape.” 4 Jisaso man sérrá, “Ayae, amo apaeritea onan turunk rape? Ono nanamp yae te oukoumwan sɨkono.” ✡ 5 Aeránko maok, éntupwaro tére konap aropan sérrá, “Mao yumwan apae kar sénánko te, yumo ankár mao sénámpaok kipo.” 6 Am nap mek te Juda firao námoku i konap nɨnɨkaok yae yárár i konap éntráp kwar fekamp sospen éri tokwae tokwampok tankáp. Am sospen ankákárank mek te 100 lita ént fwap tank naenámpon. 7 Jisaso am tére konap aropan sérrá, “Sospen mek ént kokorarenke.” Aeránko maok, am fárákapao am

✡ **1:51:** Stt 28:12 ✡ **2:4:** Jo 7:30

mek kokorarea top-pwarámprá kák. 8 Tá mao am
fárákapan sérrá, 'Fɨr poukwapnámp aropaonámpok
santukupenk'ránko, santukupap. 9 Fɨr pouk-
wapnámp aropao am ént fári nki nánko maok,
wae wain kare nánko maok, mao te am maokamp
sámp naprá mér mo. (Aeno am térenap aropao
saráp ént yɨnkɨp nap te wae mér.) Aeapo maok,
táte fɨr poukwapnámp aropao am yupu sámpámp
aropan wumwiria maok, 10 man arakrá sér, "Arop
ponankor wain kwapwe kareanénkɨr nénk napo,
fépéria napo maok, wakmwaek am fárákap kápae
kare fépéria pwarnap ke fek maok, táte warko
wain kwatae taenámp wakmwaek nénk konapon!
Ae konapan maok, amo kwapwe kare wain te
pátea oukoumwan táman sankorop napon."
11 Am kárákáre te Jisaso manénkɨr arop fárákapao
nke nap fek Kwaromp kárákáre te aránorá
yénképnámp ankankono. Am yoroimp te Galili
apár mekamp taun Kana mek yoroimpon. Aeria
maok, am fek táman mént paokopap arop fákáre
man mériapon. ✡
12 Takia pwarará maok, Jisaso náráp éntupwar
warámp, tá náráp nánaeounáp tárápu érékép, tá
náráp éréképea yárak i konámp arop fákáre érékép,
makia pɨkia taun Kaperneam mek ankwap yinɨnk
yae yakápiap.

Jisaso lotu nap tokwae mek bisnis térenap aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 21:12-17; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46

13 Juda firamp Pasova yae wae fae nánko maok,
Jisaso Jerusalem mek pokea maok, ✡ 14 Lotu

✡ **2:11:** Jo 1:14; 4:54; 11:4 ✡ **2:13:** Kis 12:1-27

nap tokwae yár mek nke nánko maok, arop bulmakau, sipsip, ant, arapek bisnis térerá yakáp. Tá mao nke nánko, arop ankwap fárákap ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nonopokrá yakáp. 15 Jisaso paok sámpea mwepia am fek arop fárákapént maomp sipsip, bulmakau méntér yéréperá kérép nánko, am lotu nap pwarará pɨrɨkɨmprá tukup. Tá arop nonopoknap mani wakárarria kákánar méntér wakár-sɨr. 16 Aeria maok, arop ant nénk napan kor sérrá, “Yumo yiráp ant tia tukupenke! Yumo te onomp naropwaromp nap te mákiaka stua niamp arákarrá pap nape!” 17 Mao éréképá yárak i konámp arop fákárerao Jisaso taknámp nkea kar ankwap Buk fek yaknámp am nɨnɨk. Am kar te arakrá sénámpon: “Ono waráp napan warákár tokwae nampara, am nap fwapi yakanoria tére kárákáre nampon.” ✡

18 Juda taokeyakáp konap fárákap am Jisasonámp nɨnɨk nkea maok, man arakrá turunk, “Ae te amwan takaeria sánknámp kárákáre yinan yénkép naeria te, apae kárákáre yoro nanapon?” 19 Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo mámá lotu nap tokwae párámpea napo, ono warko yinɨnk yae fek saráp ti nanampono.” ✡ 20 Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Apae! Am lotu nap tokwae te 46 yopwar fek ti nap te, amo fwap yinɨnk yae fek saráp ti nanap nie?”

21 Aeno am lotu nap tokwae Jisaso sénámp te námokuráp pourouan sérimpon. 22 Am tak rimp te nánkár wakmwaek Kwaro man apár me mekamp

✡ **2:17:** Sng 69:9 ✡ **2:19:** Mt 26:61

yininki yakeanánko, fárámpá papámp fek maok, mao éréképá yárak i konámp arop fárákapao am sérimp kar ninikiapon. Tá Kwaromp Buk fek yaknámp kar ntia Jisaso sérimp karan kor mér napon. Aea maok, Jisas sérimp kar, tá Kwaro sérimp kumwian kor mériapon. ✡

Jisas arop ponankoramp ninik méri yaknámp kar

23 Jisaso Jerusalem mek Pasova yae fek yakánko maok, kápae kare koumteouráp arop koropea mao nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke. Aeria maok, am fárákap wae mao te Kraisonorá mér. 24 Aeapao maok, Jisas te am fárákapan, wae kare naponorá ninik mono. 25 Am te apae riteanápe, mao te ponankor aropamp ninik mek te wae méri yak námpon. Mao te apae ninik fae tákáre nánko, arop ankwapao man ninik sánk mwanapanápe, mono. Mao námoku waeman aropamp ninik mér kare yak námpon.

3

Jisas ntia Nikodemus kar sérep kar

1 Arop ankárank maomp e te Nikodemus mao te Farisi fákáre mekampao, Juda fi taokeyak konámp arop. ✡ 2 Am aropao Jisasnámpok kumuruk koropea maok, man sérrá, “Rabai, yino te wae mérono: Kwaro amwan te tisa niamp sámp-kérép námpono. Táte Kwaro arop ankwap méntér yak mo nánko te, am arop mokopia mámá amo yoro i konap kárákáre má yoro naenámpanáp mono.”

✡ **2:22:** Lu 24:6-8; Jo 12:16 ✡ **3:1:** Jo 7:50-51; 19:39

3 Aeránko maok, Jisaso maomp kar
pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan kare kar
sénampon: Arop warko wourékam yoro mo námp
te, Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te nke
naenámp pourou mono.” ✡

4 Aeránko maok, Nikodemuso man sérrá, “Ae
te arop wae méri yak námp te mokopiaka warko
wourékam yoro naenámpon? Ae te fwap warko
éntupwaromp yare mek youmpeanánko, éntupwaro
warko fárákap naenámp nie? Tak naenámp pourou
mono.”

5 Aeránko maok, Jisaso maomp kar
pwarokwaprá sérrá, “Ono wae amwan kare
kar sér rae: Arop ént fek, tá Yiki Kor Spirit
fek wourékam yoro mo námp te, Kwaro náráp
firáp taokeyak námp mek te yoump naenámp
pourou mono. ✡ 6 Ankank pourourao sámp
námp oupourounki pap námp te pourouampono.
Táte ankank Yiki Kor Spiritao yoroi námp te,
am te Spiritampono. ✡ 7 Ono amwan sénamp
kar táman korokop kwapono. Yumo ankár
warko wourékam yoro kipo. 8 Ouwi te námoku
akwap naerianámpaok akwap konámpon. Amo te
párák minkan wa napan maok, am te maoknámp
koropea, maok akwaprianrá mér mono. Tá Yiki
Kor Spiritao arop wourékam yoro i konámp te
takeno.”

9 Aeránko maok, Nikodemuso maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Am ankank amo sénap
te mokopia korop naenámpon?”

✡ **3:3:** 1 Pi 1:23 ✡ **3:5:** Ta 3:5 ✡ **3:6:** Jo 1:13

10 Aeránko maok, Jisaso maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Amo Israel firamp
tisa te, mokopia am ankank épérép rape? 11 Ono
waeman amwan kare kar sér rae: Yino sénámp te
yino wae mérnámp ankankan sénámpon. Tá yino
nkenámp ankank te yino wae farákáp námpon.
Aeno yumo yino farákápnámp kar te younkwek
sir konapon. 12 Ono manénkir yumwan apárokamp
ankank sénanko, yumo mér mo napon. Táte
taknámp ono yumwan yámar mekamp ankankan
sénanko te, yumo mokopia mér mwanapon?
13 Arop ankwap yámar mek pok moi námpon.
Aropamp Táráp yámar me pwararea apárok ékámp
te, mao ankárankampao mwar pok naenámpon.
14 Wokwaek kar Moseso apár mwar mek bras fek
tákam wunéri yoroia narek yaopwae fek arápámp
niamp, Aropamp Tárápan kor arop fárákapao
narek aráp mwanapon. ✡ 15 Aenapo maok, arop
ponankor man nkea mér nap te, yae-párák kare
yakápria, yiki yak kwapwe sámpea yaká yakáp
mwanapon.

16 Kwar te Táráp ankárankamp kare mwar yak
námpon. Aenámpan maok, Kwaro ponankor
koumteouráp aropan yonkwae touwe tokwae
námp kwamp maok, am Táráp ankárankamp am
arop fákáreran sánk námpon. Mao taki námp
te, ponankor koumteouráp arop man méria,
am fárákap yaomwi mek pik mono, ankár yiki
yak kwapwe sámpea yakápi yakáp mwanapria
ninámpon. ✡ 17 Kwaro Táráp mámá apár mek
sámp-kérép námp te, mámá apár mekamp aropao

✡ **3:14:** Nam 21:9; Jo 12:32 ✡ **3:16:** Ro 5:8; 1 Jo 4:9-10

i konap apárokamp koumteouráp aropamp ninik yurukup naenámpria te mono. Mao sámp-kérép nánko ék námp te, am fárákapan warko érékép naenámpria ninámpon. ✡

18 Arop am Kwaromp Tárápan mér námp te, mao kot mo, fwapono. Aeno arop man mér moianámp te, waeman kot naenámp arop yak námpon. Am te apae riteanápe, mao am Kwaromp Táráp ankárankamp táman mér moianámpara námpon. ✡ 19 Am kot mwanap fi te aránono: Wae kwapwe te waeman apárok ék námpan maok, arop fárákap te kirikipan warákárria am waeran warákár mo i konapon. Am te apae riteanápe, am fárákap te kwatae ninik i konap aropara napon. ✡ 20 Arop ponankor kwatae ninik i konap te, am fárákap te waeran yopor napon. Maomp ninik érik farákár te monoria napara, wae fek korop mo i konapon. 21 Aeno arop kare kar ninik fek tére konámp arop te, mao fwap wae fek korop nánko, arop fárákap maomp tére nkea mériaka sérrá, ‘Maomp tére te Kwaromp kárákáre fek tére námpono’rá sér i konapon.”

Jono ‘Jisas te wanono’rá érik sérimp kar

22 Takia pwarará wakmwaek Jisas ntia mao éréképá yárak i konámp arop fárákap Jerusalem pwarará, apár Judia mekmwaek tukup. Tukupea maok, am mek am fákárerént yakria maok, am mekamp koumteouráp aropan ént mek énérrá kákámp. 23 Jono kor koumteouráp aropan ént Ainon mek Salem wonae fik yak nánko maok,

✡ **3:17:** Lu 19:10; Jo 12:47 ✡ **3:18:** Jo 3:36 ✡ **3:19:** Jo 1:5

am fek te kápae kare ént yak nánko maok, koumteouráp arop koropapo, am fákáreran ént mek nérrá kákámpon. 24 Heroto Jonén oukoumwan kalabusia pap mo námp fekimpon. ✡

25 Aenko maok, Jono éréképá yárak i konámp arop fárákap, tá Juda mekamp arop ankárank makia Juda firao Kwaro nke námp fek yiki kukur mwaria yeráp ankank yárár i konap ninikan nonopok kar yorowar. 26 Aeria maok, Jonént paokop i konap arop Jononámpok tukupea man sérrá, “Tisa, wokwaek kar arop amont Jordan mek nkwamwaek fimwaek fokopeyakánko, amo maomp kar kwapwe farákápap, am arop te oukoumwan koumteouráp arop fárákap ént mek nérrá kák nánko, ponankor maonámpok tukup nape.” ✡ 27 Aerapo maok, Jono am fákáreran kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro arop ankwapan tére sánk mo nánko te, am arop te sámp mono. ✡ 28 Yumwan te wae ono wokwaek am kar séranko, wawiapon. Ono te Krais mono. Ono te am aropao akwap naenámp fek, mao onan, mekia akwapaeria sámp-kérépnámp aropono. 29 Ono te am aropao yupu sámpanoria yaewour i konámp arop niamp takeno. Táte arop ankwapao yupu sámp námp te, am yupu te ankár mao sámp námpon. Tá maomp nouroup te párák fokopeyakrá maomp karan wonae fik woupwi pátea wawia warákár konámpon. Táte taknámp onomp ninik mek te warákár tokwae nampon. 30 Maomp e te ankár tokwae kari akwap nánko, onomp e te ankár kánanke kwaroki akwap naenámpon.”

✡ **3:24:** Mt 14:3-4 ✡ **3:26:** Jo 1:26-34 ✡ **3:27:** Jo 19:11

31 Arop nareknámp ék námp te ponankor
ankankan nareki yak námpon. Aeno arop
mámá apár meknámp korop námp te, am arop
te apárokampon. Aenámpara, mao te apárokamp
ninikan téreria, mámá apár mekamp ankankan
saráp sérar i konámpon. Aeno arop yámar
meknámp ék námp te, ponankor ankankan
poukwapea nareki yak námpon. ✡ 32 Mao te
ankank wae nke, tá wawianámpan farákáp
konámpon. Ae konámpan maok, arop ankwap
ankárankamp am kar farákápnámp sámpea, am
kar niki-samp yárak mo námpon. 33 Arop am
kar wawia niki-samp yárak námp te, am támao
yénképrá: Kwar te kare kar sér i konámpria
am karan mér kare námpon. 34 Am te apae
riteanápe, am arop Kwaro sámp-kérép nánko
koropeanámp, mao Kwaromp karan farákáp
námpon. Kwar te man Yiki Kor Spirit aop-
aopwekrá nénk mo i konámpono. ✡ 35 Naropwaro
náráp Tárápan warákár námp te ankank ponankor
náráp Tárápamp yaek sánk nánko, taokeyak
naenámpon. ✡ 36 Arop Kwaromp Tárápan mériaka
‘Kareno’rá sénámp te, mao te yae-párák yiki yaká
yak naenámpon. Aeno arop Kwaromp Tárápamp
kar wawia mántwaok várak moi námp te, mao te
yiki yak naenámp sámp mono, Kwaromp yonkwae
pwarámp te maomp pourouk yak námpon. ✡

4

Jisaso Samaria mekamp yupurént kar sérimp kar

✡ **3:31:** Jo 8:23 ✡ **3:34:** Jo 1:32-34 ✡ **3:35:** Mt 11:27; Jo 5:20
✡ **3:36:** Jo 3:16-18; 1 Jo 5:12

1 Am ke fek maok, Farisi fákárerao wa napo,
Jisaso kápae kare arop éréképea ént mek nérrá
kák nánko, am arop fárákap Jisaso éréképá yárak
naenámp arop yakáp napo, am fárákap te Jono
éréképá yáraknámp arop fárákapan kámákár akwap
námpon. 2 Aerá sénapan maok, Jisas námoku te ént
mek nérrá kák mo i konámpono. Námoku éréképá
yárak i konámp arop fákárerao arop ént mek nérrá
kák napon. 3 Am Farisi fákáre támao am kar wae
méria maok, Jisas am kar wawia méria maok, Judia
apárok pwarará námoku éréképá yárak i konámp
aropan éréképea Galili apár mek akwap. 4 Tá am
mwae kup mao akwap naerianámp te Samaria
mekmwaek akwapeyak námpon.
5 Aea maok, mao wae akwapeaka apár Samaria
mek taun Sikar mek am apár te wokwaek kar
Jekopo náráp táráp Josepén sánkámp fek wonae
fik am fek. ✡ 6 Jisas koropea Jekopo wokwaek
éntampor ént me tokwaeri yokoropámp fek, am fek
nánko maok, yámar kuk nánko kokwae nánko, am
ént me-tápok am fek tank.
7 Aenánko maok, Samaria mekamp yupu
ankárank ént yinkip naeria koropánko maok, Jisaso
man sérrá, "Onan ént yink-sáp napo, fánae." 8 (Mént
paokop i konap arop fákáre te fir ti mwaria taun
mek tukup tenapon.) 9 Am Samaria mekamp
yupu támao Jisasén sérrá, "Amo mwar Juda fi,
tá ono mwar Samaria mekamp yupu te, amo
mokopia onan 'Ént sáp napo fánae'rá sénapon?"
(Am yupu takrá sénámp te Samaria fi te ankwap fi
ara, Juda fi mént tárápar mo i konapan sénámpon.)

✡ **4:5:** Stt 33:19

✡ 10 Aeránko maok, Jisaso nopok am yupuan
arakrá sér, “Táte amo Kwaro kwaporok nénk
konámp ankank mérria, tá amwan ‘Ént sápae
fánae’rá sénámp aropan mérria man sénapo te,
mao fwap amwan yiki yak sánk konámp ént sánk
naenámpon.” 11 Aeránko maok, yupurao man
sérrá, “Arop Tokwae, amo te baket mo, tá ént
me te tokwaeri. Aenámp te, amo am yiki yak
sánk konámp ént te maokamp yɨnkɨp nanapon?
✡ 12 Yinomp appe Jekopo am ént me te yinan sáp
námpon. Am ént me te námoku, náráp tárápu,
tá bulmakau, sipsip, makia fáriapono. Ae te
amo Jekopén kwe-pwar nap nie?” 13 Aeránko
maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá,
“Arop ponankor mámá ént má fánapo te, maomp
oumpour kor te warko káke naenámpon. 14 Aeno
arop ankárankao ono sánk nae namp ént fánámp
te, ankwap ke fek warko oumpour kor káke
mono. Am ént ono sánk nae namp te ankár
ént me meknámp oukur námpnámp taknámp,
nɨnɨk mek kor taknámpi yakria maok, yiki yak
naenámp sánk nánko, kwapwe kare yaká yak
naenámpon.” ✡ 15 Aeránko maok, yupurao sérrá,
“Arop Tokwae, amo onan am ént sápae. Aenapo
nánkár wakmwaek te ono ént nɨkɨp mo nánko, ono
mámá ént yɨnkɨp mo, tá ono warko mapek ént
yɨnkɨprá korop mo nanampono.”

16 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo ak-
wapea waráp poumaropan séria maok, warko
arákarrá mapek koropae.” Aeránko maok, yupu-
rao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te

✡ **4:9:** Lu 10:33 ✡ **4:11:** Jo 7:37-39; Yé 21:6 ✡ **4:14:** Jo 6:35

poumarop mono.” 17 Jisaso man sérrá, “Amo ‘Ono
te poumarop mono’rá sénap te, amo te kare kar
sénapon. Wokwaek amo mént yakap poumarop
te éntikan maok, 18 tá oukoumwan amo mént yak-
nap arop te waráp poumarop mono. Aenámpara,
waráp kar am te kare karono.” 19 Aeránko
maok, yupurao man sérrá, “Arop Tokwae, ouk-
oumwan ono wae mér nampono, amo te pro-
fet ankwapono. 20 Yinomp appeyaenáp mámá
faonkwe mapek koupoukarea, lotu i konapan
maok, yumo Juda firao Kwarén lotu i konap némp
te ankár Jerusalem mek sarápono.” ✡

21 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu,
amo te onomp kar man wawia mérae. Nánkár
wakmwaek koropnámp ke fek Naropwar Kwarén
yumo mámá faonkwek mapek lotu mo, tá
Jerusalem mek kuri man lotu mono. 22 Samaria
yumo te mér monap ankankan lotu napon.
Aeno Juda yino te ankank wae mér námpan
lotu i konámpon. Am te apae riteanápe, Kwaro
arop fi ponankor warko érékép naenámp tére te
Juda fi yinanmékɨr tére námpono. 23 Aeno am
korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop
námpon. Tá arop ponankor lotu kare mwaria
nap kwamp te, Kwar Naropwarén Yiki Kor
Spiritamp kárákáre fek, tá kare kar nɨnɨk fek
lotu mwanapon. Naropwar te take pourouráp
lotunap arop fárákapan warákár tokwae námpon.
✡ 24 Kwar te Spiritara, arop man loturia te, ankár
Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek, tá ankár kare kar
nɨnɨk fek lotu mwanapon.” ✡ 25 Aeránko maok,

✡ **4:20:** Sng 122:1-4 ✡ **4:23:** Jo 15:26 ✡ **4:24:** Ro 12:1

yupurao man sérrá, “Ono wae mér nampon, Mesaia ék naenámpon. ‘Mao te Kwaro Nánapinámp Arop Kraisono’rá sér i konapon. Nánkár mao ékria te nomwan kápae kare ankank sénaenámpon.” 26 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Am te Ono Taki Yak konamp má támao, amont kar sénampono.”

27 Aerá séránko maok, ménṭ paokop i konap arop fákáre warko arári koropea, man nkeapo maok, yupu ankáranként kar sérrá yak. Aenánko maok, am fárákapao nkea pwarápaeria nınık tokwae. Aenapao maok, ankwap ankárankampao Jisasén ‘Amo apae sámp nae rap?’, tá ‘Apaeritea amo am yupurént kar sénap?’rá turunk mono. 28 Tá am yupurao náráp baket am fek pátará maok, warko taun mek arákarrá akwap. Mao akwapea koumteouráp aropan sérrá, 29 “Yumo arop ankárankamp koropá nkenke. Mao te ono wokwaek kar yárakinamp ankank érik farákáp námpon. Am te Kwaro sámp-kérép nanamprinámp Krais támaoi kane.” 30 Aeránko maok, am fárákapao taun pwarará Jisasnámpok korop.

31 Am ke fek táman, ménṭ paokop i konap arop fákárerao Jisasén sérrá, “Tisa, amo wae fárae.” 32 Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Ono fır wae tank námpono. Am fır te yumo mér mono.” 33 Aeránko maok, ménṭ paokop i konap arop fákárerao námoku sérarrá, “Ae te arop ankwapao man fır sankoropá sánk kare nape?”

34 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onomp fır te aránono: Ono ankár Kwaromp nınıkaok tére nanampon. Mao onan sámp-kérép

nánko ék namp te, ono ankár maomp tére ponankor térea pwar nanampon.” ✡

35 Jisaso námoku éréképá yárak i konámp aropan sérrá, “Yumo kor tak tére mwanaponoria arakrá sér, ‘Fɨr kare naenámp yunk te yiawor yunk fek kare nánko mokwap konámpono.’ Aeno ono yumwan sénamp te: Yopwar mek fwapia énounkoupia fɨr wae kare námp nke kipo. ✡ 36 Arop yopwar mekamp fɨr toupour námp te nopok am fek sámpria maok, fɨr kare námp ti námp niamp koumteouráp arop kápae kare tia yiki yakáp námp mek éréképá koropea párakop naenámpon. Aenánko yoro i konámp arop ntia toupour i konámp arop, am arop yawor te énénkér warákár konepon. 37 Aenepara, mámá kar te kare karono: ‘Arop ankwap ankárankao yopwar yɨmp tenánko, arop ankwapao am fɨr ti konámpon.’ 38 Ono te yumo wokwaek am mek tére moinap yopwar mekamp fɨran tukupá tienkria tirá kérépampon. Arop ankwap fárákapao am yopwar yoroia napo, yumo maomp tére kárákáre fek yaknámp firan yumo párák tukupá ti napon.”

39 Am taun mekamp Samaria arop kápae kare am yupuramp kar wawia Jisasén mériapon. Am te apae riteanápe am yupurao sérrá, ‘Kápae kare ankank ono wokwaeki namp te, mao érik farákáp námp’rá sénánko napono. 40 Tá Samaria fákárerao Jisasnámpok koropea man sérrá, “Amo te yinont mapek yakae.” 41 Aerá sénapantá maok, am fek anánki yakánko maok, kápae kare arop Jisasomp kar námokuráp woupwi fek wawia maok,

✡ **4:34:** Jo 6:38; 17:4 ✡ **4:35:** Lu 10:2

mériapon. 42 Aeria maok, am fárákapao am yupuran sérrá, “Yino te amo sénap karan saráp wawia am aropan mér mono. Yinoku kareao kor mao námoku sénámp kar wawia, am arop te apárokamp arop ponankor warko érékép naenámp arop támaonorá mér námpon.” ✡

Jisaso Kingomp tére konámp aropamp táráp fwapi papámp kar

43 Am fek anánki yakea maok, Jisas am feknámp distrik Galili mek akwap. 44 (Jisas námoku kar farákápria maok, sérrá, “Profet te námokuráp némpouk te e yak mono.”) 45 Ae konapan maok, warko Galili mek akwapánko maok, manénkir yae tokwae fek Jerusalem mek nkwakwe make kárákáre yororo nánko nkeap kwamp maok, mao koropánko man nkea warákariapon.

46 Jisaso warko akwapea Galili mekamp taun Kana mek. Am taun mek te manénkir éntan wain ént arákarea papámpon. Am ke fek táman Kingomp ofisa am taun mek korop nánko, maomp poumoutáráp Kaperneam mek touwe sámpá yak. ✡ 47 Am aropao wa nánko, Jisas Judia meknámp Galili mek koropeanrá sér. Aenapo maok, mao akwapea Jisasén sérrá, “Onomp táráp touwe sámpea sumpwi naeria waeane! Koropea fwapi papae.” 48 Tá Jisaso man sérrá, “Ono nkwakwe make kárákáre yoro nanko, nke moria te, yumo onan mér mo mwarea napon.” ✡ 49 Aenánko maok, Kingomp ofisa man sérrá, “Arop Tokwae, amo koupour koropae! Takria onomp táráp sumpwiantáno!”

✡ **4:42:** 1 Jo 4:14 ✡ **4:46:** Jo 2:1-11 ✡ **4:48:** Jo 2:18

50 Tá Jisaso man sérrá, “Amo akwapae. Waráp táráp wae fwap yiki yak námpon.” Aeránko maok, am aropao Jisasomp kar wawia kare námponorá ninikia akwap. ✡ 51 Mao ouk-oumwan Kaperneam mek akwap mono, ouk-oumwan mwaeaok nánko maok, maomp tére konap aropao koropea mwaeaok kikipia man sérrá, “Waráp táráp te wae fwap tank námpono.” 52 Aerapo maok, mao am fárákapan turunkrá, “Mae ke fek fwapi námpon?” Aeránko am fárákapao man sérrá, “Yipirman yámar ankárank ke nánko, pourou touwe fopokor námp te wae worokor pik námpon.” 53 Aerapo maok, naropwaro kor yipirman take ke fek táman Jisaso ‘Waráp táráp yiki yak námpono’rá sérimp ninikia mér. Aenánko maok, maomp firáp aropao kor ponankor mériapon. ✡ 54 Jisaso Judia meknámp koropea Galili mekia maok, mámá kárákáre yoro námp te anánkan yoro námpon. ✡

5

Jisaso ént Betesda aokore fek arop ankárank fwapi papámp kar

1 Taki pwatea maok, Juda lotu i konap Yae Tok-wae korop námp fek, Jisaso Jerusalem mek akwap.

2 Jerusalem mek sipsip mank konap ménki tok-wae yak námp fek ént aokore am fek yak. Am ént aokoreamp e te Hibru kar fek te ‘Betesda’rá sér i konapon. Am ént aokore fik, tankáp mwanap naepik éntik yoroia pwate nap yak námpon. 3 Am kaerik am fek te kápae kare touwenap arop

✡ **4:50:** Mt 8:13; Mk 7:29 ✡ **4:53:** Ap 16:31 ✡ **4:54:** Jo 2:11

am fek tankáp konap te yi néneráp arop, tá pu kwataenámp arop, tá kour surumpwi yakápnap arop fárákap am fek tankáprá ént meknámp purumpur aokanoria yépékrá tankáp i konapono.
4 Ankwap ke fek Tokwae Karamp enselo ént aokore mek am mek pɨkia anakop nánko, am ént purumpur aokea pwaránko maok, tá arop am mek manénkɨr mekia pɨk nánko te maomp touwerao kor warko fwap i konámpon.
5 Arop ankárankamp ént aokore fik am fek tank námp te maomp touwe te 38 yopwar yakámp.
6 Jisaso am arop ampánko, man nkea maok, maomp touwe te wokwaek karkampao yak námpria wae mérámp kwamp, Jisaso man sérrá, “Ae te amo te waráp pourou te fwapanoria nape?”
7 Aeránko maok, am touwenámp arop támao Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok, “Arop Tokwae, ént purumpurnámp ke fek te, onan sámpeaka ént aokore mek pap naenámp arop te mono. Onoku pɨk nae nanko maok, arop ankwapao onan kámá-pwarará námomékɨr mekia pɨk konámpon.”
8 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo fárámprá waráp am fek amp i konap ankank sámprá akwapae.” ✡ 9 Aeránko maok, am aropamp pourou koupour kar wae kwapwe kare. Aenánko maok, táte am arop náráp am fek amp i konámp ankank sámpea akwapámp. Am yae te Sabat yae fekara, 10 Juda taokeyakáp konap arop fákáre am fwapinámp arop táman sérrá, “Oukoumwan te Sabat yae fekara, amo te waráp amp i konap ankank sámpea akwap kwapono. Am te founo.” ✡

✡ **5:8:** Mt 9:6 ✡ **5:10:** Jer 17:21; Lu 13:14

11 Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Onan
fwapi papnámp aropao onan, ‘Waráp am fek amp
i konap ankank sámpea akwapae’rá séri námpon.”
12 Am fárákapao man turunkrá, “Amwan te apae
aropao sérrá, ‘Waráp am fek amp i konap ankank
sámpea akwapae’ ri námpon?” 13 Aerapo maok,
kápae kare koumteouráp arop am fek néntápapo,
Jisas wae akwap tenámpara, am touwe fwapinámp
aropao kor mao te wanonorá fwapia mér mono.

14 Wakmwaek Jisaso lotu nap tokwae mek man
nkea maok, man sérrá, “Amo wawae! Ouk-
oumwan te amo wae fwap napon. Warko
amo kwatae ninɨki kwapono. Takria waráp
pourou warko touwe tokwae kar koropantáno.”
✡ 15 Aeránko maok, am aropao akwapea Juda
taokeyakáp konap arop fákárean sérrá, “Onan
touwe fwapi papnámp arop te Jisas támaono.”

16 Aerámpantá maok, am fákárerao am feknámpia
Jisasén yoporrá pokopiapon. Am te apae
riteanápe, Sabat yae fek takrá tére námpantá
niapon. 17 Aeapo maok, Jisaso nopok am fárákapan
sérrá, “Onomp Naropwar te kápae kare por kumur
méntép térerá koropea oukoumwan námpon. Tá
ono kor tére konampon.” 18 Aerámpantá maok,
am fákárerao wawia yonkwae pwarámpea Jisasén
sámp-wouroump mwaria wae. Aeria mao arakrá
sér, “Mao te Sabat yae anepér i konap lo mwar
oupoukour akwap mono. Mao sérrá, ‘Kwar te
náráp Naropwar kare’rá sénámpon. Am kar mao
takrá sénámp te námoku támao Kwar niamp yak
námpon!” ✡

✡ **5:14:** Jo 8:11 ✡ **5:18:** Jo 10:30-33

Kwaromp Táráp tére naenámp kárákáre yaknámp kar

19 Jisaso am fárákapan nopok sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sénampon: Táráp námoku mwar te námokuráp ninik fek saráp ankwap ankank tére naenámp pourou mono. Mao tére námp ankank te Naropwaro nánko nkea pwatea maok, kápae kare ankank Naropwaro tére námp te, Tárápao kor mántwaok tére námpon. ✡ 20 Am te apae riteanápe, Naropwaro náráp Tárápan warákárria man ponankor ankank yénkép námpon. Tá yumo korokop tokwae mwanap ankwap tére tokwae kar, mámá oukoumwan tére námpan kámákár akwap námp yénkép naerámpon. 21 Naropwaro sumpwinap arop kéménkia paprá yiki yak nénk konámpono. Tá taknámp Tárápao kor námoku warákárnámp ninik fek aropan yiki yak nénk naerámpon. ✡ 22 Naropwar te arop ankwapan yurukuprá kot mo i konámpono. Kot mwanap tére te wae ponankor Tárápan sánk tenámpon. ✡ 23 Aenámpara, arop ponankor Naropwaromp eran sakap konapnámp taknámp, Tárápamp eran kor sakap mwanapono. Arop Tárápamp e sakap mo i konámp te, Tárápan sámp-kérép nánko éknámp Naropwaromp eran kor sakap mono. ✡

24 Ono wae yumwan kare kar sér rae: Arop onomp kar wawia onan sámp-kérép nánko éknamp Naropwar man mér námp te, mao te fwap yiki yaká yak naenámpon. Am arop man kot mo, tá sumpwi konap pwararea oukoumwan te wae yiki yak námpono. ✡

✡ **5:19:** Jo 8:29 ✡ **5:21:** Jo 5:26 ✡ **5:22:** Ap 10:42 ✡ **5:23:** Fl 2:10-11 ✡ **5:24:** Jo 3:16

25 Ono yumwan kare kar sér rae: Am korop
naenámp yae te oukoumwan te wae korop
námpon. Aenámpara am arop fákáre oukoumwan
sumpwi nap niamp yakáp nap, Kwaromp
Tárápamp kar wa mwanapon. Tá am wanap
arop fárákap te yiki yakáp sámp mwanapon.
26 Naropwar te námoku yiki yak fi korara,
Tárápan kárákáre sánk nánko, mao kuri yiki
yak fi korrápono. 27 Mao te Aropamp Tárápara,
Naropwaro man koumteouráp aropamp ninik
yurukuprá kot naenámp kárákáre sánk námpon.
28 Yumo te am ono má sénamp kar táman ninik
tokwae kwapono. Am ke korop naerianámp te,
apár me mek yakápnap ponankor koumteouráp
arop te Tárápamp kar wawia, 29 apár me pwarará
érik ouroumpá korop mwarea napon. Takia
maok, arop fárákap kwapwe kare niniki nap te
warko ferámpea yiki yakáp mwanapon. Aeno
kwatae ninikinap arop fárákap te warko ferámpea
tukupá kotia napo, kotao sérrá, 'Ponankor yaomwi
mek pikenk'rá sénaenámpon." ✡

Arop ankwap fárákap 'Jisas te wano'rá sériap kar

30 Jisaso warko sérrá, "Ono te onokump ninik fek
ankwap ankank tére nanamp pourou mono. Ono
te Naropwaro sénámp karwaok sarápria koum-
teouráp aropamp ninik yurukup nampono. Tá
ono kot namp yae-párák námp te, apae riteanápe,
ono te onokump ninikaok mono. Onan sámp-kérép
nánko ék namp Naropwaromp ninikaok saráp
nampara námpon. ✡

✡ **5:29:** Ap 24:15 ✡ **5:30:** Jo 6:38

31 Táte onoku mwar saráp téreria, onokump
ninik fek kar farákáp nanko te, onomp kar te arop
fárákapao karenoria fwapia mér mono. 32 Aeno
arop ankwapao fokopeyakria onomp kar farákáp
nánko te, ono wae am onomp kar farákáp námp te
karenorá mér nampon. ✡
33 Yumo Jononámpok arop tirá kérép napo,
tukupea wa napo, mao onomp ninik ntia tére
nanampan 'Am te kare karono'rá sérimpon. ✡
34 Ono te arop ankwapao onomp kar, tá onomp
tére 'Karenorá sérenk'rá ninik mono. Aeno onomp
ninik te, Kwaro yumwan warko éréképanoria
maok, ono má kar farákáp nampon. 35 Jon te
lam wae niampi yakria arop yumwan ponankor
wae sánkámpon. Tá fae tákáre ke fek yumo am
wae táman warákár napao maok, warko pwarari
napon.
36 Aeno ankank Jonén kámákár akwap námp
te mao oukoumwan ono tére nanamp máman
farákáprá sérimpono. Am te am tére ponankor
onomp Naropwaro onan, térea pwaraeria sáp
námp támaono. Ono am tére nanko, aropan onomp
Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp
yénkép námpon. ✡ 37 Tá onomp Naropwaro onan
sámp-kérép nánko ono ék namp te, mao námoku
kor onan yumwan yénkép námpon. Aenámpan
maok, yumo te maomp kar te kánanke wa mo
kar, tá yumo maomp yimetáp nke mo kare napon.
✡ 38 Yumo te am arop Naropwaro sámp-kérép
nánko ék námp maomp kar wawia, mér mo na-
para, maomp karao kor yiráp ninik mek tank mo

✡ **5:32:** 1 Jo 5:9 ✡ **5:33:** Jo 1:19-27 ✡ **5:36:** Jo 14:11 ✡ **5:37:** Lu 3:22

námpon. 39 Yiráp ninik te yumo Kwaromp Buk
fekamp kar nkerá farákápria am kar ponankor
yurukup napo, am támao yumwan yiki yaká yakáp
mwanap sánk naenámprá ninik napao maok, am
Kwaromp Buk fek kor onan yénkép konámpan, ✡
40 yumo te ononampok koropea yiki yak sámp te
monoria napon.
41 Ono te aropao onan e tokwae sápanáponoria
mámá kar sér mono. 42 Aeno ono te yumwan wae
mér nampon, yumo te Kwarén te ankár warákár
mo kare napon. 43 Onomp Naropwaro onan
apárok ékaeria sámp-kérép nánko ék nampan maok,
yumo onomp kar sámp mo napon. Aeno arop
ankárankao námokuráp ninik fek koropea sénámp
karan maok, yumo koupour kar maomp kar sámp
konapon. 44 Yumo te yumokuráp arop firao e
tokwae sánk napo, sámp mwar kar i konapono. Ae
konapan maok, yumo tére kwapwe napo, Kwaro
warákárria e tokwae sánk naenámpan maok, yumo
kokwae napon. Yumo tak nap te mokopia onan
mér mwanapon? 45 Yiráp ninik te ono onomp
Naropwaro nke námp fek yumwan kot naenámpan
mpwe ninik mwanape. Mono. Yumwan mao
kot naenámp arop te Moses támaono. Am arop te
yumwan yaewour naenámprá ninknap aropono.
46 Táte yumo Mosesomp kar mér nap kwamp te,
yumo onomp karan kor wawia mér mwanapon.
Am te apae riteanápe, mao kumwinámp kar te
yumwan onan érik yénkép námpon. ✡ 47 Aeno
táte yumo mao kumwinámp kar karenorá mér
moia te, mokopia onomp karan kor karenorá mér

✡ **5:39:** Lu 24:27 ✡ **5:46:** Ap 3:22

mwanapon?” ✡

6

Jisaso 5000 aropan fɨr nénkámp kar

1 Am kar wae pwaránko maok, Jisaso ént aokore
Galili mek nkwamwaek fimwaek yoump. (Am
ént aokore ankwap e te Taiberias.) 2 Aenánko
maok, mao touwenap arop fwapokwaprá kák
námpantá maok, kápae kare koumteouráp arop
maonámpok tukup. 3 Jisas faonkwek pokea
námoku éréképá yárak i konámp aropént tank.
4 Am ke te Juda firamp Pasova fári konap yae
tokwae wae fae námpono. 5 Jisaso nke nánko
maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok
koropapo maok, Filipén turunkrá, “Nomo te
maokamp pan sámpeanánko am koumteouráp
arop fár mwanapon?” 6 Mao am takrá sénámp te
Filipén mokopon nke nae ritea námpon. Aeno mao
námoku te am tére nanamprianámp te wae mér
námpon.
7 Aenánko maok, Filipo maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Táte nomo 200 mani
silva fek pan sámpeanánko te, koumteouráp
arop fárákap ponankor kánanke-táráp karrá fár
mwanapan kor take pwi mo naeria námpon.”
8 Aenánko méntér paokop i konap arop, Saimon
Pitamp nánae Andru man sérrá, 9 “Máyaknámp
táráp ankárankampao mwar bali fekamp pan
éntik, tá éntékam anánkaopwe tank námpon.
Aenámpan maok, koumteouráp arop te ou tokwae
námpara, má pan ntia éntékam te mokopia pwi

✡ **5:47:** Lu 16:31

naenámpanép?" 10 Aeránko maok, Jisaso sérrá, "Koumteouráp aropan sénapo tankápanápono." (Kápae kare apwar pwae kwapwe yak námpono.) Tá am arop tankáp napo, kouroump nap te 5000 niamp arake. 11 Am fárákapao tankápapo maok, Jisaso pan sámpea maok, Kwarén 'Aesio'rá séria maok, táte am koumteouráp arop fárákapan nénkea maok, tá éntékam anánkaopweran kor tak. Mao am fárákapan nénk nánko maok, am fárákapao fépéria napo pwi. 12 Fépéria pwi napo maok, Jisaso námoku éréképá yárak i konámp aropan sérrá, "Yumo fir ankwapmwaek tankápnámp popokenke. Takria fir ankwapmwaek kwaporok pwarantáno."

13 Aeránko maok, arop fépéria pwar napo, am bali fekamp pan éntik fekamp ankwapmwaek oukoumwan tankáp námp koupoukarea éntér-sámpramp basket mek kákapono. 14 Koumteouráp arop fákárerao Jisas am ankank yoroimpan nkeaka sérrá, "Kare korono. Máte profet Kwaro 'Apárok sámp-kérép nanamp'rá sérimp támaono!" ✡ 15 Aerapo maok, Jisaso am kar wawia mér, am fárákap te koropea námwan séréménkéri fákeyakrá 'Náráp king yakae'rá sér mwaria napon. Aeria maok, mao am némp pwarará faonkwek arákarrá pokámpon. ✡

Jisaso ént aokore mek ént yumunturik akwapámp kar

Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52

16 Kumuran Jisasént paokop i konap arop fákárerao ént aokore mek tukupea maok, 17 am fákárerao bot ankárank sámpea bot meknámp ént

✡ **6:14:** Ap 3:22 ✡ **6:15:** Mt 14:23

aokore tépériaka Kaperneam mek tukup mwaria mwaeaok tukup. Aeapo maok, wae kumuri yak nánko maok, Jisas te am fárákapaonapok oukoumwan akwap mo. ✡

18 Am fárákapao bot mek tankápapo maok, kárákáre kor ouwi koropria, am ouwi támao ént panánkarrá sankorop. 19 Aenánko, am fárákapao ént arákaprá tukupea, éntik, tá tokwampok kilomita fekria maok, am fárákapao nke napo, Jisas wae ént yumunturik koropeaka bot yak námp fek wonae fik. Aenánko, am fákáre te apáp tirink napo maok, 20 Jisaso am fárákapan sérrá, “Máte ono korop rae. Yumo te apápi kwapono.” 21 Aeránko maok, am fárákapao warákáránkia, Jisasén bot mek warámp-sinapo maok, koupour kar am bot wae am tukup mwaria nap mek akwapámpon.

Koumteouráp aropao Jisasén oupourounkrá tukupea nkeap kar

22 Wakmwaek ankwap kumuruk maok, am koumteouráp arop ént aokore mek nkwamwaek fimwaek yakáp. Am fárákap te wae mér, yipirman te bot ankwap tank moimpon. Ankárankamp bot mwar tank nánko, Jisas te am mek korokwap mono. Mao éréképá yárak i konámp arop fákáre mwar am mek kounkouria tukupapon. 23 Aenapo maok, Taiberias mekamp bot ankwap fárákap Tokwae Karao pan Kwarén ‘Aesio’rá séria nénkánko fáriap némpouk am fek korop. 24 Tá koumteouráp arop fárákapao kor nkeapo maok, Jisas ntia mao éréképá yárak i konámp arop fárákap yakáp mo. Aenapantá maok, am fárákapao bot

✡ **6:17:** Mk 6:46

ankwap mek kounkouria tukupea Kaperneam mek Jisasén oupourounkiap.

‘Jisas te yiki yak sánk konámp pan’rá sénámp kar

25 Am koumteouráp arop fárákap wae tukupea Jisasnámpok ént aokore ankwapmwaek fikria maok, man arakrá turunk, “Tisa, amo mapek te makár korop napon?” 26 Mak rapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo te ono yumwan yénkép nanko nkenap kárákárerao yénkép naenámp fi mér mwaria onan oupourounkrá korop mono. Yumo te am pan ono yumwan fékérrá nénk nanko, fépéria yare tokwae nap am fi fek táman yumo onan oupourounk napon. 27 Yumo te kwatae akwap konámp fir táman sámp mwaria tére kwapono. Yumo te ankár yaká yak konámp firan sámp mwaria tére kipo. Take pourouráp fir te Aropamp Tárápao yumwan nénk naenámpon. Naropwar Kwaro tak naenámpria wae kárákáre man sánk tenámpon.” ✡

28 Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te yino mokopiaka Kwaro warákárnámp tére tére mwanámpon?” 29 Aerá sérapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo Kwaro warákárnámp tére mwanap te aránono: Yumo ankár am arop Kwaro sámp-kérépánko ék námpan mér kipo.” ✡

30 Aeránko maok, am fárákapao am kar wawia man arakrá turunk, “Ae te amo apae nkwakwe make kárákáre yoro napo, yino táman nkea waráp kar te karenoriaka mér mwanámpon?

✡ **6:27:** Jo 6:48-51 ✡ **6:29:** 1 Jo 3:23

31 Wokwaek kar yinomp ounáp fákáre kwar saráp mek mana fáriapon. Am te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Am pan te yámar mekampan am fárákapan nénkánko fáriapon’rá sénámpon.” ✡
32 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te waeman yumwan kare kar sér rae: Am pan Moseso yumwan nénkámp te yámar mekamp mono. Onomp Naropwar te yámar mekamp pan kareran yumwan nénk konámpono. 33 Am pan Kwaro nénk námp te, yámar mek pwarará ékia apárokamp koumteouráp aropan yiki yak mwanap nénk konámpon.” 34 Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Arop Tokwae, amo te ankár am pan ti-sáp saráp yakampo!” 35 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onoku karerao yiki yak nénk konámp pan nono. Arop ononampok korop námp te yae-porokwe mono. Tá arop onan mér námp te mao te éntantá oumpour kour káke mono. ✡

36 Ono yumwan wae séri nampono, yumo onan wae nke napao maok, yumo onan mér mo napon. 37 Ponankor koumteouráp aropan onomp Naropwaro onomp yaek sáp námp te, am fárákap te ononampok korop mwanapon. Tá arop ononampok korop námp te, ono te man yérépe nanamp pourou mo kareno. Ono yámar me pwarará ék namp te onokump ninikaok yárak naeria mono. ✡ 38 Ono te onan sámp-kérépnámp Naropwaromp ninikaok naeria ék nampon. 39 Mao onan manénkir sámp-kérép nánko éknamp ninik te aránono: Mao onan sápnámp koumteouráp arop fárákap te ankwap ankárankamp pwar mono,

✡ **6:31:** Kis 16:4,14-15 ✡ **6:35:** Jo 4:14 ✡ **6:37:** Jo 17:6-8

nánkár wakmwaek pwarnámp yae fek te ono ankár ponankor kékéménkrá kák nanampon. ✡ 40 Onomp Naropwaromp nɨnɨk te aránono: Arop ponankor Tárápan nkea méria maok, yiki yakáp mwanap sámpea yae-párák kare yaká yakáp mwanapon. Tá nánkár pwarnámp yae fek ono am fárákapan kékéménkrá kák nanampon." ✡

41 Tá Juda fi Jisaso 'Ono támao am yámar me pwarará éknamp pan nono'rá sénámp kar wawia námoku kok téréménkrá kara wae. 42 Aeria maok, am fárákapao sérrá, "Mámá arop máte Jisas Jose-pomp tárápono. Nomo maomp éntupwar naropwar te wae mér námpono. Am te mokopia oukoumwan mao sérrá, 'Ono te yámar me pwarará ék namp'rá sénámpon?"

43 Makrá sénapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá arakrá sér, "Yumo te yumoku ou mek yumoku támao téréménka wae kwapono. 44 Arop ankárankao námokuráp nɨnɨk fek te ononampok korop naenámp pourou mo kareno. Onomp Naropwaro onan manénkɨr sámp-kérépánko ékamp te, támao am aropamp nɨnɨk mek farop-sɨrarea ononampok warámpá korop naenámpon. Aenánko maok, ono man am yae pwar námp fek apár me mekamp fárámpá pap nanampon. 45 Profet fákárerao kumwiap kar Kwaromp Buk fek yak námpao sérrá, 'Kwaro ponankor koumteouráp arop kar yénkrá farákáp naenámpon.' Kwaro am tak nánko, koumteouráp arop ponankor onomp Naropwaromp kar wawia man mér sámpea, ononampok korop konapono. ✡

✡ **6:39:** Jo 10:28-29; 17:12 ✡ **6:40:** Jo 11:25-26 ✡ **6:45:** Ais 54:13

46 Arop ankwap ankárank te onomp
Naropwarén te nke moi námpon. Am arop
Kwarént yakea éknámp aropao saráp Naropwarén
nke námpon. ✡ 47 Ono waeman yumwan
kare kar sér rae: Arop onan mér námp te
yiki yak naenámp kwapwe sámp naenámpon.
✡ 48 Onoku támao yiki yak nénk konámp pan
nono. ✡ 49 Wokwaek kar kwar saráp mek
yiráp wokwaekamp appeyaenápén pourouan
yaewourimp pan mana fépériapao maok, am
fárákap te wae surumpwiapon. 50 Aeno am pan
yámar me pwararea ék námp te, koumteouráp
arop fépéria nap te surumpwi mono. 51 Ono te am
yiki yak konámp panao yámar me pwararea ék
nampon. Táte arop ankárankao am pan fárianámp
te, mao te yiki yaká yak naenámpon. Am pan
ono man sánk nanamp te, am te onokump
pourounono. Ono apárokamp koumteouráp
aropan nénk nanko te, am fárákap te yiki yakáp
mwanapon."

52 Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia
námoku kok kákkarria maok, arakrá sér, "Mámá
arop te mokopiaka námokuráp émi nomwan ti-sáp
nánko, nomo fár mwanámpon?"

53 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, "Ono
te yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo
Aropamp Tárápamp émi fár mo, tá yumo maomp
yɨri fár moia te, yumo te yiki yakáp te sámp
mono. 54 Arop onomp émi fánámp, tá onomp
yɨri fánámp, mao te yae-párák kare yiki yaká yak
nánko, ono man am yae pwar nánko kéménki pap

✡ **6:46:** Jo 1:18 ✡ **6:47:** Jo 3:16 ✡ **6:48:** Jo 6:58

nanampon. 55 Am te apae riteanápe, onomp émi, tá onomp yɨri te fépér mwanap ankank kare támaono. 56 Arop onomp émi fánámp, tá onomp yɨri fánámp te, mao onont yak nánko, ono mént yak nanampon. ✡ 57 Onomp Naropwaro yiki yak námpao onan sámp-kérépánko, ono ékamp te, ono onomp Naropwaromp kárákáre fek yiki yak nampono. Aenampara, arop onan fánámp te, mao te onomp kárákáre fek yiki yak sámp naenámpon. 58 Am pan támao yámar me pwararea ékámpon. Am pan te yiráp ounápo fária wakmwaek faokariap pan niamp te mono. Arop mámá pan fánámp te ankár yiki yaká yak naenámpon." 59 Jisaso Kaperneam mekamp lotu nap mek yakria koumteouráp aropan kar yénkrá farákápria am fárákapan mámá kar sérimpon.

Jisas te yiki yak sampnámp kar

60 Námoku éréképá yárak i konámp arop kápae karerao am kar wawia maok, am ou mekamp kápae kare arop fárákap arakrá sér, "Am kar mér mwanámp pourou mo námp te, wa mokop fwap wa naenámpon?" 61 Am fárákapao man te sér moapo maok, Jisas námoku wae mérámp kwamp maok, námoku éréképá yárak i konámp aropao námoku kok sérarapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, "Má kar te yumo wa napo, yiráp mér kwatae pap námp nie? 62 Ae te yumo am kar sámp moiaka nánkár nke napo, Aropamp Táráp wok-waek yakámp némpouk narek pok nánko te, yumo te mokop mwanapon? 63 Yiki Kor Spirit námoku maok aropan yiki yak sánk konámpon. Arop

✡ **6:56:** Mt 26:26-28

námoku arop ankwapan yiki yak sánk naenámp pourou mo kareno. Má kar ono yumwan sánk namp, mao te Kwaromp yiki yak sánk konámp Spiritamp ankankono. ✡ 64 Aeno yumo ankwap fákáre te oukoumwan onan mér mo napon." (Wokwaek kar arop man mér mo mwanap te, Jisas manénkɨr méri tenámpon. Tá am arop námwan yopor aropamp yaek sánk naenámp aropan kor wae méri tenámpon.) 65 Aeapantá maok, mao sérrá, "Am táman ono manénkɨr yumwan sériamp te, onomp Naropwaro aropan kárákáre sánk mo nánko te, ononampok korop naenámp pourou mono." ✡

66 Jisaso am kar farákápea pwaránko maok, Jisasént paokop i konap kápae kare arop fárákap méntér paokop mo, Jisasén pwarará warko arári tukup. 67 Aeapo maok, Jisaso námoku éréképea yárak i konámp arop éntér-sámprampan turunkrá, "Ae te yumo kor wae onan pwatea tukup mwaria nape?" 68 Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, "Tokwae Kar e! Yino te wanámpok tukup mwanámpon? Waráp kar te yiki yak kwapwe sánk konámpon. 69 Yino wae wawia méria maok, amo te Kwaro námoku nánapia sámp-kérép nánko ék nap yiki kor kare arop támao naprá mér kare námpon." ✡

70 Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, "Ono wae éntér-sámpramp yumwan onomponoria nánkáráp nampon. Aenampan maok, yumo ou mekamp arop ankárankamp maomp nɨnɨk mek te kwatae-

✡ **6:63:** 2 Ko 3:6 ✡ **6:65:** Jo 6:44 ✡ **6:69:** Mt 14:33; 16:16

aropono.” 71 (Má sénámp kar máte Saimon Iskariotomp táráp Judas am arop te Jisasént paokop i konap éntér-sámprampao maok, ankwap ankárankao nánkár wakmwaek Jisasén man farop mwanap aropamp yaek sánk naenámpan sénámpon.)

7

Jisasomp nánaeounáp Jisasén mér moiap kar

1 Am kar pwaránko maok, Jisas Galili mekmwaek akwap. Juda firao man farop mwariakapantá maok, Judia mekmwaek akwap moimpon. ✡ 2 Juda firao sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu i konap yae wae fae nánko, ✡ 3 Jisasomp nánaeounápo man sérrá, “Amo te mámá apár pwarará Judia mek akwapea napo maok, amo éréképá yárak i konap arop fárákap waráp mwar pourouráp térenap nke mwanapon. 4 Arop ankárank, arop námwan méranoria te kánánkámp tére mo i konámpon. Aeno amo am tére nap kwamp te, ankár koumteouráp aropao nke nap fek érik fokopeyakrá téreampo.” 5 Maomp nánaeounápo kor man fwapia mér moria man makrá sér. ✡ 6 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono érik tére nanamp yae te oukoumwan sikono. Mámá ponankor yae te yirápono. 7 Kwaromp kar wa monap fákáre te yumwan tirá wour mono. Onan maok am nkwakwe make ninik kwatae ti-yakáp napo, am táman érik sérar nanko, am fek onan yopor napono. ✡ 8 Yumoku maok am lotu i konap Yae Tokwae tukupea nkenke! Ono

✡ **7:1:** Jo 5:18 ✡ **7:2:** Lo 16:13 ✡ **7:5:** Ap 1:14 ✡ **7:7:** Jo 15:18

te onomp yae oukoumwan sik nám*para*, akwap mono." 9 Mao am fárá*kapan* makrá séritea maok, Galili mek yépékrá yak.

*Jisaso sákae kánanke mek yakápiap ninik*nap yaeran nkemp kar

10 Tá Jisasomp nánaeounáp fákáre am Yae Tokwae nke mwaria tukupapo maok, Jisaso kor wakmwaek akwapámpao maok, mao te érik akwap mono, akwapea meaok yárakimp. 11 Aenko Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre man am Yae Tokwae fek am fek oupourounkrá paokopria maok, sérrá, "Am arop te maok yakáne?" 12 Aerapo maok, koumteouráp arop fákárerao kánánkámp téréménkrá sérarrá maok, "Am arop te yae-párák kare aropono." Aerapo ankwap fárákapao sérrá, "Mono. Mao te kápae kare aropan kwekárrá sér i konámpono." 13 Aeria maok, Juda taokeyakáp konap arop fákáreran apáp napara, arop ankwap ankárank érik sér mono. ✡

14 Am lotu i konap ke fek amore mek Jisas akwapea lotu nap tokwae mek koumteouráp aropan kar yénkrá farákápámp. 15 Aenánko maok, Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre am kar wawia ninik tokwaeria maok, arakrá sér, "Mámá arop máte skul moi námp te, maokamp mámá mér sámp námpon?" ✡ 16 Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, "Mámá kar ono yumwan sánk namp te onokump mono, onan sámp-kérép nánko éknamp Kwaromp karono. ✡ 17 Aeno arop ankárankamp Kwaromp karwaok akwap naeria

✡ **7:13:** Jo 12:42; 19:38 ✡ **7:15:** Mt 13:54 ✡ **7:16:** Jo 12:49; 14:10

te, mao te ono farákápnamp kar fi máte fwapia méria maok, am kar te Kwaro sénámpaoeane, tá ono onokump ninik fek farákáp nampaoeanierá mér naenámpon. 18 Arop námokuráp ninik fek kar farákáp námp te, ankwapao náráp e narek sampokanoria ni konámpon. Aeno arop mao sámpkérépnámp aropamp e narek sampok námp te, mao te kwekár mono. Yae-párák kare aropono.

19 Wokwaek kar Moseso yumwan lo kar sánkámpan maok, yumo te ankwap ankárank am lo karaok tukup moiapon. Ae nap tane yumo te apaerá onan sámp-wouroump mwaria nape?" 20 Aeránko maok, am fárákapao man kar pwarokwaprá sérrá, "Amwan te kwataearop woukoupeyakri kane! Amwan te wa sámp-wouroump naeriane?" ✡ 21 Aerapo maok, Jisaso kar pwarokwaprá sérrá, "Ono manénkir Kwaromp kárákáre yénképnámp tére nanko, yumo ponankor nkea ninik tokwaeapon. 22 Moseso yumwan manénkir 'Yipi fékérenk' ria sérimp te (Am ninik te kareran maok, Mosesoimpanápe, yiráp ouyaenápoimpan maok) yumo Sabat fek kor fwap poumou-táráp yipi fárákap konapon. ✡ 23 Yumo te Mosesomp lo táman ninikia mántwaok tukupria maok, tárápamp yipi Sabat yae fek fárákap konapan maok, tá ono Sabat yae fek arop ankwap pourou fwapi pap nanko te, yumo apaerá onan kokwarok napon? ✡ 24 Yumo te ankank ponankor yi fek saráp yurukupi kwapon. Ankár yae-párák kare ninik fek yurukup kip." ✡

✡ **7:20:** Jo 8:48-51 ✡ **7:22:** Wkp 12:3 ✡ **7:23:** Jo 5:8-10,16
✡ **7:24:** Jo 8:15

Jisasén Krais támao nierá ninɨknap kar

25 Jerusalem mekamp koumteouráp arop
ankwap fárákapao sérrá, “Má arop máte Juda
taokeyaká̱p konap arop man sámp-wouroump
mwaria nap támao nie? 26 Ae te nkenke! Mao
te kar érik farákáp nánko, man te kar sér mo i
konapon. Ae te arop fárákapao kor, máte Krais
támaonorá ninɨk nap nie? 27 Krais koropeanámp
ke fek nomo te mao maoknámp koropeanrá mér
mono. Aeno nomo te mámá aropamp némp te wae
mér námpon.” ✡

28 Jisaso lotu nap tokwae mek yakria koum-
teouráp aropan kar yénkrá farákápria maok, tékén
arakrá sér, “Yiráp ninɨk te yumo onan wae méria,
tá onomp némp kareran kor, wae mér námpria
nape? Aeno ono te onokump ninɨk fek korop
mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko
maok, ono ék namp, maomp ninɨk te kare karan
maok, yumo man te mér mo napon. 29 Ono man
te wae mér nampon. Am te apae riteanápe, ono
manénkɨr mént yakampan, mao onan sámp-kérép
nánko ék nampon.” ✡

30 Aerámpantá maok, arop ankwap fárákap am
kar wawia man fákapea pap mwariakapan maok,
mao sumpwi naenámp yae te oukoumwan sɨk
námpantá maok, man sámp mo, pwararіapon. ✡
31 Aeno kápae kare koumteouráp arop man mér
napao am mér monap aropan sérrá, “Ae te Kraiso
mámá arop térenámp man kwe-pwar naenámp
ninɨk rapie?” ✡

✡ **7:27:** Jo 7:41-42 ✡ **7:29:** Mt 11:27 ✡ **7:30:** Jo 8:20; 13:1
✡ **7:31:** Jo 2:23; 11:45

Jisasén tukupá sámpenkria plisman fákáre tirá kérépap kar

32 Farisi ankwap fárákapao wawapo maok, arop
fákárerao ‘Jisas te nkwak mak námp’rá kar sérarapo
maok, táte am fákáre ntia pris tokwae fákáre,
Jisasén fákapenkria lotu nap tokwae taokeyakáp
konap plisman fákáre tirá kérép. 33 Aeapo maok,
Jisaso sérrá, “Ono te yumont tokwae yak mono.
Ono warko arákarrá onan sámp-kérépnámp Narop-
waronámpok pok nanampon. 34 Aenanampan
maok, ono akwapea yaknamp némp te, yumo
am fek tukup mwanap pourou mo napara, yumo
onan oupourounk napao maok, nke mono.” ✡
35 Aeránko maok, Juda fi taokeyakáp konap aropao
námoku kok sérarrá, “Mao te maok akwap nánko,
nomo man nke mo mwanámpon? Ae te nomp
ankwap fákáre Grik fi mek yakáp nap fek akwa-
peaka kar farákáp naeri kan? 36 Mao sérrá, ‘Yumo
onan nke mwaria oupourounk napao maok, onan
nke mono.’ Tá ankwap kar sérrá, ‘Yumo te ono ak-
wapea yaknamp némpouk te tukup mono.’ Makrá
séri námp te apae kar fino?”

Yiki yak sánk konámp ént

37 Am sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu-
nap yae akwapea, ankwap Sarere fek nap te, am
yae te tokwae karono. Am yae wae pwar naeria
nánko maok, Jisaso fokopeyakrá tékén sérrá, “Arop
ankárank éntantá oumpour kor káke námp kwamp
te, ononampok koropeaka fánaenámpon. 38 Am
te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp,
‘Arop onan mér námp te yiki yak naenámp sánk

✡ **7:34:** Jo 8:21

konámp ént kup tokwae maomp nɨnɨk mek pe yakria kwarákarea akwap naenámpon.' " ✡ 39 Am sénámp te, 'Arop námwan mér napan Yiki Kor Spirit sámp mwanapon'rá sérimp. Am ke fek te Jisas oukoumwan yámar mek pok mo námpara, Yiki Kor Spirit oukoumwan ék moimpon. ✡

Koumteouráp arop anánk mwaek pɨrɨkɨranap kar

40 Arop ankwap fárákapao Jisas sénámp kar wawia sérrá, "Kare karono, am arop am te Kwaro sámp-kérép naenámpria yépékrá yakápnámp profet támaono." ✡ 41 Ankwap fárákapao sérrá, "Mao te Krais támaono." Aerapo, ankwap fárákapao sérrá, "Mono. Am Krais te Galili meknámp korop mono. 42 Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, 'Krais te Devit yakámp fi meknámp taun Betlehem mek korop naenámpon. Am taun te Devit yakámp némpono.' " ✡ 43 Am fákárerao Jisasén nɨnɨkria séraria maok, anánk fi pɨr-pwar. ✡ 44 Ankwap fákárerao fákapá pap mwaria napan maok, arop ankwap ankárankampao man sámp mono.

Juda taokeyakáp konap arop fákáre Jisasén mér moiap kar

45 Am lotu nap taokeyakáp konap soldia fákáre warko arári tukupapo, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákárerao man turunkrá, "Yumo te apae riteaka man warámpea korop moi napon?" ✡ 46 Aerapo maok, lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákárerao maomp kar

---

✡ **7:38:** Jo 4:10,14 ✡ **7:39:** Jo 15:26; Ap 2:4 ✡ **7:40:** Ap 3:22
✡ **7:42:** Mai 5:2; Mt 2:4-6 ✡ **7:43:** Jo 9:16 ✡ **7:45:** Jo 7:32

pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek kar te arop ankwap te am aropamp kar niamp tak moiapon” ✡ 47 Aerapo maok, Farisi fákárerao am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Mao te yumwan kor poupwekáp reanie? 48 Ae te yumo nke napo, yino arop taokeyak konámp arop, tá Farisi fákáre, yino te ankwap Jisasén mér námp nie? Mo karono! ✡ 49 Aeno arop fákáre man mérap te am koumteouráp arop te lo épérépria napara, Kwaro man ‘Faokorenk’rá sénaenámpon!”

50 Nikodemus te Farisi fákáre mekampao wokwaek Jisasén akwapea nkea mérimp aropao maok, am fárákapan sérrá, 51 “Nomp lo te ‘Arop kwaporok fákapá papenk’rá sénámpanápe, mono. Nomo te nánkár maomp kar fwapia wawiaka mériaka fákeyakrá maok, man fákap konámpon.” ✡

52-53 Aeránko maok, maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amo kor Galili mekamp aropaoi kwapon? Amo Kwaromp Buk fek yaknámp kar fwapia nkeaka mérae! ‘Profet ankwap ankárank te Galili meknámp korop mono’rá sénámpon!”

8

Kokoporinámp yupuamp kar

1 Arop ponankor wae námokuráp nap mekmwaek tukupapo maok, Jisas mwar Oliv faonkwek pok. 2 Tá mao koumounek kar warko ékia lotu nap tokwae mek yakánko maok, koumteouráp arop koropea koupoukourapo, Kwaromp kar yénkrá farákáprá tank. 3 Aenánko poumou nap mekamp yupu ankwap kokoporánko

✡ **7:46:** Mk 1:22 ✡ **7:48:** Jo 12:42 ✡ **7:51:** Jo 3:1-3

nke nap, lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákárerao am yupu warámp-sankoropea kuk pátea maok, 4-6 Jisasén mokopon nke mwarria poupwekáprá sérrá, “Tisa, má yupu te poumou nap mekampao kokopor nánko, arop ankwap man nke námpon. Moseso kumwimp lo karao sérrá, ‘Taknámp yupuan te yumwi fek arokopá pap kip’rá sénámpon. Aeno amo te mokoprá nɨnɨk rap?”

Aerapo maok, Jisaso me woukoupá tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. ✡ 7 Aenánko maok, am fárákap foukouri yakáprá turunkupa wae napantá maok, mao warko fárámpea fokopeyakrá am fárákapan sérrá maok, “Ae te yumo ou mekamp kwatae nɨnɨk mo i konámp aropao manénkɨr am yupuan yumwi ankárank fek yankopano.” 8 Aerá séria maok, mao warko me woukoup-tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. 9 Aenánko, am yupuan kot mwarianap arop fárákap te am kar wawia maok, wae pwarará ankákárankrá tukup. Méro fárákapaoménkɨr tukupapo maok, tá ménki tárápu fárákap wakmwaek tukup. Aenapo, am yupu mwar Jisas tank námp fek fokopeyak.

10 Aeria maok, Jisas fokopeyakrá am yupuan turunkrá, “Má arop fárákap te maok tukup nape? Ae te arop ankwapao amwan kot naenámp yak mo nie?” 11 Tá am yupurao sérrá, “Arop Tokwae, arop ankwap ankárank yak mono.” Jisas kor man sérrá, “Ono kor amwan kot mono. Akwapae. Wakmwaek te warko kwatae nɨnɨki kwapono.” ✡

✡ **8:4-6:** Wkp 20:10 ✡ **8:11:** Jo 5:14

Jisas apárokamp aropan wae yokornámp kar

12 Jisaso lotu nap tokwae mek yakápnap
fárákapan sérrá, “Ono te apárokamp arop
fákáreramp waenon. Arop onan éntér pap námp
te, mao te kɨrɨkɨp mek yárak mono, yiki yak sánk
naenámp wae kwapwe fek yárak naenámpon.” ✡
13 Aeránko maok, Farisi fákárerao am kar wawia
man sérrá, “Amo te amokuráp karan farákáp
napon. Aenapara, má arop fárákap waráp kar te
karenoria mér mono.” 14 Aerapo maok, Jisaso am
fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Tá kare, ono
onokump karan farákáp nampan maok, onomp
kar te karenono. Am te apae riteanápe, ono te ono
am feknámp fárámpea korop namp némp wae mér,
tá ono akwap nanamp némp wae mér nampon.
Aeno yumo te onomp némp kare te mér mo nap,
tá ono akwap naenamp némp am táman kor yumo
te mér mono. 15 Yumo te apárokamp nɨnɨk fek
aropan yurukuprá sérar i konapon. Aeno ono
te arop ankwapan yurukup mo i konampon. ✡
16 Aeno arop ankwapan yurukup naeria te, ono
yae-párák kare nɨnɨk fek yurukup i konampon.
Am tak namp te onoku mwar mono, onomp
Naropwaro onan sámp-kérép nánko ék namp, mao
onont tére konámpon. ✡ 17 Aeno yiráp lo te kar
araki yak námpon: Arop anánkaopwerao ankár
pourouráp kar sénepo maok, am arop yaworamp
kar te ‘Kareno’ ria sér i konapon. 18 Ono onoku te
wanonorá farákáprá sénamp, tá onomp Naropwar
onan sámp-kérép nánko ék namp, mao kuri onan
te wanonorá farákápnámp kar te ankárankamp

✡ **8:12:** Jo 1:4-9; 12:46 ✡ **8:15:** Jo 7:24 ✡ **8:16:** Jo 5:30

pourouráp karono.” ✡
19 Aeránko maok, Farisi fákárerao man turunkrá,
“Waráp naropwar te maok yak námpon?” Jisaso
am kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo onan mér
moia te, yumo onomp Naropwarén kor mér mono.
Yumo onan méria maok, onomp Naropwarén kor
mér mwanapon.” ✡
20 Lotu nap tokwae mek, mámá kar te Jisaso
Kwarén sánk konap mani kák konap aokore
wonae fik tankrá koumteouráp aropan kar yénkrá
farákápámpon. Aempan maok, arop ankwap man
sámp moap te, maomp yae te oukoumwan sik
námpantá niapon. ✡

‘Jisas te yámar mek yaká yak konámp arop’rá sénámp kar

21 Mao warko am fárákapan ankwap kar sérrá,
“Ono wae akwap nae rae. Yumo yiráp kwatae
ninik te taki yak nánko, yumo sumpwi mwarea
napono. Yumo te ono akwap naenamp némpouk
te tukup mwanap pourou mono.” 22 Aerámpantá
maok, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao
sérrá, “Apae riteaka mao sérrá, ‘Yumo te ono ak-
wap naenamp némpouk te tukup mo kare nono’rá
sénámpon? Ae te námoku támao náráp pourou
sámpea sumpwi naeria ni kane?” ✡ 23 Aeapo maok,
mao am fárákapan sérrá, “Yumo te apárokamp arop
fino. Aeno ono te yámar mekampono. Yumo te má
apár mekampono, ono te má apár mekamp mono.
24 Ae namp kwamp, ono yumwan wae sénampon:
Yumo sumpwi napo kor, yiráp kwatae ninik taki

✡ **8:18:** 1 Jo 5:9 ✡ **8:19:** Jo 14:7 ✡ **8:20:** Jo 7:30 ✡ **8:22:** Jo 7:34-35

yak naenámpon. Táte yumo Ono Taki Yak konamp onan mér moia te, yiráp kwatae nɨnɨk taki yak nánko yumo sumpwi mwanapon."
25 Aeránko maok, am fákárerao man turunkrá, "Ae te amo te wanono?" Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, "Ono te wanonorá wokwaek kar yumwan sériamp támaono. 26 Ono yumo i konap nɨnɨkan kot i konámp aropnámp yurukupia yumwan kot nanamp te, kápae karenono. Aeno mao manénkɨr onan sámp-kérépánko ékamp te, maomp nɨnɨk te ankár kare kar sér i konámpon. Tá ono kor maomp kar ponankor wawi namp, táman saráp apárokamp aropan farákáp konampon."
27 Am fárákap te, náráp yámar mekamp Naropwarén sénámponrá mér moiapon. 28 Aenapantá maok, Jisaso am fárákapan arakrá sér, "Nánkár wakmwaek Aropamp Tárápan yaopwae porokopramp fek narek sampoká aráp napo maok, Ono Taki Yak konamp mér mwanapon. Tá ono onokump nɨnɨk fek ankwap ankárank tére mono, onomp Naropwaro onan yénképrá sérimp karan saráp farákáp konamp yumo mér mwanapon. ✡
29 Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ék namp, mao te onont yak námpon. Mao te onan nápar yakaeria pwar mo námp, am te apae riteanápe, ono kápae kar por mao warákárnámp nɨnɨkaok tére nanko námpon." ✡ 30 Kápae kare koumteouráp arop Jisas takrá sénámp kar waria man mériapono.

Arop kare kar karan mér nap te amwar kar yakáp mwanap kar

✡ **8:28:** Jo 3:14; 5:19 ✡ **8:29:** Jo 16:32

31 Aeria maok, Jisaso námwan mérap Juda fákáreran sérrá, “Yumo ono sénamp kar má sámpea fákapea paokopria te, yumo te onomp arop fi kare yaká̱p mwanapono. 32 Tá yumo am kare kar kar mér napo te, am kare kar karao yumwan fwapokwapeanánko, yumo fwap amwar kar yaká̱p mwanapono.”

33 Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te Abrahamomp fekamp arop fino. Yino ankwap ankárankamp ke fek arop ankwapamp kwaporok tére konámp arop yaká̱p moimpon. Aenámp te amo apaeritea yinan ‘Amwar kar yaká̱p kip’rá sér rape?”

34 Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor kwatae ni̱ni̱k fek yaká̱p nap te, táte am kwatae ni̱ni̱kamp tére konap aropono. ✡ 35 Kwaporok tére konap arop fárákap te nap mek yaká yak mo i konámpon. Am arop námokuráp tárápao maok, mént ankár am nap mek yaká yak konámpono. 36 Ae konámpara, Tárápao yumwan fwapokwapia amwar kar pwatenánko te, yumo amwar kar yaká̱p mwanapon. ✡

37 Yumo Abrahamomp fekamp arop fi yaká̱p nap te, ono wae mér nampon. Aenampan maok, onomp kar yiráp ni̱ni̱k mek yak mo námpon. Aenámpara, yumo onan sámp-wouroump mwaria napon. 38 Ono farákáp namp ankank te, onomp Naropwaro yénkép námpan farákáp nampon. Aeno yumo te yiráp naropwaro séri námpaok napono.” ✡

✡ **8:34:** Ro 6:16; 2 Pi 2:19 ✡ **8:36:** Ga 5:1 ✡ **8:38:** Jo 8:44

‘Yiráp naropwar te Satan’rá sénámp kar

39 Am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá,
“Yinomp naropwar te Abrahamono.” Aerapo
maok, Jisaso nopok am fárákapan sérrá, “Táte kare
yumo Abrahamomp toutounápao nap kwamp
te, Abrahamo i konámp ninik niamp taknámp
mwanapon. 40 Kápae kare por ono farákápnamp
kare kar kar te, ono manénkir Kwaro námpan
sámpea ni konampan, yumo oukoumwan onan
sámp-wouroump mwaria napon. Abraham te take
pourouráp ninik moimpon. 41 Yumo te yiráp
naropwaromp ninikan saráp sámp napon.”

Am fárákapao man sérrá, “Yinomp éntupwar te
mwaeaok yárakia yinan sámp mono. Yinomp
naropwar ankárank te Kwarono.” 42 Aerapo
maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Táte kare, Kwaro
yiráp naropwaranánko te, yumo onan warákár
mwanapono. Am te apae riteanápe, ono te
Kwarént yakea nampao ék nampon. Ono te
onokump ninik fek ék mono. Kwaro onan sámp-
kérép nánko, ono ék nampon. ✡ 43 Ae te
apaeriteaka yumo te ono sénamp kar wa mo kare
napara napono? Am fi te ará: Yumo onomp
karan wa mwanap pourou mono. 44 Yiráp narop-
war te Satanara, yiráp naropwaromp ninikaok
paokop mwaria kárákáre napon. Wokwaek kar
te mao arop tirá wour i konámp aropono. Mao
te kare kar ninikaok mo i konámpono. Man te
kare kar ninik yak mono, yankar sérar i konámp
ninikao saráp yak námpon. Am yankar sérar
te mao námokurápara, mao támao yankar sérar i

✡ **8:42:** Jo 16:28

konámpono. Am te apae riteanápe, mao te yankar sérar i konámp arop, tá mao támao yankar sérar i konap ninikamp naropwarono. ✡ 45 Aenánko yumo te maompara, ono te kare kar karan farákáp konampan maok, yumo onomp kar wawia mér mo napon? 46 Yumo nke napo, ono kwatae niniki tenanko te, yumo ankár onomp kwatae ninik am érik sérenke. Aeno táte ono kare kar kar farákáp nanko, yumo apaerá karenoria mér mo napon? ✡ 47 Kwaromp tárápu te ankár Kwaromp karan saráp wawi konapon. Aeno yumo te Kwaromp tárápu mo napara, yumo Kwaromp kar wa te monoria napon."

'Námo wokwaek kar yakampono'rá sénámp kar

48 Aeránko maok, Juda fákárerao maomp kar pwarokwaprá man arakrá sér, "Yino amwan 'Samaria mekamp arop ankárank kwatae-arop woukoupeyak námp'rá sérinámp te waeman kare karono." ✡ 49 Aerapo maok, Jisaso nopok kar pwarokwaprá sérrá, "Onomp pourouk te kwatae-arop noumpoukoupeyak mono. Ono te onomp Naropwaromp eran sakap nampan maok, yumo onomp e apárok sámp-anámp napon. 50 Ono te onokump eran sakap mon, nánkár kot wawi konámp Aropao onan yurukupia onomp e sakap naenámpon. 51 Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ankwap onomp karwaok námp te, mao te sumpwi mo kareno!" ✡

52 Aeránko maok, Juda fákárerao man sérrá, "Yino oukoumwan te amwan wae mér námpon, waráp

✡ **8:44:** Stt 3:4; 1 Jo 3:8 ✡ **8:46:** 1 Pi 2:22 ✡ **8:48:** Jo 7:20
✡ **8:51:** Jo 5:24

pourouk te kwatae-arop woukoupeyak námpon! Abraham te wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae sumpwi tenapan maok, amo sérrá, ‘Arop ankárankamp onomp karwaok yárak námp te, mao te sumpwi mono’rá sénap te, mokopianono? 53 Ae te amo nomp ounáp Abrahamén kwe-pwar namp rape? Mao wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae faokor tenapon. Waráp niniik te amo te wanono?”

54 Jisaso nopok sérrá, “Ono onokump eran sakap nanko te, onomp e te kánanke kwataeno. Aeno yumo yiráp Kwarrá sér i konap, mao námoku onomp e sakap námpon. 55 Aenámpan maok, yumo te man mér mo napon. Ono maok man mér nampon. Aeno ono sérrá, ‘Ono man mér mo nampono’rá sénanko te, ono kor yumo napnámp kwekár i konamp aropono. Aeno ono wae man méria nampan, ono maomp karwaok akwap nampon. ✡

56 Yiráp ounáp Abraham mao te ono ék nanamp ke nke naeria warákár karimpon. Takia wae nkeaka yonkwae kárámpámpon.” 57 Aeránko maok, Juda fákárerao man sérrá, “Amo te oukoumwan 50 yopwar yak moi napao, amo yakrá ‘Námo wae Abraham nke namp’rá sér rapie?” 58 Aerá sénapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Abraham te oukoumwan yak mo fek onomékir Ono Taki Yakampon.” ✡

59 Aeránko maok, am fákárerao yumwi sámprá paokoprá Jisasén yankop mwariakapo maok,

✡ **8:55:** Jo 7:28-29 ✡ **8:58:** Jo 1:1

Jisaso sánánkar e-poup lotu nap tokwae meknámp akwap. ✡

9

Yi aompi yaknámp aropamp kar

1 Jisas akwapria nke nánko, arop ankárank éntupwaro sámpámp ke feknámpia yi aompi yak námp yak. 2 Aenko maok, Jisaso éréképá yárak i konámp arop fákárerao man turunkrá, “Tisa, wa mokop kwatae ninikianánko, éntupwaro am yi aompi yaknámp táráp sámp námpon? Am arop námoku kwatae niniki námp ni, tá éntupwar naropwaro kwatae ninik nep nie?” ✡

3 Mak rapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am aropao námoku kwatae ninik námp fek mo, maomp éntupwar naropwaro kor kwatae niniki nep fekamp mono. Am ankank maomp pourouk koropámp te Kwaro mámá aropamp pourou fwapokwapianánko, maomp kárákáre érik korop nánko, koumteouráp arop fárákap nke mwanapria námpon. ✡ 4 Oukoumwan te wakor wae yak námp fek ara, onan sámp-kérépánko ékamp Kwaromp tére mwanámpon. Kumur nánko te, arop tére mo mwarea napono. 5 Ono oukoumwan má apár mek yak namp ke fek te, ono mámá apár mekamp aropamp wae yak nampono.” ✡

6 Mao makrá sériaka pwarará maok, táte kwar mek atopia arákaria maok, am kwar yokwapea am aropamp yi mek pap. 7 Aeria maok, mao man

---

✡ **8:59:** Wkp 24:16; Jo 10:31-33 ✡ **9:2:** Kis 20:5 ✡ **9:3:** Jo 11:4 ✡ **9:5:** Jo 8:23

sérrá, “Amo akwapeaka ént aokore Siloam mek waráp yimetáp yárárae.” (Am ént aokore ‘Siloam’rá sénap te, am te arakono: ‘Sámp-kérépánko akwap’rá sér i konapono.) Aenánko maok, am yi aompi yaknámp arop akwapea yimetáp yárária, yi wae fwap nkeria arákarrá koropámpon.

8 Aenko maomp némpoukamp arop, tá man wokwaek ‘Mani sápenk’ ria sérrá tank nánko nkeap aropao kor, am fárákapao sérrá, “Ae te nko arop te tankrá aropan ‘Mani sápenk’ ri konámp arop támaoi kane.” 9 Aerapo maok, ankwap fárákapao sérrá, “Mono. Arop ankwapao mao niamp námpon.” Aerapo maok, am aropao námoku sérrá, “Máte ono támaono.”

10 Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te mokopia waráp yi fwap námpon?” 11 Aerapo mao am fárákapan sérrá, “ ‘Jisas’ ri konap aropao kwar ént mek ouroukoupea onomp yi mek forokwapea maok, onan sérrá, ‘Amo akwapea ént Siloam aokore mek yi yárárae.’ Aeránko maok, ono akwapea am mek yi yárária nanko, wae fwap nánko, ono nke nampon.” 12 Aeránko maok, am fárákapao man turunkrá, “Ae te am arop te maok yak námpon?” Aerapo maok, mao sérrá, “Ono mér mono.”

Farisi fákárerao am arop yi fwapinámp fi oupourounknap kar

13 Arop fárákapao am yi aompi yakámp arop warámpea Farisi fákáreaonapok tukup. 14 Am te Sabat yae fek Jisaso am kwar ouroukoupea maomp yi firékarea pap tenánko niapon. 15 Farisi fákáreaonapok warámpea tukupapo maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Waráp yi te

warko mokopia fwapi nám*pon*?" Aerapo maok, mao am fárá*kapan* sérrá, "Mao kwar ouroukoupea onomp yi mek forokwapeanánko, ono yi é*nt* mek yárá*ria* maok, fwap nke nampon."

16 Aeránko maok, Farisi ankwap fákárerao sérrá, "Yino te wae mér, am arop te Sabat loaok mo nám*para*, Kwaro man sámp-kérép moimpon." Aerapo maok, Farisi ankwap fárá*kapao* sérrá, "Ae te kwatae ninikráp arop te mokopiaka nkwakwe make kárákáre takrá yoro naenám*pon*?" Aerá sé*ria* maok, anánk fi pirékarapono. ✡

17 Aeria maok, Farisi fákárerao warko am yi aompi yakámp aropan turunkrá, "Waráp yi fwapi papnámp arop te amo mokope aroponorá ninik rap?" Aerapo maok, am aropao sérrá, "Mao te profet ankwapono." 18 Tá kare, wokwaek am arop te yi aompi yakámpan maok, oukoumwan te wae yi fwap firikir nám*pon*. Aenám*pan* maok, Juda taokeyaká*p* konap arop, am kar te karenorá mér te monoria nap kwamp maok, am yi fwap nkenámp aropamp é*ntupwar* naropwarén koropenkria wumwi. 19 Maomp é*ntupwar* naropwar korop nepo, man arakrá turunk, "Má arop te yiráp táráp nie? Yumo sérrá, 'É*ntupwaro* sámpámp fek yi aompi yakám*pono*'rá sénap nie? Takanánko te mokopiaka warko fwap nke nám*pon*?"

20 Aerapo maok, é*ntupwar* naropwaro sérrá, "Yino te wae mér nempono, am te yinomp tárá*pono*. Wokwaek é*ntupwaro* sámpámp feknám*pia* yi aompi yaká yak nám*p* te, yino wae mér nempon. 21 Aeno oukoumwan te maomp yi mokopia

✡ **9:16:** Jo 3:2; 9:31-33

fwapianrá mér mono. Tá wa maomp yi fɨrékarea pap námp am táman kor yino mér mono. Wae tékép námpara, námoku fwap sénaeria námpono. Man turunkenke."

22-23 Am te wokwaek kar, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao sérrá, "Arop ankárankao 'Jisas te Kraisono'rá sénánko te man te, lotu nap mek korop kwaponoria yérépe mwanámpon." Aerá sér i konapantá, éntupwar naropwar am táman apápria maok, 'Wae tékép námpara, yumoku man turunkenk'rá sénepon. ✡ 24 Aerepo maok, warko am yi aompi yakámp arop táman am fárákapao man koropaerá wumwia sérrá, "Waráp yi fwap nánko te, Kwaro nke námp fek man saráp kare kar warákárrá 'Aesio'rá sérampo. Yino wae mérono, am arop te kwatae nɨnɨkráp aropono."

25 Aerapo maok, mao kar pwarokwaprá arakrá sér, "Mao te kwatae nɨnɨkráp arop ni fwap nie? Ono kor mér mono. Aeno ono mérnamp ankank te, wokwaek onomp yi aompi yakámpan, ouk-oumwan onomp yi wae fwap kwapwe kare nánko nke nampon."

26 Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, "Mao te amwan apae námpon? Waráp yi te mokopia fɨrékarea pap námpon?"

27 Aerapo maok, mao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, "Ono waeman yumwan sénampan maok, yumo am kar wa te monoria napon. Apaeritea yumo kápae kare por turunk rap? Ae te yumo kor maomp wokwaek paokop mwaria nape?"

✡ **9:22-23:** Jo 7:13

28 Aeránko maok, am Farisi fákáre man
wouroumpriaka sérrá, “Amoku maok am arop
kwataeramp wakmwaek yáraknap aropono. Yino
te Mosesomp wakmwaek paokop i konámpono.
29 Yino te Kwaro Mosesén sérinámp karan saráp
mérámpono. Aeno yino te am arop te maoknámp
koropreanrá mér mono.” ✡

30 Aerapo maok, am aropao am fárákapamp
kar pwarokwaprá sérrá, “Am onomp yi fwapi
papnámp aropan yumo sérrá, ‘Yino mér mo námp
te maoknámp koropean’rá sénapo, ono korokop
tokwae nampono. 31 Nomo te wae mér, Kwar
te kwatae nɨnɨkráp aropamp kar te wa mo i
konámpono. Aeno arop ankárank Kwarén lo-
turiaka Kwaromp nɨnɨkaok akwapnámp aropan
maok, Kwaro maomp karan wawi konámpon. ✡
32 Wokwaek karia koropea oukoumwan námp te,
arop ankárank éntupwaro sámpámp fek yi aom-
piyakámp arop maomp yi fwapi papámp kar te yak
mono. 33 Aeno Kwaro am arop sámp-kérép moi
yakánko te, mao te am takeniamp tére mono.” ✡

34 Aeránko maok, am fárákapao maomp
kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp éntupwaro
amwan sámpnámp ke feknámpia koropea amo
oukoumwan nap te kwatae nɨnɨkráp aropono.
Amo yinan yénkrá farákáp nae rape?” Am
fárákapao makrá séria maok, man lotu nap
mekamp yérépea ek sámp-kérép.

*‘Jisasén mér monap aropamp nɨnɨk te yi aom-
piyak námp niamp’rá sénámp kar*

✡ **9:29:** Jo 8:14 ✡ **9:31:** Sng 34:15; 66:18 ✡ **9:33:** Jo 9:16

35 Jisaso am aropan arop fárákapao yérépea
sámp-kérépnap kar wawia maok, mao akwapea
oupourounkia nke. Jisaso man nkea maok, man
arakrá sér, “Amo te Aropamp Tárápan mér nap ni
mo nie?” 36 Aeránko maok, am aropao maomp kar
pwarokwaprá sérrá, “Arop Tokwae, am Aropamp
Tárap te wanono? Amo onan sénapo te, ono fwap
man mér nanampon.” 37 Aeránko maok Jisaso man
sérrá, “Amo am arop te wae nke napono. Am
arop te oukoumwan má amwan kar sénámpono.”
38 Aeránko maok, am aropao man sérrá, “Tokwae
Kar e! Ono wae mér nampon.” Makrá séria maok,
Jisasén kwaráp torokomprá man lotuimpon.

39 Aenko maok, Jisaso sérrá, “Ono ék namp
te apárokamp arop fárákapaonap ninikan yurukup
naeria ék nampon. Aenampara, arop fárákap
yi aompi yakáp nap te fwap nke mwanapono.
Tá arop fárákap náráp yi te fwap nke náprá
nininik nap te, yi aompi yakáp mwarea napono.”
✡ 40 Aeránko maok, Farisi ankwap fákáre wonae
fik am fek yakápia maok, am kar wawia man
sérrá, “Ae te yinan kor yinomp yi te aompi
yaknámprá sénae rape?” ✡ 41 Aerapo maok, Jisaso
am fárákapan sérrá, “Yumo yumokuráp yi aompi
yaknámp mér nap te, arop yumwan mokopia
kot mwanapanáp, fwapono. Aeno yumo sérrá,
‘Yinomp yi te fwap yae-párák yakáp námpono’rá
sénap te, yumo te oukoumwan kwatae ninik fek
yakáp napon.”

10

✡ **9:39:** Jo 8:15-16 ✡ **9:40:** Mt 15:14

Sipsipamp yáran wounáprá sénámp kar

1 Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono waeman
yumwan kare kar sér rae: Arop sipsipamp
yár ménki porok yoump moria, yár ankwap
feknámp oupukarrá pɨknámp arop te, am te oukun
arop, tá ankwapamp ankank sámp naerianámp
aropono. 2 Aeno arop ménki porok yoump námp
te, táte sipsip taokeyak konámp arop námoku
támaono. 3 Aenko maok, ménki kɨkɨp konámp
aropao, am arop mankanoria ménki kɨk-pwaránko
maok, am arop mankria námokuráp sipsipamp
e ankákárankrá nánáránko, maomp kar wawia
ouroumpea mank napo éréképea ek akwap
konámpon. 4 Mao náráp sipsip ponankor éréképea
ek akwapea maok, mekia akwap nánko, maomp
sipsip ponankor maomp kar wuri wawia maomp
wakmwaek éntér kákeaka tukup konapon. ✡ 5 Am
sipsip fákáre te arop ankwapamp wakmwaek te
tukup mo, pɨrɨkɨmpá tukup i konapon. Am te
apaerianápe, mao wa nap te, ankwap aropamp
kar námpantá napono.” 6 Jisaso am fárákapan
mámá wounáp kar farákáp námpan maok, am
fárákapao kar fi fwapia mér moiapon.

Jisas te ‘Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop’rá sénámp kar

7 Aeria maok, Jisaso warko sérrá, “Ono yumwan
waeman kare kar sér rae: Ono támao ono sipsip
akwap korop naenámp ménkinono. 8 Sipsip
taokeyak konap arop ponankor manénkɨr yakápap
te, am arop fárákap te oukunrá, ankank ti konap
aropono. Ae konapara, sipsip te am fárákapamp

✡ **10:4:** Jo 10:27

kar wa moiapon. 9 Ono támao ono ménkino. Arop ankárank ononampok koropeaka am yár mek yoump námp te, Kwaro man warko warámp naenámpon. Aeanánko mao te mek youmpea warko ek akwapria fɨr oupourounkrá fánaenámpono. ✡

10 Oukun arop te ankwap ankankan nɨkia korop mono. Sipsip oukunria, yénképrá kákria sámpá yampourou naeria korop konámpon. Aeno ono te am fárákap fwap yiki yak sámpea napo, yiki yak am fárákapan top koupouri yak naenámpria korop nampono. 11 Ono támao ono sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop te mao námoku am sipsip fárákap yaewour naeria náráp pourou sámp konámpono. ✡ 12 Aeno maniantá saráp térerá yárak i konámp arop te sipsip taokeyak konámp arop kare mo, tá sipsipamp naropwar mo ara, nke nánko, yao pwae mekamp as korop nánko te, am sipsip párakoprá farákapá akwap konámpono. Aenánko, yao pwae mekamp asao ankwapmwaek yourounkwe nánko, ankwapmwaek pɨrɨkɨmp konapono. 13 Am taknámp arop te sipsipantá nɨnɨk mono, maniantá saráp tére námpono. 14-15 Ono támao sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Onomp Naropwaro onan wae mér, ono kor onomp Naropwarén wae mérnamp taknámp, onomp sipsipao kor onan wae mér, ono kor onomp sipsip wae mér nampono. Aenampara, onomp sipsipan yaewourria, fwap sumpwi nanampon. ✡ 16 Onomp sipsip ankwap

✡ **10:9:** Jo 14:16 ✡ **10:11:** Sng 23:1; Jo 15:13 ✡ **10:14-15:** Jo 10:27; 1 Jo 3:16

fákáreao kor yaká̱p napon. Am fákáre te má yár mekamp mo ara, ankwap fek yaká̱p napon. Ono am fákárean kor éréképá koropea nanko, am fárákapao kor onomp kar wa mwanapon. Aeria maok, ankárankamp fi sipsip mwar yaká̱p napo maok, ankárankamp sipsip taokeyak konámp arop yak naenámpon. ✡ 17 Ono am sipsipantá onomp pourou sámpea, sumpwia warko fárámp nanampara, onomp Naropwar onan warákár kare námpono. ✡ 18 Arop ankárankao onan kwaporok sámp-wouroump mono, onokump ni̱ni̱k fek onoku fwap sumpwi nanampon. Ono fwap onomp pourou sámpea sumpwi nanampon. Tá ono fwap warko yiki yak sámpea fárámp nanamp pwi nampono. Onomp Naropwaro onan ‘Tak nanapono’rá séri námpono.” ✡

19 Aeránko, Juda fákárerao am kar wawia maok, warko anánk fi pi̱r-pwar. 20 Takia maok, kápae kare aropao sérrá, “Mao te kwatae-arop noumpouk-oupea épépérép námpono. Yumo apaerá man woupwi pátea maomp kar wa rape?” 21 Aerapo maok, táte nopok ankwap fárákapao sérrá, “Má kar máte arop kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp aropamp kar mono. Ae te kwatae-arop wouk-oupá yak námp te, fwap arop yi aompi yak nánko, fi̱rékarea pap naenámp nie?”

Juda fákáre Jisasén ‘Mono’ ria yoporiap kar

22 Jerusalem mek, komontnámp ke fek lotu nap tokwae ménki ki̱k-pwarariap yae ni̱ni̱kria warákárrá lotu i konap yae koropámp. 23 Am ke fek

✡ **10:16:** Jo 11:52 ✡ **10:17:** Fl 2:8-9 ✡ **10:18:** Jo 19:11

maok, Jisaso lotu nap tokwae mek Solomonomp naepik mwaek yárakrá akwap. 24 Aenánko maok, Juda fákárerao mankea man kuk-sɨrarrá, am fárákapao man sérrá, “Amo Kraisao nap kwamp te, mae ke fek amo te wa karenorá érik sénanapon? Yinomp nɨnɨk épérép námp tane!”

25 Aerapo, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan séri nampan yumo mér mo napon. Onomp Naropwaromp kárákáre fekamp ponankor tére tére namp te, am tére támao, ono te wa karenorá yumwan yénkép námpon. ✡ 26 Aeno yumo te onomp sipsip fi mo napara, yumo onan mér mo napon. 27 Onomp sipsip fákáre te ono wae mér nanko, am fárákap onomp kar wuri wawia, onomp wakmwaek korop konapon. 28 Aenapo maok, ono am fárákapan yiki yaká yakáp mwanap nénk nanko, mao te moyakáp mo kareno. Tá arop ankwap te onomp yaekamp pouroukoup mono. ✡ 29 Onomp Naropwaro am fárákapan onan sáp námp te, námoku ankárankamp támao tokwae karia ankank ponankoran kor poukeyak námpara, arop ankwap te maomp yaekamp pouroukoup mono. 30 Onomp Naropwar te, yino ankárankamp támaono.”

31 Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia yumwi sámprá warko man yankop mwariakapo maok, 32 Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono yumwan manénkɨr onomp Naropwaromp kápae kare tére kwapwe wae yénkép namp te, yumo apae téreran

✡ **10:25:** Jo 5:36; 10:38 ✡ **10:28:** Jo 3:16; 6:39; 10:3

nɨnɨk nap kwamp onan yumwian yankop mwaria nape?”

33 Aeránko maok, Juda fákárerao man kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te tére kwapweran nɨnɨkria amwan yumwi fek yankop mono. Amo arop kareao maok, Kwarén wouroump sérria ‘Ono te Kwar’rá sénap fekeano.”

34 Makrá sérapo maok, Jisaso am kar pwarokwaprá am fárákapan sérrá, “Yumokuráp lo karan kumwia nap te Kwaromp kar araki yak námpon: ‘Ono sérrá, “Yumo te kwar fákárenono.” ’ ✡ 35 Kwaro am arop fárákapan kar farákápria, ‘Am fárákap te “Kwar”rá sérimpon.’ Nomo te wae mér, Kwaromp Buk fekamp kar te ankár taki yak konámpono. 36 Aeno onomp Naropwaro onan nánapia sámp-kérép nánko, ono má apár mek ék nampara, ono sérrá, ‘Ono te Kwaromp Tárápono’rá sénanko, yumo onan apaerá ‘Kwarén wouroump nap’rá sénapon? ✡

37 Aeno táte ono onomp Naropwaromp tére mo nanko, yumo onomp kar karenorá mér mo mwanapono. 38 Aeno ono te maomp tére nampon. Táte yumo onan, amo te karenorá mo nap kwamp te, yumo ono tére namp máman mér kipo. Aeria maok, onomp Naropwaro onont yak nánko, ono onomp Naropwarént yak namp fwapi nɨnɨkia mér mwanapon.” ✡

39 Am fárákapao warko man fákap mwariakapo maok, mao am ankwap mwaeknámp warákarrá akwapámpon.

✡ **10:34:** Sng 82:6 ✡ **10:36:** Jo 5:17-20 ✡ **10:38:** Jo 14:10-11

40 Jisaso warko arákarrá akwapea ént Jordan tápampá akwap. Akwapea manénkir Jono arop ént mek énérrá kákámp fek yak. 41 Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok koropea maok, sérarrá, “Kareno. Jon te nkwakwe make ankank kárákáre yoro moimpan maok, mámá aropao naenámp karan mao farákápámp kar te ponankor kare karono.” 42 Aeria maok, am fek táman kápae kare arop man méria, karenoriapono.

11

Lasarus sumpwimp kar

1 Arop ankárank touwe sámpámp, mao te Betani mekamp Lasarus. Am Betani te Maria ntia Marta aenenkamp némpono. ✡ 2 Am yupu Maria te Tokwae Karamp puk wel kwarákárria maok, mao námokuráp me pwae fek pukamp wel féki torokorimpon. Am touwe sámpnámp arop Lasarus te am aenenkamp ménkinono. ✡ 3 Aenko maok, antáp yaworao Jisasnámpok kar sámp-kérépria arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo man nouroupria warákár konap arop te touweane.” ✡ 4 Jisaso am wawia maok, sérrá, “Am touwe te arop sumpwi naenámp touwe mono. Am te koumteouráp arop Kwaromp kárákáre nkea man warákárrá man e tokwae sánk mwanapono. Tá am fek táman Kwaromp Tárápao kor e tokwae sámp naenámpon.” ✡

5 Jisas te Marta, maomp nánae Maria, tá ménkináp Lasarus am anánkwapoan te warákár konámpon. 6 Am Lasarus touwenámp kar koropánko maok, wawitea am yaknámp némpouk

✡ **11:1:** Lu 10:38-39 ✡ **11:2:** Jo 12:3 ✡ **11:3:** Jo 11:36 ✡ **11:4:** Jo 9:3

anánki yak. 7 Aea maok, wakmwaek námoku
éréképá yárak i konámp arop fákáreran sérrá,
“Nomo warko Judia mek tukup mwaro.”

8 Aeránko maok, am éréképá yárak i konámp
arop fákárerao man sérrá, “Tisa, oukoumwan
kar amwan Juda fákárerao yumwi fek arokopea
sumpwi pap mwaria wae nap te, amo warko am
fek akwap nae rapie?” ✡

9 Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáp kar
sérrá, “Ae te ankárankamp yae fek yámar éntér-
sámpramp ke akwap mo i konámp nie? Aeno arop
yámar wae kare fek yárak námp te, sikirip mo i
konámpono. Am te apae riteanápe mao te waeman
apárok yokorámp wae nke námpono. 10 Aeno arop
kumuruk yárak námp te, mao nke naenámp wae
yokor mo námpara, sikirip konámpon.”

11 Makrá séria maok, wakmwaek am fárákapan
sérrá, “Nomp nouroup Lasarus amp námpono.
Aenámpan maok, ono akwapea kéménkia fárámpá
pap nanampono.” ✡ 12 Aeránko maok, am éréképea
yárakámp arop fákáre támao am kar wawia maok,
sérrá, “Tokwae Kar e! Mao amp nánko, maomp
touwe warko fwap naenámpono.” 13 Jisaso sérámp
kar te Lasarus sumpwimpan séránko maok, am
fárákap te Lasarus párák amp námpan sénámpwe
ninikiapono.

14 Aeapo maok, warko Jisaso érik sérrá, “Lasarus
te wae sumpwi námpono. 15 Aenámpan maok, ono
am ke fek méntér yak moi namp táman yumwan
ninikria warákár nampono. Aenampara, yumo

✡ **11:8:** Jo 10:31 ✡ **11:11:** Mt 9:24

am fek táman Kwarén mér mwanapono. Ouk-oumwan nomo maonámpok tukup mwaro."
16 Jisas takrá séria pwar nánko, Tomas maomp ankwap e Tam Feae, mao Jisasén paokop i konap ankwap fákáreran sérrá, "Tak mwaro. Nomo ponankor tukupea ménit sumpwi mwaro!" ✡

Warko fárámp naenámp ntia yiki yak te Jisas 'Námo támaono'rá sénámp kar

17 Jisas ntia mao éréképá yárak i konámp arop fárákap tukupea némp Betani wonae fikria maok, mao wa nánko, Lasarus te wae péri me mek yiawori yak námpono. 18 Betani te Jerusalem mek wonae fik kar 3 kilomita fek yak námpon. 19 Aenámpara, Juda mekamp kápae kare koumteouráp arop Marta ntiaka Maria aenenkamp ménkináp sumpwi námpantá, am aenenkan yonkwae porokwe sánk mwaria koropea méntér yakáp.
20 Aenapo maok, Maria nap mek tankánko maok, 21 Marta 'Jisas koropán'rá sénap kar wawia akwapea mwaeaok kɨkɨpia maok, Jisasén sérrá, "Tokwae Kar e, amo mapek yakaporia te, onomp ménki te sumpwi mono." ✡ 22 Aerá séria maok arakrá sér, "Ono wae mér nampon, amo Kwarén 'Ankank sápae' ria sénapo te, amwan fwap sánk naenámpon."
23 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Waráp ménki te fwap warko fárámprá yiki yak naenámpon." 24 Tá Marta man sérrá, "Ono wae mér nampon, nánkár pwarnámp yae fek, sumpwinap arop ponankor warko ferámp nap fek fárámp

✡ **11:16:** Jo 20:25 ✡ **11:21:** Jo 11:32

naenámpono.” ✡ 25 Aeránko Jisaso man sérrá,
“Warko fárámp konap te onoku támao, tá yiki
yak te onoku támaono. Arop onan mér námp
sumpwi námpao kor, mao oukoumwan yiki yak
naerámpon. 26 Tá arop ponankor yiki yakápria
onan mér nap fárákap te sumpwi napao kor, fwap
yiki yakáp mwanapon. Amo te mámá wae mér
rape mo nie?”
27 Aeránko maok, tá Marta Jisasén sérrá, “Tok-
wae Kar, yeno! Ono wae mér nampon, amo
te Kwaromp Tárápono. Amo te am arop Kwaro
apárok sámp-kérép nánko, náráp koumteouráp
arop warko érékép nanap rimp támaono.” ✡

Jisaso Lasaruséntá yonkwae touweria émimp kar

28 Marta aerá séria pwarará, youmpea nánae
Marianámpok akwapea warámpá youmpea aop
mwaek yakria maok, sánánkar sérrá, “Tisa koro-
pea yakria amwan koropaenáne.” 29 Mak ránko
maok, Maria am kar wawia koupour fárámprá
Jisasén akwapá nke. 30 (Jisas te oukoumwan
némpouk akwap mo, máte akwapea Marta man
kɨkɨpimp fek yak.) 31 Juda fákárerao Marian
koukarrá yonkwae touwerá nap mek am mek
yakáp napao nkeapo, Maria am feknámp fárámprá
ek oukur akwapánko maok, am fárákapao nɨnɨkrá,
máte akwapea péri me fek ém naeria akwapri
kanria éntér kákia énénki tukup.
32 Maria akwapea Jisaso yak námp fekria
maok, man nkea maomp puk wonae fik kwaráp
torokompria man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo

✡ **11:24:** Jo 6:40 ✡ **11:27:** Jo 6:68-69

mapek yakaporia te, onomp ménki sumpwi mono."
33 Maria ém nánko maok, tá mént koropap Juda fákárerao kor éménk. Aenapo maok, Jisas man nkeria maok, mao kuri yonkwae touwea waeria maok, ém naenámp niamp. 34 Aeria maok tu-runkrá, "Yumo man te maok pap napon?" Aeránko maok, am fárákapao kor man sérrá, "Tokwae Kar, amo koropea nkeae!"
35 Aerapo maok, Jisaso kor ém. ✡ 36 Aenánko, Juda fákárerao nkea sérrá, "Yumo nkenke! Mao te am aropan nouroup kar i konámp kwamp námpon." 37 Aenánko maok, arop ankwap fárákapao sérrá, "Má arop te arop yi aompi yak námpan kor fɨrékarea pap konámp te, mámá aropan kor apaeritea yaewour mo nánko, sumpwi námpon?" ✡

Jisaso Lasarusén fárámpea papámp kar

38 Jisaso warko yonkwae touwea waeria maok, akwapea am papnap péri me táp fek. Am papnap me te manénkɨr péri me yokoropeaka maok, péri ankwap kárakére sámpea top kor fek nánkáráp tenapono. 39 Ae tenapo maok, Jisaso sérrá, "Yumo am péri kárakére támá far-farrá tukupenke!" Aeránko maok, am sumpwinámp aropamp antápnáp Marta man sérrá, "Tokwae Kar e! Mao am mek tank námp te wae yiawori yak námpara, wae mákáre kwatae korop naeria námpono." 40 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Ono wae manénkɨr amwan sériampon, 'Amo méria te, Kwaromp kárákáre fwap nke nanapon!' " ✡

✡ **11:35:** Lu 19:41 ✡ **11:37:** Jo 9:6-7 ✡ **11:40:** Jo 11:4

41 Aeránko maok, am fárákapao péri kárakére
keakapapo maok, Jisaso narek tokoreyakrá sérrá,
“Ayao, amo ono sénamp kar wawi napantá amwan
‘Aesio’rá sér rae. 42 Ono te wae mér nampon,
amo ono sénamp kar ankár wa saráp yak konapon.
Aeno ono ninik namp te, mámá yakápnap koum-
teouráp arop amo onan sámp-kérép napo ék namp
mér mwanapria, mámá kar sér rae.” ✡
43 Makrá séria pwararáá maok, tékén kar
wumwia sérrá, “Lasarus, amo ek oukur-koropae!”
44 Makránko maok, am sumpwinámp arop
fárámpeaka érik mankánko maok, maomp pu,
yae, tá yimetápok waempyam fek woukoup tenap
yak nánko, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo am
waempyam aokor-aokoria pwarapo akwapano.”

‘Jisasén sámp-wouroump mwanámp’ ria kar papap kar

45 Kápae kare Juda fákáre koropea Mariant
koukarrá yonkwae touwenap arop fárákap Jisaso
am ankank taknámp nkeaka man mériapono. ✡
46 Aenapan maok, ankwap fárákap te tukupea
Farisi fákáreaonapokria am Jisasoinámp ankank
táman farákáp.
47 Aenapo maok, pris tokwae fákáre ntia Farisi
fákáre Kaunsil fákáreran koropenkria wumwi.
Wae koropea koupoukour napo maok, am
fárákapan sérrá, “Am arop te kápae kare nkwakwe
make ankank yoro námp te, mokop mwanámpon?
48 Táte nomo man kwaporok takanoria pwate
nánko te, arop ponankor man mér mwarea
napon. Tá Rom mekamp arop fákáre koropea

✡ **11:42:** Jo 12:30 ✡ **11:45:** Jo 4:48

nomp lotu nap tokwae souroumpouriaka nomp arop fárákapan kor méntérantáno."
49 Aerapo maok, arop ankárank Kaiafas mao te pris taokeyak konámp arop am yopwar fek yakria maok, mao am fárákapan sérrá, "Yiráp ninik te épépérép kare nape. 50 Yumo te ankárankamp ankank yumwan fwap yaewour naenámp te mér mo napon. Arop ankárankao ponankor koumteouráp aropantá sirarrá sumpwi naenámp te kwapwe kareno. Takria nomp arop fi ponankor surumpwiantáno."
51 Kaiafas te námokuráp ninik mekamp karan sér mono. Mao te am yopwar fek pris éréképá yak konámp aropara, Jisas Juda fian yaewourrá sumpwi naenámpan profet kar fek sénámpon.
52 Mao sumpwi námp te Juda firan saráp yaewour mono, am sumpwi námp te Kwaromp tárápu ponankor apár-apár yakáp nap koupoukareaka ankárankamp fi yakáp mwanapria námpon. ✡
53 Aeria maok, am yae feknámpia man sámpwouroump mwanap mwae oupourounkrá kar sérarrá tukup. 54 Aeapo maok, Jisaso warko Juda fákáre ou mek érik akwap mono. Am fek pwarará námoku éréképá yárak i konámp arop fákáre éréképea arop yak mo apár wonae fikamp taun ankárank Efraim mek énénki tukupea am fek yakápiapon. ✡
55 Juda firamp Pasova Fári konap Yae wae fae nánko maok, kápae kare némpouk mwaekamp arop Jerusalem mek Kwaro nke námp fek námokuráp ninik fwapokwap mwaria tukup. ✡ 56 Aeria maok,

✡ **11:52:** Jo 10:16,17-21; 1 Jo 2:2 ✡ **11:54:** Jo 7:1 ✡ **11:55:** Kis 12:14-20

Jisas te maok yakánrá oupourounk. Am fárákap lotu nap tokwae mek yinkea yakáprá námoku kok sérarrá maok, “Yumo te mokoprá nɨnɨk rap? Mao te koropea Pasova Yae Tokwae te nkea ni moi kane?” 57 Aerapo maok, pris tokwae fákáre nti-aka Farisi fákárerao koumteouráp aropan sérrá, ‘Arop ankárankao Jisas te maok yakánrá mér námp kwamp te, yinan sénapo, man fákap mwanámp’rá séri napono.

12

Maria Jisasomp puk sanda kwarákarimp kar

1 Pasova Fári konap Yae oukoumwan tokwampok yae tankánko maok, am ke fek Jisaso apár me mekamp kéménkia papámp arop Lasarusomp némp Betani mek akwap. ✡ 2 Aenko maok, am némpouk am fek Jisasén ‘Aesio’rá sér mwaria, maompor fɨr nánap. Marta fɨr yorokwae nánko maok, Lasarus Jisasént fár mwanap aropént tank. 3 Aeapo maok, Maria sanda mani tokwae fekamp, hap kilo botol sankoropea maok, Jisasomp puk forokwapea pwarará maok, námokuráp me pwae fek féki torokorrá yakánko maok, am nap mek sanda nánákáre kwapwe top-pwarámpá yak. 4 Aenko ménт paokopiap arop ankárank Judas Iskariot am arop te nánkár wakmwaek Jisasén arop outɨri naenamp mao sérrá, 5 “Am sanda te nomo aropan sánkria am fekamp 300 yae fek térea sámp konámp niamp 300 mani silva sámpeaka, ankank monap aropan nénk mwar mpup!” ✡ 6 Mao te ankank

✡ **12:1:** Jo 11:1,34 ✡ **12:5:** Jo 18:2-3

monámp aropan nɨnɨkrá sér mono, mao maniráp yam taokeyakria mani oukun i konámp aropao námpon.
7 Aeránko maok Jisaso sérrá, “Am yupu te numwar takano. Mao am taki námp te, nɨki-samp yakrá akwapea, ono sumpwi nanko, onan apár me mek papnap yae fek naenámpon. ✡
8 Ankank moráp arop fárákap te yumont yakápi yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont yaká yak nanamp mono.”

Pris tokwae fákárerao Lasarusén sámp-wouroump mwaria sérariap kar

9 Kápae kare Juda fákárerao wa napo, Jisas Betani mek yakánko maok, am arop fárákap te maonámpok korop. Am fárákap te Jisasén saráp koropea nke mono. Manénkɨr Jisaso Lasarusén apár me mekamp kéménkia papámpan mér napara, Lasarusén kor nke mwaria korop napon. ✡
10-11 Aeriaka, kápae kare Juda fákáre pris tokwae fákáreran pwarará tukuprá Lasarusén nkeaka Jisasén mérapantá maok, pris tokwae fákárerao sérrá, ‘Lasarusén kor ménɨt sámp-wouroump mwar’ ria kar papapono.

Jisas Jerusalem mek king niampia akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40

12 Jisaso Lasarusénɨt fária pwaránko, ankwap yae fek kápae kare koumteouráp arop Pasova Yae nke mwaria Jerusalem mek koropea koupoukour yakáp. Aeria am fárákapao wawapo maok, ‘Jisas

✡ **12:7:** Jo 19:40 ✡ **12:9:** Jo 11:43-44

Jerusalem mek korop naean'rá sér. 13 Am wawia
maok, oupuk pwae niamp yao pwae fékéria tuku-
pea, mwaeaok Jisasén kɨkɨpia tékén arakrá sér,
"Nomo Kwarén warákár mwaro!
Kwaro Tokwae Karamp e fek koropnámp arop má
e tokwae sánkano!
Mao te Israel firamp King yak naenámpono." ✡
14 Jisaso donki soup ankárank sámpea am fek
tank. Aenánko, am te Kwaromp Buk fek yaknámp
kar niampon. Am te arakrá sénámpono:
15 "Taun Saion mekamp koumteouráp arop,
yumo te apápi kwapono!
Yiráp king oukoumwan má korop námp nkenke.
Mao te donki soup fek tankrá korop námpono." ✡
16 Manénkɨr am ke fek te mao éréképá yárak i
konámp arop fárákap te am kar fi te mér moiapono.
Aeno nánkár wakmwaek Jisas warko arákarrá
pokria wae tokwae sámp námp fek maok, am
Kwaromp Buk fek yaknámp kar nɨnɨkria, arop
fárákapao Jisaséniapan kor nɨnɨkia, 'Am te Jisas
táman sénámpon'rá mériapon.
17 Wokwaek kápae kare koumteouráp arop
Jisasént yakápria nkeapo, Jisaso Lasarusén apár
me mekamp fárámpea papámpon. Oukoumwan
am koumteouráp arop te am Jisasoimp táman arop
ankwap fárákapan kar farákáp napon. 18 Aenapo,
kápae kare koumteouráp arop Jisaso manénkɨr
am ankank yoroimp kar táman wawia maok,
am fárákap maonámpok tukupea mwaeaok kɨkɨp.
19 Tá Farisi fákárerao kor námoku támao am nkea
námoku kok sérarrá, "Nkenke! Nomo mwaria
nánap námp te tak mwanámp pourou moiane!

✡ **12:13:** Sng 118:25-26 ✡ **12:15:** Sek 9:9

Ponankor koumteouráp arop te man éntér kákia tukup napon.”

Grik ankwap fárákap Jisasén nke mwarianap kar

20 Koumteouráp arop fákárerao tukupea
Jerusalem mek Pasova yae fek Kwarén
lotu mwariakapo maok, táte Grik ankwap
fákárerao kor mént tukup. 21 Am Grik fákáre
te Galili mekamp taun Betsaida mekamp arop
Filiponámpok koropea maok, man arakrá sér,
“Arop Tokwae, yino te Jisasén nke mwarianeano.”
22 Aerapo maok, Filipo kor akwapea Andrun séria
warámpea énénkér akwapea Jisasén sérepo maok,
23 tá Jisaso am arop yaworamp kar mao sumpwi
naempan wounáp kar sérrá, “Oukoumwan má ke
fek te Aropamp Táráp e tokwae sámp naenámp ke
te wae korop námpon. ✡ 24 Ono waeman yumwan
kare kar sér rae: Wit ki apárok pɨká tankrá yɨpi
takére mo námp te, am ankárank támao saráp yak
konámpon. Aeno apárok pɨká tankea yɨpi takérea
téri pokea maok, ki kápae kare tank konámpon.”
25 Am wounáp kar séria pwarará maok, kar kare
sérrá, “Aeno arop námokuráp pourouan yiki yak
naenámpan nɨnɨkrá yárak námp te, maomp yiki
yak moyak naerámpon. Aeno arop námokuráp
pourouan wampwe pwarará, onan nɨnɨk námp
te, mao fwap ankár yiki yaká yak naenámpon.
✡ 26 Aeno arop ankárank onomp tére naenámp
kwamp te, ankár ononampaok kuno. Takria
maok, mae némpouk ono yak namp te onomp
tére aropao kor onont am fek yak naenámpon.

✡ **12:23:** Jo 17:1 ✡ **12:25:** Lu 9:24

Aeria maok, arop onomp tére nánko te, onomp Naropwar te man e tokwae sánk naenámpon.” ✡

Jisaso námoku sumpwi naenámpan sénámp kar

27 Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Ouk-
oumwan te ono yonkwae touweria ninik tokwae
nampono. Aenampara apaerá sénanampon? Ae te
ono onomp Naropwarén sérrá, ‘Oukoumwan má
ankank korop námp má sámp-sirae’rá sénanamp
nie? Ono takrá sér mono. Am ankank te
ankár onomp pourouk korop naenámpria ék namp
támaono. ✡ 28 Ayao, waráp e tokwae kwapwe
yénkép napo, arop fárákapao nke mwanapono.”
Jisaso makrá séránko maok, táte yámar meknámp
kar ankárank arakrá sér, “Ono te wae onomp e
tokwae kwapwe kare yénkép nampara, warko
oukoumwan kor tak nanampono.” 29 Aeránko am
koumteouráp arop fárákap wonae fik am fek yakáp
napao, am kar wawia arakrá sérrá, “Wi! Oukurér
párákapáne!” Tá ankwap fákárerao sérrá, “Mono,
enselo ménk kar sénámpono.”

30 Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Am kar yumo
wa nap te onan yaewour mono. Yumwan
yaewour naenámpan námpon. 31 Oukoumwan
Kwaro má apár mekamp koumteouráp arop
younkoupria, táte má apár mekamp arop
poukeyak konámp arop kwatae yérépea kérép
naenámpon. ✡ 32 Oukoumwan te ono má apár mek
yak nampan maok, nánkár te onan ka-sampokea
napo, am ke fek táman ponankor koumteouráp
arop ononampok érékép-korop nanampon.” ✡

✡ **12:26:** Mt 28:20; Jo 14:3 ✡ **12:27:** Mt 26:38 ✡ **12:31:** Jo 16:11 ✡ **12:32:** Jo 3:14-15

33 (Jisaso am takrá sérimp te námoku sumpwi
naenámp mwaekamp ninik fek sérimpon.)
34 Aeránko maok, am koumteouráp arop
fákárerao maomp kar pwarokwaprá man sérrá,
“Yino wa nánko Kwaromp loao sérrá, ‘Krais
te ankár yaká yak naenámpono’rá sénámpon.
Amo mokopia ‘Aropamp Táráp narek sampok
mwanap’rá sér rape? Am ‘Aropamp Táráp’ te
wanono?” ✡
35 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan wounáp
kar sérrá, “Wae te fae tákáre ke fek yumont
yak námpon. Oukoumwan wae yumont yak
námp fek yiráp paokop te ankár wae fek paokop
kip. Yumwan kirikip koropea oupouroup naeane.
Arop kirikip mek yárakria te, mao te maok akwap
raerá mér mo i konámpon. ✡ 36 Wae te ouk-
oumwan yumont yak námpara, yumo ankár wae
táman méria maok, yumo waeramp arop fákáre
yakáp mwanapon.” ✡

Juda kápae kare Jisasén mér moiap kar

Jisaso makrá séritea maok, am fárákapan
pwarará youmpea mek yak. 37 Am fárákap Jisaso
nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke napao
maok, man te mér mo napon. 38 Aenapo maok,
profet Aisaiamp kar méntér pwi námpon. Aisaiao
sérrá,
“Tokwae Kar e!
Wa mokop yinomp kar wawia mér námpon?
Wa mokop Tokwae Karao
náráp kárákáre yénképnámp tére
oukoumwan má térenámp niamp nke námpon?” ✡

✡ **12:34:** Dan 7:13-14 ✡ **12:35:** Jo 8:12 ✡ **12:36:** Ef 5:8
✡ **12:38:** Ais 53:1

39 Am fárákap Jisasén mér mwanap pourou
mono. Am tak mwarap fi táman Aisaia ankwap kar
kumwi námpon:
40 “Kwaro am fárákapamp yi nke mwanap pourou
moi papria
nɨnɨkan kor épérépi pap.
Takria am fárákap ankank nkeria, kar fi méria,
ononampok arákarrá korop napo,
ono am fárákapan fwapokwapi papantáno.” ✡
41 Aisaia am takrá sénámp te, apae riteanápe, Jisa-
somp kárákáre tokwaeran nkea pwatea am Jisas
táman sérimpon. ✡
42 Karenono, kápae kare Juda taokeyakáp konap
aropao kor man mérapo maok, Farisi fákárerao
námwan, lotu nap mek korop kwaponoria taoko-
rantá apáp nap kwamp, maomp mérap érik sér
moiapon. ✡ 43 Am fárákap te Kwaro námwan
warákár naenámpria te mono, arop fárákapao
námwan warákáranápon kar i konapon.

Jisaso farákápnámp kar támao aropamp nɨnɨk yurukup naenámp kar

44 Jisaso tékén sérrá, “Arop onan mér námp
te onan saráp mér mono, onomp Naropwaro
onan sámp-kérép nánko ék nampan kor ménɨt mér
námpon. 45 Arop onan nke námp te, onomp Narop-
waro onan sámp-kérépánko ék namp man kor nke
námpon. ✡ 46 Ono má apár mek ék namp te ará:
Arop fárákap onan mér nap te kɨrɨkɨp mek yakáp
mono. ✡ 47 Aeno arop ankárankao onomp kar
wawiaka onomp karwaok yárak mo námp te, man

✡ **12:40:** Ais 6:10; Ap 28:26-27 ✡ **12:41:** Ais 6:1 ✡ **12:42:** Jo 9:22 ✡ **12:45:** Jo 14:9 ✡ **12:46:** Jo 1:9; 8:12

te ono arop yurukuprá kot i konámp aropnámp taknámp mono. Ono ék namp te má apár mek yakrá koumteouráp aropan yurukuprá kot naeriaka ék mono. Ono ék namp te am arop fákáreran warko érékép naeria ék nampon. ✡ 48 Aeno arop onan younkwek sirarrá onomp kar sámp mo námp te, man yurukuprá kot naenámp arop te yak námpon. Ono farákápnamp kar támao nánkár pwarnámp yae fek mao am fárákapan yurukuprá kot naenámpon. ✡ 49 Ono te onokump ninik fek má kar farákáp mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp, mao námoku kápae kare kar onan farákápaerianámp sápria, am farákáp nanamp ninikan kor sáp námpon. 50 Ono te wae mér nampon, onomp Naropwaromp kar te yiki yaká yakáp mwanap nénk konámpon. Aenámpara, kápae kare kar ono farákáp namp te onomp Naropwaro ‘Arakae’rá sénámpaok i konampono.” ✡

13

Jisaso námoku éréképá yárak i konámp arop fákáreramp pu yárárimp kar

1 Pasova Yae kumur korop naerianánko, am ke fek táman Jisas wae mér, má apár pwararáNaropwaronámpok pok naenámp ke korop. Aenánko maok, náráp koumteouráp arop fákáreran má apár mek yakáp napan yonkwae touwemp te ankár yonkwae touwe tokwaerá akwapea, sumpwimp ke fekimpon. ✡

✡ **12:47:** Jo 3:17 ✡ **12:48:** Hi 4:12 ✡ **12:50:** Jo 8:28 ✡ **13:1:** Jo 15:13

2 Kumuran Jisas ntia mao éréképá yárak i konámp arop fárákap fépérrá tankáp. Aenapan
maok, Saimon Iskariotomp táráp Judasén te
wae Satano Jisasén arop outɨri naenámp nɨnɨk
wokwaek sánk tenámpono. 3 Jisas te wae mér,
Naropwaro ankank ponankor maomp yaek
sánkámp, tá námwan sámp-kérépánko ékiakámpan
warko arákarrá Kwaronámpok pok naenámpan kor
wae mér. ✡ 4 Ae námp kwamp maok, Jisaso am
fɨr taki tank nánko, fárámpea waempyam éri wor
paprá tawel sámprá kámpea pwarará maok, 5 ént
dis mek kwarákár. Takia maok, wae am feknámp
námoku éréképá yárak i konámp arop fárákapamp
pu yárária * pwarará maok, táte am kámpnámp
tawel fek am fárákapan féki torokor.

6 Takria Saimon Pitamp wonae fik koropánko
maok, Pita man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te
onomp pu yárár nae rape?” 7 Aeránko maok, Jisaso
maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono térenamp
ankank te oukoumwan te amo mér mono, tá
nánkár wakmwaek maok, amo mér nanapon.”

8 Aeránko maok, Pita man sérrá, “Amo onomp pu
te yárár mo karono!” Aerá séránko maok, Jisaso
maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan
éntup moia nanko te, amo warko onont yak nanap
pourou mono.” 9 Aeránko maok, Saimon Pita man
sérrá, “Tokwae Kar e, ae te takanánko te, onomp
pu mwar yárári kwapon. Ankár yae kor, me kor
méntér yárárae!”

10 Mak ránko maok, Jisaso man wounáprá sérrá,

✡ **13:3:** Jo 13:27; 16:28 * **13:5:** Pu yárár i konámp tére te tére aropao saráp i konámpono.

“Arop wae éntupianámp te warko koupour kar éntup mo i konámpon. Puan saráp yárár napo kor, waeman ponankor yiki kukurámpon. Yumo te waeman yiki kor yakáp napan maok, ono yumwan ‘Ponankor’rá sér mono.” 11 (Jisas te am arop námwan yopor aropamp yaek pap naenámp te wae mér. Ae námp kwamp maok, mao sérrá, “Yumo ponankor yiki kukur mono.”)

12 Jisaso am fárákapamp pu yárária pwatea warko náráp waempyam sámpea yirimptea warko tank. Aeria maok, am fárákapan turunkrá, “Ono yumwan má térenamp fi te yumo wae mér nap nie? 13 Yumo onan ‘Tisa’, tá ‘Tokwae Kar’rá sénap te, tá kare yae-párák kare sénapon. 14 Ono Tokwae Kar, tá Tisa wuriman, tére arop arákarea yiráp pu yárár nampara, yumo kor yiráp ankwapnáp ankwap fárákapamp puan kor takrá yárár kipo. ✡ 15 Ono mámá ninik yumwan yénkép namp te, yumo kor ono yumwan yénkép nampnámp maknámp tére kip. ✡ 16 Ono yumwan kare kar sénámpon: Tére konámp arop te maomp arop tokwae kámákár akwap mono. Tá sámp-kérép nánko korop námp te, am sámp-kérépnámp aropan kámákarrá nareki yak mono. 17 Oukoumwan te yumo ono amnamp ninik fi kor wae mér napara, yumo ampaokria te, yumo fwap warákár mwanapon. ✡

18 Ono te yumwan ponankor sér mono. Ono onomponoria nánkárápnamp arop fárákapan yumwan te wae mér nampan maok, Kwaromp Buk fek kar arakrá yak námp waeman kare korop naenámp mér nampon. Am kar te arakrá

✡ **13:14:** Lu 22:27 ✡ **13:15:** Fl 2:5; 1 Pi 2:21 ✡ **13:17:** Je 1:25

sér, ‘Arop onont pan fánámpao onan younkwe sɨnaeria námpon.’ 19 Am ankank te oukoumwan
korop mo nánko, ono yumwan manénkɨr sér rae:
Nánkár wakmwaek am ankank koropeanánko,
yumo fwap Ono Taki Yak namp mér mwanapono.
✡ 20 Ono waeman yumwan kare kar sér rae:
Ono tére arop sámp-kérép nanko, man warámpea
yaewour námp te, tá onan táman warámpea
yaewour námpon. Tá arop onan warámp námp
te, mao onan sámp-kérépánko ékamp Kwarén kor
warámp námpono.”

Judaso Jisasén yopor aropamp yaek pap naeri-
anámp kar
Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23

21 Jisas takrá séria pwarará, yonkwae touwea
waeria maok, érik farákarrá arakrá sér, “Ono
yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo ou
mekamp ankwap ankárank onan yopor aropamp
yaek pap naerámpon.” 22 Makrá séránko maok,
mao éréképá yárak i konámp arop fárákap námoku
kor am kar épérép nap kwamp maok, nonopok
énounkouprá, máte wan sérianria mér mono.
23 Ménnt paokop i konap arop ankárankamp Jisaso
man warákár kar i konámp arop te Jisasomp éntér
mwaek wonae fik kar tank. ✡ 24 Aenánko maok,
Saimon Pita, man wan sérianrá turunkaeria me fi
wink. 25 Aeránko maok, mao wonae fik kar éntér
kor fek youmprá woukoupria maok, Jisasén sérrá,
“Tokwae Kar, amo te wan sér rap?” 26 Aeránko
maok, Jisaso sérrá, “Nánkár nomo énénki fánámp
arop ankárankampan ono pan sámpea sup mek

✡ **13:19:** Jo 14:29 ✡ **13:23:** Jo 21:7,20

anámpea sánk nampao maok, am arop táman sénampon." Mak ritea maok, pan sámpea sup mek anámpea Saimon Iskariotomp táráp Judasén sánk.
27 Judaso am pan sámpea pwar nánko maok,
Satano maomp ninik mek yoump. Aenko maok,
Jisaso man arakrá sér, "Ankank amo tak naenap te
koupour takae." 28 Aeránko maok, arop ponankor
énénki tankáp nap Jisaso Judasén sénámp kar fi
te ankwap ankárankampao mér mono. 29 Ankwap
fárákapao ninikrá, Judas te mani kériramp yam
poukwap konámpara, Jisas man te 'Am mani fek
lotu mwanap yae fekamp ankank akwapá tiae'rá
sérámpwe ninik. Tá ankwap fárákapao 'Ankank
monap aropan nénkae'rá sérámpwe nikiapon. ✡
30 Aeapo maok, Judas am pan fákáre sámpea
pwarará koupour kar apárok oukur akwapánko
maok, wae kirikipeyak.

Jisaso mao éréképá yárak i konámp arop fákáreran lo wourékam nénkámp kar

31 Judas wae apárok akwap tenánko maok,
Jisaso sérrá, "Oukoumwan te Aropamp Táráp
wae e tokwae sámp námpon. Tá Kwaro Aropamp
Tárápaonámp fek e tokwae sámp námpon. 32 Kwaro
mao tére námp fek e tokwae sámpria te Aropamp
Tárápan kor Kwaro námoku e tokwae sánk
nánko, am ankank te koupour kar naenámpon.
✡ 33 Onomp tárápu kwae! Kánanke kwarok ke
fek saráp ono yumont yak nanampon. Aeno
nánkár te yumo onan oupourounk mwanapon.
Ono manénkir Juda taokeyakáp konap fákáreran
makrá sériampan oukoumwan yumwan kor take

✡ **13:29:** Sng 41:9; Jo 12:6 ✡ **13:32:** Jo 17:5

pourouráp kar táman sér rae: Yumo te ono akwap nanamp némpouk te tukup mo kareno. ✡ 34 Ono te yumwan oukoumwan lo wourékam nénk nampon. Am te arak: Yumo ankákárank nonopok nounouroupria warákár kipo. Ono yumwan nouroupia warákár kari namp te, yumo kor taknámp ankár nonopok nounouroupria warákár kar tak kipo. ✡ 35 Yumo yiráp ankwapyaenáp fárákapént nonopok nounouroupra warákár kare napo maok, arop ponankoran yumo onomp firáp yakáp nap yénkép napo, mér mwanapon." ✡

Jisaso 'Pita te "Námwan mér mono"rá sénaean'rá sénámp kar

Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34

36 Saimon Pita man sérrá, "Tokwae Kar, amo te maok akwap nanapon?" Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, "Ono akwap naerianamp némpouk te amo oukoumwan onan éntér papá akwap nanap pourou mono. Aeno nánkár wakmwaek maok amo onan éntér papá korop nanapon."

37 Aeránko maok, Pita man turunkrá, "Tokwae Kar, apaeritea ono oukoumwan waráp wakmwaek akwap mo nanampon? Ono fwap amwan yaewourrá onomp pourou sámp nanamp tene!"

38 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Waráp nɨnɨk te, amo fwap onan yaewourrá waráp pourou sámp nanap nie? Ono amwan waeman kare kar sér rae: Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko, amo onan te 'Mér mo namp'rá yinɨnk por sénae rapono."

✡ **13:33:** Jo 7:33-34 ✡ **13:34:** Jo 15:12; Ef 5:2 ✡ **13:35:** Jo 17:23; 1 Jo 3:14

14

Jisas te ‘Arop Naropwaronámpok pok mwanap mwae kup’rá sénámp kar

1 Jisas warko am fárákapan sérrá, “Yumo te
kokorokoriaka yonkwae touwe tokwae kwapon.
Yumo Kwarén méria ankár onan kor mént mér
kip. ✡ 2 Onomp Naropwaromp nap aok-aokore te
kápae kare ara, ono pokea yiráp por nap aokore
nánaprá párakop nanampon. Aeno am nap aokore
yak mo nánko te, ono yumwan takrá sér mono.
3 Ono pokeaka yiráp por népe nánapia pwar namp
kwamp te, warko ékia yumwan éréképá pokeaka
ono yak namp fek énénki yakáp mwanámpon. ✡
4 Yumo te ono pok naenamp némpouk poknámp
mwae te yumo wae mér napon.” 5 Aeránko maok,
Tomaso man sérrá, “Tokwae Kar e, amo te maok
akwap nae rape? Yino am te mér mo námpon. Tá
mwaeran kor mokopia mér mwanámpon?”
6 Jisaso man sérrá, “Onoku támao mwae kupono.
Tá ono kare kar sér i konap fi korono. Ono te yiki
yak fi korono. Arop Kwaronámpok korop naenámp
te ankwap mwae te yak mono, ono mwarono.
✡ 7 Yumo onan wae méri yakáp nap kwamp te,
oukoumwan yumo fwap onomp Naropwarén kor
mér mwanapon. Yumo man te wae nke napara,
oukoumwania man mérrá tukup napon.” 8 Filipo
Jisasén arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo yinan
Naropwar yénképea napo maok, am támao wae
yinomp ninik fwap farákár naenámpon.”
9 Nopok Jisaso man sérrá, “Filip, ono yumont
waeman kápae kare ke fek yak nampan maok,

✡ **14:1:** Jo 14:27 ✡ **14:3:** Jo 17:24 ✡ **14:6:** Jo 11:25; Ef 2:18

amo te onan oukoumwan mér mo nap nie? Arop onan nke námp te, onomp Naropwarén kuri wae nke námpon. Amo mokopiaka ‘Waráp Naropwar yinan yénképae’rá sér rape? ✡ 10 Ae te amo onomp Naropwarént koumpeyak nanko, onomp Naropwaro onan koumpeyak námp te amo mér mo rape? Ono yumwan sénamp kar te onokump ninik fek sér mono, onomp Naropwaro onont yakria maok, náráp tére am tére konámpon. ✡ 11 Yumo te má kar man ankár mér kipo: Ono onomp Naropwarén koumpeyak nanko, tá onomp Naropwaro kor onan koumpeyak námpon. Táte yumo takrá mér mwanap pourou mo nánko te, yumo ankár ono kápae kare tére namp táman ninikria maok, yumo onan mér kip. ✡

12 Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te, mao kor ono nkwakwe make tére konamp te, fwap takrá tére naenámpon. Mao te tére tokwaeria onomp tére kámákár akwap naenámpon. Am te apae ritea námpanápe ono te onomp Naropwaronámpok pokea yak nanampon. 13 Kápae kare ankank yumo onan mér nap fek turunk nap te, ono fwap yumwan nénk nanampon. Aenanko maok, Tárápao tak námp fek Naropwaro e tokwae sámp naenámpon. ✡ 14 Ponankor apae ankank yumo onomp e fek turunk nap te, ono fwap ampaok nanampon.”

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

✡ **14:9:** Kl 1:15 ✡ **14:10:** Jo 12:49 ✡ **14:11:** Jo 10:38 ✡ **14:13:** Mt 7:7; Jo 16:23-24; 15:7

15 Jisas warko arakrá sér, “Yumo onan nouroup
kareria te, yumo ankár ono sénamp kar ponankor
ampaok mwanapon. ✡ 16 Aenapo, ono onomp
Naropwarén turunk nanko, yumont Fearámpá
Yakria Kárákáre Sánk naenámp Ankwap sámp-
kérép naenámpon. Aenánko maok, mao te ankár
yumont yaká yak naenámpon. ✡ 17 Am Fearámpá
Yak naenámp te kare kar sér i konámp Spiritono.
Apárokamp koumteouráp arop te man sámp
mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe
man nke mo, man mér mono. Aeno yumo maok
man mér napara, yumont yakria, yiráp nɨnɨk mek
yaká yak naenámpon. ✡

18 Ono te yumwan kwaporok taki yakápenkria
párakop tenanko, yumo kweri tárápu niampia
yakáp mono. 19 Ono te fwap warko yumonapok
korop nanampon. Kánanke kwarok ke fek,
apárokamp koumteouráp arop te onan warko nke
mono. Aeno yumo maok onan nke mwanapon.
Ono yiki yak nampara, yumo kor taknámp yiki
yakáp mwanapon. 20 Am yae fek táman maok,
ono onomp Naropwarént koumpeyak nanko,
yumo kor onont koumpeyakáp napo, ono yumont
koumpeyak namp mér mwanapon. ✡ 21 Arop
onomp kar sámpea ampaok kar námp te, am arop
onan nouroup kare námp yénkép námpon. Tá arop
onan nouroup kare námp te, onomp Naropwaro
nouroup kare nánko, tá ono kor man nouroup
kareria onoku kare man érik yénkép nanampon.”
✡

✡ **14:15:** 1 Jo 5:3 ✡ **14:16:** Jo 14:26; 15:26 ✡ **14:17:** Jo 16:13
✡ **14:20:** Jo 17:21 ✡ **14:21:** Jo 15:10

22 Jisaso makrá séránko maok, Judas Iskariot te
mono, Judas ankwapao, Jisasén sérrá, “Tokwae
Kar e, apaeritea amo yinan saráp amoku kare
yénképria mámá apárokamp koumteouráp aropan
yénkép mo nanapon?” 23 Aeránko maok, Jisaso
nopok man arakrá sér, “Arop onan nouroupra
warákár kare námp te, mao te ono sénamp
karwaok kar yárak naenámpono. Aenánko
onomp Naropwaro kor am aropan nouroupria
warákárria maok, yino énénkér koropeaka mént
yaká yak nenempon. ✡ 24 Arop onan nouroup kar
mo námp te, mao te fwapia onomp karwaok mo
i konámpon. Mámá yumwan yénkrá farákápnamp
kar máte onokump kar mono. Onomp Naropwaro
onan sámp-kérépánko ono ékamp maomp karono.
25 Ono oukoumwan yumont yaknamp ke fek,
ono yumwan am kar farákáp nampon. 26 Aeno
‘Yumont Fearámpá Yakria yumwan Kárákáre Sánk
naenámp’rá sénamp te Yiki Kor Spiritono. Onomp e
fek onomp Naropwaro man sámp-kérép nánko, ék
naenámpon. Mao te yumwan kápae kare ankank
yénk naenámpon. Tá mao yumwan ninik sánk
nánko, ono yumwan wokwaek farákápnamp kar
ponankor warko nik mwanapon. ✡
27 Ono yumwan pwar naeramp kwamp,
yonkwae porokwe nénk tenanko, am yiráp ninik
mek yak naenámpon. Tá ono yumwan yonkwae
porokwe nénk naeramp te, apárokamp aropao
nénk konap niamp mono. Aenampara, yumo te
kokorokoriaka apáp tirinkia yonkwae sékéria wae
kwapon. ✡ 28 Yumo te ono yumwan farákápnamp

✡ **14:23:** Yé 3:20 ✡ **14:26:** Jo 15:26; 16:7 ✡ **14:27:** Jo 16:33; Fl 4:7

kar mámá wae wa napon: Ono yumwan pwarará akwap nae rae. Tá ono warko yumonapok arákarrá korop nanampon. Yumo onan warákár nap kwamp te, ono onomp Naropwaronámpok akwap nampan kor warákár mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, onomp Naropwar te narek kar onan kámákár yak námpon. ✡ 29 Mámá kar yumwan farákáp namp te, am ankank oukoumwan korop mo nánko, ono manénkɨr farákáp nampon. Aenampara, nánkár am ankank korop nánko, nkea maok, yumo mér mwanapono.

30 Ono te yumwan kápae kare kar sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, apárokamp arop poukeyak konámp arop wae koropáne. Mao te onan kwe-pwar naenámp kárákáre te yak mono. ✡ 31 Aeno ono nɨnɨk namp te apárokamp arop fárákap te fwapia mér kipo: Ono onomp Naropwarén te warákár tokwaeria maok, kápae kare ankank tére namp te mao onan séri nampaok nampono.

Yumo fápárámpenke! Wae tukup mwaro."

15

Jisas te 'Yao wain aopwe niampono'rá sénámp kar

1 Jisaso wounáp kar arakrá sér, "Ono te yao wain aopwe karenono. Onomp Naropwar te yao wain yopwar naropwarono. 2 Onomp yowe kor ponankor tank mo nánko te, onomp Naropwaro karrá tokopea épér i konámpon. Tá yowe kor ponankor ki tank konámpan maok, onomp

✡ **14:28:** Lu 24:31-32 ✡ **14:30:** Jo 12:31

Naropwaro ki kápae kare tank naenámpria yowe
fae tákáre fek fékérrá, yowe kor fwapokwap
i konámpono. 3 Ono sénamp karao yumwan
wae fwapokwapianánko yiki kukur yakáp napon.
4 Yumo te ankár onont koumpeyakáp napo, ono
yumont koumpeyak nanampon. Yao wain yowe
fek pukupá yak mo námp te ki tank naenámp
pourou mo i konámpon. Tá taknámp yumo kor
onont koumpeyakáp moia te, yumo kor yao niamp
ki tank mono.
5 Onoku támao ono wain aopwe kor nanko,
yumo te wain yowe kor niampon. Arop
ankwap onont koumpeyak nánko, ono kor mént
koumpeyak nanko te, mao te kápae kare ki tank
naenámpon. Aeno yumo onan pwararea te,
yumoku mwar tére mwanap te pwi mono. ✡
6 Arop ankwap onont koumpeyak mo nánko, man
far-pwar mwanap te, yao yowerao yákáre nánko,
koupoukarea yaomwi mek épéria yank i konap
niamp taknámp mwanapon.
7 Aeno yumo onont koumpeyakáp napo te,
onomp kar yiráp ninik mek yak nánko, yumo fwap
apae ankank turunk napo, am ankank fwap ko-
rop naenámpon. ✡ 8 Aeno yumo kápae kare yao
ki niamp énki nap te, arop nke nap fek yumo
te onomp fákáre yakáp nap yénkép nánko, am
fek táman onomp Naropwaromp e sakap napo,
e tokwae sámp naenámpon. ✡ 9 Onomp Narop-
waro onan nouroup tokwae konámp te, ono kor
takeniamp ninik fek yumwan nouroup tokwae
nampono. Yumo kor ankár am ono nouroup

✡ **15:5:** Jo 15:16 ✡ **15:7:** Jo 14:13 ✡ **15:8:** Mt 5:16

i konamp ninik mek saráp yakáp kipo. 10 Táte yumo onomp lo karwaok kar paokop nap te, yumo waeman ono yumwan nouroup i konamp ninik mek am mek yakáp nap te, ono kor onomp Naropwaromp karwaok karria ono maomp nouroup i konámp ninik mek yak konamp niamp napono. ✡ 11 Onomp ninik te, onomp warákár konamp yumont yakria, am warákár yiráp ninik mek toppwarámpeyak naenámpria, ono yumwan mámá kar sénampon. ✡ 12 Onomp lo te araki yak námpon: Ono yumwan nouroup kare nampnámp taknámp yumo ankákárank ankár nonopok nounouroup kipo. ✡ 13 Táte arop náráp nouroup fárákapan nouroup kareriaka man yaewourrá náráp pourou sámp námp te, am ninikao koumteouráp aropao ankwapan nouroup i konap ninikan kámákár akwap námpon. ✡ 14 Táte ono yumwan sénampnámp maknámp nap te, yumo onomp nouroup yakáp napon. 15 Tére konap arop te, tére taokeyak konámp aropamp ninik te mér mono. Ae konapara, ono yumwan warko ‘Tére konap arop’rá sér mono. Onomp naropwaromp kar ponankor wawi namp, am te ono wae yumwan séri namp támao yumwan onomp nourouprá yénkép námpon.

16 Yumo te onan náráponoria nánkáráp mono. Ono maok yumwan onomponoria nánkárápea nanko maok, onomp firáp yakáp napon. Aenampara, ono yumwan tére nénk tenanko, tukupea ki énkiriaka, yiráp ki énkinámp am yaepárák yaká yak nae-námpono. Aeria maok, yumo onomp Naropwarén apae ankank sámp mwaria

✡ **15:10:** 1 Jo 2:5 ✡ **15:11:** Jo 17:13 ✡ **15:12:** Jo 13:34 ✡ **15:13:** 1 Jo 3:16

ono warákárnamp niniként turunk nap te, mao yumwan fwap sánk naenámpon. ✡ 17 Ono yumwan lo arakrá sánk nampon. Yumoku kok ankákárank ankár nonopok nounouroup kar kipo."

Jisas 'Yumwan apárokamp aropao yopor mwanap'rá sénámp kar

18 Jisas warko sérrá, "Aeno apárokamp arop fárákap yumwan ampwae-sámp nap te, yumo te wae mérono, manénkir onan tak napara napon. ✡ 19 Aeno yumo apárokamp aropamp yaká̀p nap niamp wuri popwar yaká̀p napo te, am apárokamp arop fákáre te, tá wae yinoku finoria warákár mwanapon. Aeno yumo te mámá apár mekamp arop mono. Ono yumwan wae onomponoria nánkáráp namp te, yumo mámá apár mekamp niniként tapokwap mo mwanapria ninampon. Aenampara, apárokamp koumteouráp arop yumwan ampwae-sámp napon. ✡ 20 Ono yumwan farákápnamp kar má yumo fwapiaka niki-samp kip: Tére konap arop te náráp arop tokwaeran kámákár akwap mono. Arop fárákap onan nkwakwe make touwe sáp nap te, yumwan kor tak mwarea napon. Táte arop fárákap onomp karwaokia nap te, yumwan kor yiráp karwaok mwanapon. ✡ 21 Aeno am fárákap te onomp Naropwar onan sámp-kérépánko ékamp man mér moitea napara, am fárákap ponankor kwataenámp ninikan tak napon. Am te apaeritea napanápe, am fárákap te yumo onomp firáp yaká̀p nap wae méria napon. ✡

✡ **15:16:** Jo 15:5; 16:23 ✡ **15:18:** 1 Jo 3:13 ✡ **15:19:** Jo 17:14
✡ **15:20:** Jo 13:16 ✡ **15:21:** Jo 16:2-3

22 Táte ono ékia kar farákáp mo nankoria te, am
fárákap náráp kwatae nɨnɨk yak námprá mér mono.
Aeno oukoumwan te am fárákapamp kwatae nɨnɨk
mek wouroump mwanap mwae te yak mono.
23 Aeno arop onan ampwae-sámp námp te, onomp
Naropwarén kor ampwae-sámp námpon. ✡ 24 Táte
ono am fárákap ou mek yakria tére namp, arop
ankwapao wokwaek takrá tére moimpanánko te,
am fárákap yino te kwatae nɨnɨk námprá mér
mono. Aeno am fárákap onomp tére wae nke na-
para, onan ampwae-sámpria, onomp Naropwarén
mént ampwae-sámp napon. 25 Am fárákapao am
taknap nɨnɨk te am fárákapamp lo kumwi napao
sénámp niamp napon. Am támao arakrá sér, ‘Arop
fárákap onan kwaporok fwapnae mek ampwae-
sámp napon.’ ✡
26 Aeno yumwan yaewourria kárákáre sánk
naenámp Spirit te onomp Naropwarént yak
námpan, nánkár ono yumonapok sámp-kérép
nanampon. Am Spirit te kare kar sér i konámpao
Naropwarént yakeanámpan ék naenámpon. Mao
ékia te, ono i konamp nɨnɨk érik farákarrá yénkép
naenámpon. ✡ 27 Aenánko, yumo kor wokwaek
onont yakriaka, ono tére fi yokor námp feknámpia
onont yakáprá koropea oukoumwan napara,
yumo kor ono te wanonorá farákáp mwanapon.”
✡

16

1 Jisas wae am fek ankwap kar arakrá sér, “Yumo
onan mér nap pwar te monoria namp kwamp, ono

✡ **15:23:** Lu 10:16 ✡ **15:25:** Sng 69:4 ✡ **15:26:** Jo 14:26
✡ **15:27:** Ap 5:30-32

yumwan mámá kar sénampon. 2 Arop fárákapao,
yinont lotui kwaponoria táraokwamprá yérépe
mwarea napon. Nánkár wakmwaek, ankwap ke
fek te arop fárákapao yumwan tirá wouria am
fárákapamp ninik te yino Kwaromp tére kwapwe
námpan mpwe mwarea napon. ✡ 3 Am fárákap
te onomp Naropwarén mér mo, tá onan kor
mér mo napara, am ninik tak mwarea napon.
✡ 4 Aeno oukoumwan te ono yumwan sérinamp
am ankank te korop naerámpon. Am te nánkár
wakmwaek arop fárákapao yumwan tak napo
maok, ono yumwan sérarinamp kar mámá warko
ninik mwanapon."

Jisaso Yiki Kor Spiritamp téreran sénámp kar

Jisaso warko ankwap kar sérrá, "Wokwaek kar
onoku yumont yak nampara maok, ono yumwan
má ankank korop naenámp kar sér moiampon.
5 Aeno oukoumwan te mao onan sámp-kérépánko
ékamp Naropwaronámpok pok nae nae. Yumo te
ankwap ankárankamp onan 'Amo te maok akwap
nae nap'rá turunk moi napon. 6 Ono oukoumwan
yumwan mámá kar sénanko te, yumo yonkwae
touwe tokwae napon. 7 Aenapan maok, ono
yumwan waeman kare kar sénampon: Yae-párák
ono yumwan pwarará pok namp te, yumwan
yaewour námpon. Aeno ono pok mo nanko te,
yumwan kárákáre sánk naenámp Spirit te yumon-
apok ék naenámp pourou mono. Aeno táte ono
pokea maok, ono sámp-kérép nanko yumonapok
ék naenámpon. ✡ 8 Mao ékiaka yénkép nánko te

✡ **16:2:** Mt 24:9; Lu 6:22 ✡ **16:3:** Jo 15:21 ✡ **16:7:** Jo 14:16

apárokamp arop fárákap kwatae ninik fi kor mérrá, tá yae-párák kare ninik fi kor mér, tá Kwaro arop kot naenámp fi kor mér mwanapon. 9 Kwatae ninik fi kor yénkép námp te, arop fárákap onan mér mo nap aranon. 10 Yae-párák kare ninikrá sénámp fi te ará: Ono onomp Naropwaronámpok pok nanko, yumo te warko onan nke mono. 11 Kwaro arop kot naenámp fi yénkép námp te, mámá apár mek taokeyaknámp aropan te Kwaro waeman kot námpon. ✡

12 Ono te kápae kare kar oukoumwan yumwan farákáp nanamp yak námpan maok, oukoumwan yumo sámp mwanap pourou moiane. 13 Nánkár kare kar sér i konámp Spiritao ékia maok, yiráp ninik ékékér nánko, yumo kare kar kar mér mwanapon. Am tak námp te, mao námokuráp ninik feknámp sér mono. Mao Naropwaromp kar wawianámpan, am táman yumwan farákáp naenámpon. Mao te yumwan wakmwaek korop naenámp ankank farákáp naenámpon. ✡ 14 Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp nánko, am taknámp ninik támao arop wanap fek onomp e tokwae ntia onomp kárákáre yénkép naenámpon. 15 Onomp Naropwaromp kápae kare ankank te onompono. Aenámpara, ono sérrá, ‘Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp naenámpon.’ ”

Yonkwae touwenap pwarará warákár mwanap kar

16 Jisas warko ankwap kar sérrá, “Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan warko nke mono, tá warko wakmwaek kánanke kwarok ke

✡ **16:11:** Jo 12:31 ✡ **16:13:** Jo 14:26; 1 Jo 2:27

fek yumo onan nke mwanapon." 17 Aeránko
maok, mao éréképá yárak i konámp arop ankwap
fákárerao námoku kok sérarrá, "Mámá kar te apae
kar firan nomwan sériane? Mao sérrá, 'Kánanke
kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono.
Warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek onan
nke mwanapon'rá sénámpon. Tá ankwap sérrá,
'Ono onomp Naropwaronámpok pok nanamp'rá
sénámp te apae kar finono?" 18 Aeria maok,
am fárákapao sérrá, "Am 'Kánanke kwarok ke'rá
sénámp te apae ankankono? Nomo am kar fi mér
mo námp tane!"

19 Am fárákapao man turunk mwaria nap
te, Jisas wae méria maok, am fárákapan sérrá,
"Ae te ono farákápnamp kar fi man yumo
téréménk rape?" Aerá séria maok, "Ono te
arakrá sénampon: Kánanke kwarok ke fek
saráp yumo onan nke mono. Tá wakmwaek
kánanke kwarok ke fek yumo warko onan nke
mwanapon. 20 Ono waeman yumwan kare kar
sérrá: Yumo te yonkwae touwe tokwaeria, éménka
wae mwanapon. Aenapan maok, apárokamp
koumteouráp arop te warákár mwanapon. Yumo
te yonkwae touwe napan maok, warko am
pwarará warákár kar mwanapon. 21 Yupu táráp
sámp naerianámp ke fek te, touwe tokwae sámpria
yonkwae touwe konámpon. Aenámpao maok, mao
wae táráp sámpea te, am touwe sámp námp te wae
nɨk mo pwarará, táráp wae koropá yak námp táman
warákár konámpon. 22 Ae konámpnámp taknámp
oukoumwan yumo yonkwae touwe sámp napon.
Nánkár wakmwaek ono yumwan warko nke
nanko te, yiráp nɨnɨk te warákár naenámpon. Yiráp

am warákár te arop ankwapao sámp-sir mono. ✡ 23 Am ke fek te yumo onan ankwap ankank turunk mono. Ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo onomp Naropwarén onomp e fek ‘Ankank sápae’ ria kar toropwap napo te, mao yumwan fwap nénk naenámpon. ✡ 24 Yumo wokwaekia koropea oukoumwan nap te, onomp e fek onan ankank sámp mwaria kar toropwap moiapon. Oukoumwan te yumo ankár onan kar toropwapria te, yumo fwap sámpea warákár napo, am warákár te yiráp ninik mek top-pwarámp kari yak naenámpon.” ✡

Jisaso apárokamp kárákáreran kwe-pwarnámp kar

25 Jisas warko sérrá, “Ono manénkir te yumwan te wounáp kar fek mámá kar sérariampon. Nánkár wakmwaek te ono yumwan warko wounáp kar fek sér mono. Yumwan te onomp Naropwaro i konámp ninik érik sénanampon. 26 Nánkár am ke fek ono te onomp Naropwarén sénanko, yumwan yaewour naenámp te yak mono. Am te apae riteanápe, yumo ankank sámp mwaria te, fwap yumoku kor onomp Naropwarén onomp e fek turunk mwanapon. 27 Onomp Naropwaro námoku yumwan warákár námp te, apae riteanápe yumo onan nouroupria warákárria, wae ono Kwarént yakea ékamp méri yakáp napo námpon. ✡ 28 Wokwaek te, ono onomp Naropwarént yakea, ono man pwarará apárok mapek ékampon. Aeampan oukoumwan te ono mámá apár má

✡ **16:22:** Jo 20:20 ✡ **16:23:** Jo 15:7 ✡ **16:24:** Jo 15:11
✡ **16:27:** Jo 14:21,23

pwararáp, onomp Naropwaronámpok arákarrá pok nae rae."
29 Aeránko maok, mao éréképea yárak i konámp
arop fákárerao sérrá, "Tá kare, oukoumwan te
amo wounáp kar sér mono, wae érik sénapon.
30 Oukoumwan te yino amwan wae mér námpon,
amo te nánkár aropao amwan turunkia napo,
nopok sénaeria yépék mono. Amo ankank po-
nankor méri yak napon. Aenapara, yino kor amo
Kwarént yakea ék nap wae mérámpon."
31 Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar
pwarokwaprá sérrá, "Oukoumwan te yumo wae
mér nap nie? 32 Yumo wawenk! Oukoumwan te
ankank korop naenámp ke wonae fik kar námpon.
Ye! Oukoumwan te wae korop námpara, yumwan
ti yérépe napo, yumo ponankor ankákárankrá
yiráp némpoukmwaek turukumpria onan pwate
napo, onoku nápar yak nae rampon. Aenanampan
maok, onoku nápar yak mono. Onomp Narop-
waro onont yak námpon. ✡ 33 Ono yumwan
má kar farákáp namp te, yumo onont koumpá
yakápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanapria
nampon. Má apárok te yumwan nkwakwe make
touwe korop naenámp yak námpan maok, yiráp
niniik te fwapia kárákáre fek yakáp kip. Wawenk!
Ono te mámá apár mekamp kárákáre te waeman
kwe-pwar tenampon!" ✡

17

Jisaso náráp arop fákáreran Kwarén kar torop-
wapimp kar

✡ **16:32:** Mt 26:31,56; Jo 8:29 ✡ **16:33:** Jo 14:27; 1 Jo 5:4

1 Jisaso mao éréképá yárak i konámp arop
fárákapan kar farákápea pwararáá maok, narek
yámar mek tokoreyakrá arakrá sér, “Ayao,
oukoumwan te wae yae faeane. Amo waráp
Tárápan e tokwae érik yénkép napo, waráp Tárápao
kuri amwan e érik yénkép naenámpon. 2 Am te
apae riteanápe, amo man tak naenámp kárákáre
sánk napon. Amo man koumteouráp arop
ponankor taokeyakria amo man nénknap arop
fárákapan yiki yak nénkeanánko, yiki yaká yakáp
mwanapria nánapi napono. ✡ 3 Tá am yiki yaká
yakáp mwanap kwapwe te aráno: Am yiki yak
sámpnap arop fárákap te amo ankárankampao saráp
Kwar kare yak nap mér napon. Aeria maok, amo
Jisas Krais sámp-kérép napo, ék námp mér napono.
✡
4 Ono te amo onan, takrá téreaeria sápnap tére
te wae térea pwar nampon. Am tak namp támao
apárokamp aropan waráp e tokwae ntia kárákáre
yénkép námpon. ✡ 5 Ayao, wokwaek kar má apár
oukoumwan yak mo fek, ono amont yakamp fek
te e tokwae sámp-fákeyakampono. Onomp ninik te,
oukoumwan kor waráp wonae fik yak namp fek,
onan am e tokwae sápaeria nae. ✡
6 Amo mámá apár mekamp arop onan sáp
nap te, am fárákapan amo wanonorá te wae
érik yénképá pwara nampon. Am arop fárákap
warápan onan sáp nap te, waráp kar wae waw-
iaka fwap mántwaok yae-párák paokop napon.
7 Oukoumwan te am fárákap kápae kare ankank
amo onan ti-sáp nap te amonapoknámp korop

✡ **17:2:** Jo 6:39-40 ✡ **17:3:** 1 Jo 5:20 ✡ **17:4:** Jo 4:34 ✡ **17:5:** Jo 17:24

námprá wae mér napon. 8 Kápae kare kar amo onan sáp nap te, ono wae am fárákapan farákáp nanko, sámpea karenoria mér napon. Wokwaek ono amont yakea nanko amo onan sámp-kérépapo ono ékampan kor, wae mér napon. ✡
9 Ono am fárákapan yaewouriaka kar toropwap nampon. Ono te ponankor apárokamp arop fárákapan yaewourrá kar toropwap mono. Ono te amo onan sápnap arop fákáreran yaewourrá kar toropwap nampono. Am te apaeria námpanápe am fákáre te warápon. ✡ 10 Onomp arop fárákap ponankor te waráp fárákapono. Tá waráp arop fárákap ponankor te onomp fárákapono. Tá arop fárákap am onomp fákáre táman nkeria onomp e sakap napon.
11 Ono te warko má apár mek yak nanamp pourou mono. Oukoumwan te ono wae amonapok aok nanampono. Aeno mámá fárákap te apárok yakáp mwanapon. Onomp yiki kare Ayao! Am fárákapan amokuráp kárákáre fek taokeyakampo. Aenapo maok, nomo ankárankamp yak nempnámp, am fárákapao kor ankárankamp kare yakáp mwanapon. ✡ 12 Ono am fárákapént yakria, man taokeyakamp te amo onan sápnap waráp kárákáre feki nampon. Ono fwapia am fárákapan yae-párák taokeyak nanko maok, am fárákap te ankwap ankárank moyak moimpon. Moyak naenámp arop ankárank mao saráp moyak tenámpon. Am tak namp te, waráp Buk fek yaknámp kar te kare korop námpon. ✡
13 Oukoumwan te ono amonapok aok naeria

✡ **17:8:** Jo 16:30 ✡ **17:9:** Jo 6:37 ✡ **17:11:** Jo 17:21 ✡ **17:12:** Ap 1:18

namp kwamp, oukoumwan ono apárok yak namp fek má kar séria nanko, onomp warákár am fárákapamp ninik mek top-pwarámpá yak naenámpon. ✡

14 Waráp kar onan sáp nap te, ono wae am fárákapan farákáp nampon. Ono má apár mekamp mo nampnámp, am fárákapao kor má apár mekamp mo napara, má apár mekamp arop fárákapao am fárákapan ampwae sámp napon. ✡ 15 Ono amwan kar toropwap namp te ‘Mámá apár pwarará éréképae’rá sér mono. Ono amwan kar toropwap namp te, amo am fárákapan taokeyak napo, arop kwatae am fárákapan sámpá yampourou mo naenámpan nampon. ✡ 16 Am fárákap te onoku mámá apár mekamp mo nampnámp taknámp, mao kuri má apár mekamp mono. 17 Waráp kar te ponankor kare karara, onomp ninik te amo am fárákapan yaewour napo, am kare kar kar am fárákapamp ninik mek tére nánko, waráp fákáre yiki kukur kare yakáp mwanapono. 18 Amo wokwaek onan sámp-kérépapo, ono ékia, apárokamp koumteouráp arop ou mek yakampon. Táte taknámp ono kor amo onan sápnap arop fárákap tirá kérép nanko, tukupea apárokamp koumteouráp arop ou mek yakáp mwanapon. ✡ 19 Tá am fárákapan yaewour naenámp te onomp pourou ponankor waráp tére nanampria amwan sánk nampara, kare kar am fárákap te waráp tére mwanapria, ankár waráp arop fárákap kare yakáp mwanapon.

✡ **17:13:** Jo 15:11 ✡ **17:14:** Jo 15:19 ✡ **17:15:** 2 Te 3:3 ✡ **17:18:** Jo 20:21

20 Aeno ono kar toropwap namp máte am
fárákapan saráp yaewour mono, arop am
fárákapamp kar wawia onan mér mwanapan kor
mént kar toropwap nampono. 21 Onomp nɨnɨk te,
am ponankor arop fárákap ankárankamp nɨnɨk fek
onomp Ayao amo onont yak napo, ono amont yak
namp niampi yakáp mwanapono. Tá taknámp
am fárákap nomont ankárankamp kare yakáp napo
maok, apárokamp arop fárákap amo onan sámp-
kérép napo ék namp mér mwanapono. ✡ 22 Amo
onan kárákáre tokwae ntia wae kwapwe sáp nap
te, ono kor am fárákapan nénk tenanko, nomo
ankárankamp nɨnɨk fek yak nempnámp taknámp
am fárákapao kor tak mwanapon. ✡ 23 Ono te am
fárákapént yak nanko, tá amo onont yak napo,
am nɨnɨk támao am fárákap ankárankamp nɨnɨk
fek yakápanáponria nampon. Aenapo maok, am
apárokamp arop fárákap amo onan sámp-kérépapo,
ékamp mér napo maok, táte amo am onomp
fárákapan warákár nap te amo onan warákár
nap niamp naenámpon.

24 Ayao, onomp nɨnɨk te amo onan sápap koum-
teouráp arop te am ono yak namp fek, mao kuri
am fek onont yakáp mwanapria nampon. Tá am
fárákap mámá apár oukoumwan yak mo fek, amo
onan warákár tokwaeria, wae kwapwe ntiaka
kárákáre tokwae sápap am nkeanáponoria nam-
pon. ✡ 25 Yae-párák kare Ayao! Apárokamp arop
fárákap te amwan mér mono. Aeno ono mwar
amwan mér nampon. Tá mámá onomp fákáre te
amo onan sámp-kérépapo ono ékamp te wae mér

✡ **17:21:** Ga 3:28 ✡ **17:22:** Ap 4:32 ✡ **17:24:** Jo 14:3

napon. 26 Ono amo te wanonorá am fárákapan
wae yénkép nampon. Aenampara ono kánámpár
warko yénkép nanko maok, amo onan warákár
konapnámp taknámp am fárákapao arop ankwa-
pan kor warákár mwanap ninik sámp mwanapon.
Aenapo maok, ono kor fwap am fárákapént yak
nae nampon."

18

Judaso Jisasén yopor aropamp yaek sánkámp kar

1 Jisaso am kar toropwapia pwarará maok,
mao ntia éréképá yárak i konámp arop fákáre ént
kánanke Kidron tépéri pokea, ankwapmwae fik
tankáp i konap yao pékri fek tankáp. ✡ 2 Am Jisasén
yopor aropamp yaek sánk naerianámp arop Ju-
das mao kuri am yopwar wae mér. Am te apae
riteanápe kápae kare por Jisas náráp arop fárákap
érékép ko, tukupá am mek koupoukour konapara.
3 Ae konapara, Judaso Rom mekamp soldia érékép,
tá pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákárerao tirá
kérépnap plisman fákáre éréképea maok, am fek ko-
rop. Am fárákap te lam yaek ti, sarom poupounkia
maok, yorowar i konap ankank tia korop. 4 Jisas
te kápae kare ankank man korop naenámp te wae
mérámp kwamp maok, youmprá wonae fikria am
fárákapan turunkrá, "Yumo te wan oupourounk
rape?"

5 Aeránko maok, am fárákapao kar pwarokwaprá
sérrá, "Yino te Nasaret mekamp Jisasén
oupourounkrá koropreano." Makrá sérapo maok,
tá Jisaso am fárákapan sérrá, "Am te Ono Taki Yak

✡ **18:1:** Mt 26:36

konamp má támaono." Judas am fárákapamp yaek Jisas sánk naerianámp te am fárákapént fokopeyak.
6 Am fárákapao wa napo, Jisaso 'Am te Ono Taki Yak konamp má támaono'rá sénánko maok, am fárákapao younkwe mwaeknámp érérékri tukupria maok, apárok pɨká pér.
7 Tá Jisas warko am fákáreran turunkrá, "Yumo te wan oupourounk rape?" Tá am fárákapao sérrá, "Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupourounkreano."
8 Jisaso nopok arakrá sér, "Ono yumwan wae séri nampon: Am te Ono Taki Yak konamp má támaono. Yumo onan oupourounk nap kwamp te, mámá arop fákáre máte tukupanápon pwar kipo." 9 Am takrá sénámp nɨnɨk te mao manénkɨr sérinámp kar aran nɨnɨkria ninámpon, 'Amo onan sápnap arop fákáre te ankwap ankárankamp moyak mono'rá sérimp kar mént pwi námpon. ✡
10 Saimon Pita bainat sankorop námp am yɨpi mekamp akaprá pris taokeyak konámp aropamp tére arop yae-párák mwaekamp woupwi kor porokwapea aop-sɨr. Am aropamp e te Malkusono. 11 Aenko maok, Jisaso Pitan sérrá, "Bainat warko yɨpi mek kérépae. Amo nɨk nap te onan Ayao sápnámp kap mátane, am mek fár moaeria nape?" ✡

Am fárákapao Jisasén Anasonámpok warámpá tukupap kar

12 Aerá séránko maok, soldia fákáre, tá man taokeyak konámp arop, tá Judamp plisman fákáre, makia maok, Jisasén sámpeaka paok fek yarokwap.

✡ **18:9:** Jo 17:12 ✡ **18:11:** Mt 26:39

13 Aea maok, Anas Kaiafasomp wunápnáponámpok
warámpá tukup. Am yopwar fek te Kaiafaso
pris taokeyak konámp arop yak. 14 Kaiafas
te mao manénkir Juda fákáreran sérrá, ‘Ae te
arop ankárankao mao saráp sumpwiaka koum-
teouráp arop fárákapan yaewourano’rá sérimp
arop támaono. ✡

Pita ‘Jisasén mér mo nampono’rá sénámp kar
Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:54-57

15 Saimon Pita ntia Jisas éréképá yárak i
konámp arop ankwap Jisasén sámpá tukup napo
wakmwaek akwap. Pris taokeyak konámp arop
am arop ankwapan te man wae mér námpara,
mao te Jisas youmpnámp yár mek am mek yoump.
16 Aenámpan maok, Pita te yár younkwek wonae
fik ménki fek fokopeyak. Aenánko am mént
paokop i konap arop ankárank pris taokeyak
konámp arop man mér námp támao youmpea,
ménki taokeyak konámp yupuran séria, Pitan yár
mek warámpá mank. 17 Aenánko maok, tá am
ménki fek taokeyakámp yupurao Pitan turunkrá,
“Amo te mént paokop i konap arop ankwap támao
nie?” Aeránko maok, Pita sérrá, “Ono te méntér
paokop i konap arop mono.” ✡ 18 Aenánko maok,
nkenko tére konap arop, tá plisman fákáre makia
námpare nánko, yaomwi yankia pwatea am fek
yae yérénkrá yakáp. Aenapo, Pita kor youmpea
am fárákapént yae yérénkrá yak.

Pris taokeyak konámp aropao Jisasén kotimp
kar
Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71

✡ **18:14:** Jo 11:49-51 ✡ **18:17:** Jo 13:38

19 Pris taokeyak konámp arop Jisasén mént
paokop i konap aropan mér nae yonkwaerá tu-
runkria maok, maomp kar am arop fárákapan
sérarimp kar mént turunkup. 20 Aenánko maok,
Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono
koumteouráp arop fárákapan te érik karaok kar
yénkrá farákápampono. Kápae kare por koum-
teouráp aropan lotu nap mek, tá lotu nap tokwae
yár mek kápae kare Juda fákáre koupoukour konap
fek ono am fárákapan yénkrá farákáp namp te,
kar ankwap mek wouroumprá sér moi nampon.
✡ 21 Aenamp te amo apaeria onan turunk rap?
Amo ankár am kar wawi konap arop fárákapan
turunkupae! Am fárákap te ono farákápnamp
kar wae méri yakáp napon.” 22 Jisas takrá
séránko maok, am fek fokopeyakeanámp plisman
ankwapao Jisasén yae faeran táraporeria maok
sérrá, “Amo te apaerá pris taokeyak konámp arop
tokwaeran takrá kar pwarokwaprá sér rape?”
23 Jisaso man nopok sérrá, “Ae te ono kwatae kar
sénanko te, amo am ono kwatae kar sénamp érik
sérae. Aeno táte ono kwapwe kare kar sénamp te,
amo apaerá onan porokwap rap?”
24 Takia maok, Anas Jisasén yarokwap nap taki
yak nánko, make pris taokeyaknámp arop Ka-
iafasnámpok sámp-kérép.

Pita warko ‘Ono te Jisasén te mér mono’rá sénámp kar
Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62

25 Saimon Pita yae yérénkrá yakánko maok, am
fárákapao man sérrá, “Amo kor mént yárak i konap

✡ **18:20:** Mt 26:55; Jo 7:26

arop támao nie?" Tá mao sérrá, "Mono. Ono te mono!"
26 Aenámpan maok, pris taokeyak konámp aropamp tére arop te Pita woupwi kor porokwap aop-sɨrarinámp aropamp ankárankamp fi aropara, man sérrá, "Ae te ono amwan mént yakepo yopwaraok nkeamp támao nie?" ✡ 27 Aeránko Pita warko sérrá, "Mono." Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. ✡

Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar
Matyu 27:11-14; Mak 15:1-14; Luk 23:1-5

28 Koumounek kar Jisasén Kaiafasomp nap mekamp gavman taokeyaknámp aropaonámpok warámpá tukup. Aea maok, am fárákap te Kwaro nke námp fek Pasova fári konap yae fek oum sámpantánoria ankwap fi aropamp nap mek yink mo, ek yakáp. 29 Am fárákap ek yépékrá yakáp napo, Pailato mankea am fárákapan turunkrá, "Yumo mámá aropan apae tenánko kot mwaria nape?" 30 Aeránko maok, am fárákapao sérrá, "Má arop te sokoro mo, yae-párák kare nánko te, amon-apok warámpá korop mono."
31 Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, "Ae te yumoku warámpá tukupea yumokuráp lo fek man kotenk." Aerá séránko maok, Juda fákárerao nopok man sérrá, "Rom yiráp loao arop ankwa-pan sámp-wouroump kwaponorá námpon. Aeria námp kwamp, yino man amonapok warámpá ko-rop námpono." ✡ 32 (Am tak nap te Jisaso wokwaek apae mwae fek námo sumpwi naenámp nɨnɨkan

✡ **18:26:** Jo 18:1,10 ✡ **18:27:** Jo 13:38 ✡ **18:31:** Jo 19:6-7

sérimp, am ankank te wae kare korop naeria námpon.) ✡

33 Tá Pailato warko arákarrá nap mek youmpea
maok, Jisasén mankaeria maok, man turunkrá,
“Amo te Juda firamp King nie?”

34 Aeránko maok, Jisaso maomp kar
pwarokwaprá sérrá, “Ae te amoku támao ninikia
am kar sér rape, arop ankwapao amwan onan
takrá séri nap nie?”

35 Aeránko maok, nopok Pailato sérrá, “Ae te ono
te Juda fi mekamp nie? Amoku yaknap fi mekamp
arop ntia pris tokwae fákáre amwan ononampok
warámpá korop napon. Amo te apae mokopi
napon?”

36 Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Onomp firáp
taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono.
Táte onomp firáp taokeyak konamp mámá apár
mekampaonánko te, onomp arop fákáre fwap
yorowar napo, arop ankárankamp onan Juda
fárákapamp yaek pap mono. Aeno onomp firáp
taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono.”

37 Aeránko maok, Pailato man sérrá, “Tak napan
nánko te, amo te King nie?” Jisaso nopok man
sérrá, “Amo ‘King’rá sénap te amoku támao sénapon.
Ono má apár mek ék nanko, onomp éntupwar
onan fárákap námp te onomp ankárankamp tére te,
arop fárákapan kare kar kar farákáp nanko, wa
mwanapria ninampon. Tá arop ponankor am kar
kare wawia ampaok paokop nap te, am fárákap
onomp kar wawi konapono.” ✡ 38 Mak ránko

✡ **18:32:** Jo 12:32-33 ✡ **18:37:** 1 Ti 6:13

maok, Pailato man turunkrá, “Kare kar kar te apae ankankono?”

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25

Makrá séri pwarará warko apárok youmpea maok, Juda fákáreran sérrá, “Ono te ‘Mao sumpwiano’rá sénanamp fi te mér mo rae. 39 Aeno ono i konamp nɨnɨk te wae mér napono. Yopwar méntép lotu i konap Pasova Yae Tokwae fek arop ankárank kalabus mekamp yumoku am arop e sénapo, man yumonapok sámp-kérép konampono. Ae konampara, yiráp nɨnɨk te mámá Juda fákáreramp king man yumonapok sámp-kérép nanamp nie?”

40 Tá am fárákapao warko tékén sérrá, “Mao te mono! Amo ankár Barabasén aokor-pwarae!” (Barabas te arop tirá wourrá yárakrá am fárákapamp yaekamp ankank pouroukoup konámp aropono.)

19

1 Pailato séránko maok, soldia fákárerao Jisasén sámpea ain tákáre tokoropramp paok fek paonkore kor fek fuk. 2 Aea pwarará maok, am soldia fákáre wiráp paok sámpea moukoupea, kingo yirɨmp konámp kumpan erékáprá Jisasomp me korok yirɨmp. Aeria maok, waempyam noumouri sámpea kingo yirɨmp konámpan erékáprá maomp pourouk aowarámprá yirɨmpá pwar. 3 Aea maok, maomp wonae fik ankákáranki tukuprá man sérrá, “Yo...! Juda firamp King e!” Aeri ko man yae faeran tárapore.

4 Pailat warko apárok youmpea maok, Juda firan sérrá, “Yumo nkenke! Ono man yumonapok warámp sa-mank namp te, ono maoinámp ankank nke mo namp aran mérenkria nae.” 5 Jisas ek mank námp te, maomp me korok yirɨmp, nap wiráp paok te oukoumwan taki yak, tá waempyam noumouri yirɨmp napao kor taki yak. Aenánko maok, Pailato am arop fákáreran sérrá, “Má arop man nkenke!”

6 Aeránko maok, pris tokwae fákáre, tá lotu nap tokwae mekamp plisman fákáre mao man nkea tékén sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Ae te yumoku man santukupea yaopwae porokopramp fek pukupenke! Ono te maoinámp ankank nke mo nampono.”

7 Aeránko maok, Juda fákárerao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp lo ankwap yak námp te am loao sérrá: Mao ‘Námo Kwaromp Tárápono’rá sénámp te, mao te ankár sumpwi naenámpon.” ✡

8 Pailato am kar wawia apápa wae. 9 Aeria mao warko nap mek youmpria maok, Jisasén turunkrá, “Amo te mae némpoukampono?” Aeránko maok, Jisas te maomp kar pwarokwaprá sér mo. ✡ 10 Aenko maok, Pailato man sérrá, “Amo onan kar pwarokwaprá sénanap te apaeritea napon? Ono te arop tokwae ara, amwan fwap pwar nanamp, tá amwan fwap ‘Yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénanampon. Ae te amo am te mér mori kwapon?”

✡ **19:7:** Wkp 24:16; Jo 5:18 ✡ **19:9:** Mt 27:12; Lu 23:9

11 Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá sér,
“Kwaro amwan kárákáre sánk mo nánko te, amo
onan apárok sámp-anámp nanap pourou mono.
Aenámpara, arop onan waráp yaek sánknámp
aropamp kwatae ninik te waráp kwatae ninikan
kámákarea tokwae kari yak námpon.” ✡
12 Pailato am kar wawia maok, man pwar nae
yonkwaerá mwae kup oupourounk. Aenámpan
maok, Juda fákáre man kar tae fek sérrá, “Amo am
aropan sámp-kérépea te, amo te Sisaromp nouroup
mono! Aropao sérrá, ‘Onoku kingono’rá sérámp
te mao te Sisarén ampwae-sámpnámp aropono.” ✡
13 Pailato am kar wawia maok, Jisasén ek warámpá
youmpea kaerikamp kot i konap sia fek tank. (Am
kaerik e te ‘Yumwi fekamp Kaerik.’ Judamp Hibru
kar fek sér i konap te ‘Gabata’.) 14 Am Yae Tokwae
te Pasova fár mwanap fir nánap i konap yae fek
maok, yámar kukánko Pailato Juda fákáreran sérrá,
“Yiráp king má nkenke.”
15 Aeránko maok, kápae kare ou aropao tae
fek sérrá, “Sámpá tukupenke! Sámpá tukupenke!
Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Pailato
am fárákapan sérrá, “Yumo te onan yiráp king ‘Man
yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá séraeria
nape?” Aeránko maok, pris tokwae fákárerao sérrá,
“Yino te king ankwap te yak mono! Yinomp king te
Sisar ankárank támao mwarono!” 16 Aerapo maok,
Pailato Jisasén am fárákapamp yaek sánk nánko,
pukup mwarea napon.

✡ **19:11:** Jo 10:18; Ap 2:23; Ro 13:1 ✡ **19:12:** Lu 23:2; Ap 17:7

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar
Matyu 27:32-44; Mak 15:21-22; Luk 23:26-43

Aea maok, am fárákap Jisasén warámpeaka
tukup napo maok, 17 Jisas námoku námwan pukup
mwanap yaopwae kakapeanánko, am taun
pwarará tukupea apár ankwap, ‘Arop Me Kor
Yaknámp Apár’rá sér i konap, tá Hibru kar fek te
‘Golgota’rá sér i konap fek. 18 Am fek táman arop
yaworan fápae yawor pukupria maok, Jisasén kuk
pukupapon.

19 Pailato sénánko, am fárákap kar ankárank
kumwia yaopwae porokopramp fek Jisasomp me
kor yarápae fek tirɨri pwar. Am kar te arakrá
kumwi napono: “Mámáte Nasaret mekamp Jisas,
Juda firamp Kingono.” 20 Am kar te Hibru kar, tá
Rom kar, tá Grik kar makia am fek kumwiapono.
Am Jisasén pukupap apár te taun wonae fik yak
námpara, kápae kare Juda koropea am kar nkerá
farákáp konapono. 21 Aenapo maok, Juda fi-
ramp pris tokwae fákárerao Pailatén sérrá, “Amo
te ‘Juda Firamp King’rá kumwi kwapono. Amo
ankár ‘Mámá arop te “Námo Juda Firamp King”rá
sénámp’rá kumwi mpupo.”

22 Aerapo maok, Pailato sérrá, “Wampweno!
Kar ono kumwi tenamp am támao yakano!”

23 Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp
fek pukup tea maok, mao yirɨr i konámp ankank
ponankor tia maok, yiawor fi kákea maok, táte
am soldia fákáre ankákárankrá tiapono. Aeno
ankárank mwaek saráp wouriramp waempyaman
kor sámpea, 24 soldia fákáre námoku sérarrá, “Mámá
te pápaeri kwapono! Nomo satu pilairiaka wa

mokop kárákáreria sámpén nke mwanámpon." Am takiap te, Kwaromp Buk fek wokwaek kumwiap kar kare korop námpon. Am kar te arakrá sér,
"Arop fárákapao ono yirir i konamp ankank tia
nénk napo mao ti mwanapon.
Tá onomp waempyam sámp naenámp arop
nke mwaria satu pilai mwanapon."
Am soldia tak nap te, am kar wae ménт pwi
námpon. ✡

25 Tá Jisasomp éntupwar ntia maomp nánaenáp Maria Klopasomp yupuia maok, Makdala mekamp Maria, am koumteou támao Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tenapo, wonae fik am fek foukouri yakáp. 26 Aeapo maok, Jisaso náráp éntupwar ntiaka mao nouroup kare i konámp arop wonae fik foukouri yakepo, éntupwarén sérrá, "Ayae, támáte waráp tárápono." 27 Tá mao am námoku warákár konámp aropan sérrá, "Támáte waráp éntupwarono." Aeránko maok, am ke fek táman am aropao Jisasomp éntupwarén warámpá akwapea námokuráp nap mek taokeyak.

Jisas sumpwimp kar
Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49

28 Jisas te maomp tére ponankor wae oukoumwan pwar námp mér. Tá mao sérrá, "Onan éntao oumpour kor kákeane." Am takrá sénámp te, Kwaromp Buk fekamp kar ankwap méntér pwi námpono. ✡ 29 Farákére mek top i konámp wain tankánko maok, yao yir niamp am mek anámp napo, am top i konámp wain am mek pwarámpeyakánko maok, yaopwae hisop

✡ **19:24:** Sng 22:18 ✡ **19:28:** Sng 22:15

fek norokarea Jisasomp táp mek sánk. ✡ 30 Jisas am top i konámp wain fária pwararáa maok, mao sérrá, “Wae táman pwar nae rae.” Makrá séria pwararáa maok, me fɨkɨprá waemp worokwaprá sámp-kéréprá wae sumpwi. ✡

Soldia Jisasén amor fárákap mek oumpan faropámp kar

31 Am yae te Pasova fár mwanap nánap mwanap yaenono. Am Sabat Yae te tokwae karara, Juda firamp nɨnɨk te arop yákáre yaopwae porokopramp fek Sabat yae fek yakantáno. Aeria maok, Pailatén sérrá, ‘Pu kor tokoprá párakopea napo, koupour surumpwi napo am yákáre tirá épér mwar’rá sér. ✡ 32 Aerapo maok, soldia fákárerao tukupea Jisasént pukup tariap arop yaworamp pu kor tokoprá kák. 33 Aenapao maok, Jisasén te tukupá nke napo maok, wae sumpwi yak. Aenámpantá maok, pu kor ták-pap moiapono. 34 Aeno soldia ankárankao oump fek amor fárákap mek faropánko maok, koupour kar yɨri ntiaka ént kwarákár ék. 35 (Arop am kar farákáp námp te, am te wae nke tari námpan farákáp námpon. Aenámpara, mao farákápnámp kar te kare karono. Mao námoku kor am kar te karenorá mér námpon. Aenámpara, yumo kor fwapia mér kipo.) ✡ 36 Am takiap ankank te Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop námpon. Am kar te arakrá sénámpon, “Maomp kour ankwap ták-pap mo mwarea napon.” ✡ 37 Tá Kwaromp Buk fekamp kar ankwap sérrá, “Arop

---

✡ **19:29:** Sng 69:21 ✡ **19:30:** Jo 4:34 ✡ **19:31:** Lo 21:22-23
✡ **19:35:** Jo 21:24 ✡ **19:36:** Kis 12:46

fárákap am faropnap aropan tokore yaká̱p mwaria napon.” ✡

Jisasomp yákáre péri me mek papap kar
Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56

38 Takia pwate napo maok, Arimatea mekamp Josepo Pailatén sérrá, “Ono Jisasomp yákáre sámp nae.” Am Josep te Jisasomp firápao maok, Juda firan apápia maok, kánánkámp mérrá yárakimpon. Aempao maok, Pailato takaeránko, Josep akwapea Jisasomp yákáre sámpámpon. ✡ 39 Nikodemus, manénkɨr Jisasén kumuruk koropá nkemp, mao kuri méntér korop. Mao te yao yɨri anánk aopwe ankára mek tapokwapeakámpan sankorop. ✡ 40 Maomp kápae te 30 kilogram. Am arop ya-worao Jisasomp yákáre sámpea maok, Juda firao arop papria nánákáre kwapwenámp ankankan forokwap konapnámp takrá forokwapea maok, waempyam mek papea yarokwap. 41 Am Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap fek te yop-war ankárank am fek yak. Aenánko, am yopwar mek te péri me wourékam yoroia napao, ouk-oumwan arop yákáre pap moinap yak. 42 Juda firao Pasova fári konap kumur wae wonae fik námpantá, am arop yawor koupour kar Jisasomp yákáre sámpá akwapea wonae fik yaknámp am péri kor mek pap.

20

Jisas warko fárámpámp kar

✡ **19:37:** Sek 12:10; Yé 1:7 ✡ **19:38:** Jo 7:13 ✡ **19:39:** Jo 3:1-2

1 Sande fek oukoumwan kɨrɨkɨp yakánko,
koumounek kar Makdala mekamp Maria
koropeaka, péri me nke nánko maok, péri kárakére
ménki fek yak mo. 2 Aenánko maok, mao fárakoprá
akwapea Saimon Pita, tá ankwap Jisaso man
nouroup kar i konámp, am arop yaworan sérrá,
“Tokwae Karamp yákáre te arop fárákapao péri me
mekamp te wae sámp te nap te, nomo mér mono.
Maok sámpá tukupá páte nape?” ✡

3 Aeránko maok, Pita ntiaka am Jisaso warákár
konámp arop taun pwarará énénkér péri me
fek akwap. 4 Am arop yawor énénkér fárakoprá
akwapepao maok, ankwap Jisaso warákár
konámp aropaomékɨr akwapá péri me fek. 5 Aea
maok, mek pɨk mono, péri me fek saráp tankria
papeyakrá nke nánko maok, waempyam mwar
tank. 6 Saimon Pita maomp wakmwaek korop
námpao maok, péri me mek youmpea nke nánko
maok, waempyam ankwap mwar tankáp. 7 Tá
nke nánko, Jisasomp me korok woukoupap
waempyam ankwapao kor me kor papámp
yarápae fek aropao moukoupea papnap niampi
tank. 8 Aenko maok, manénkɨr akwapeakámp am
Jisaso warákár konámp aropao kor mek yoump.
Tá mao kor am ankank nkea wae mér. 9 (Am ke fek
te am fárákap te Kwaromp Buk fekamp kar Jisas
apár me meknámp fárámp naenámpan sénámp kar
te oukoumwan fwapi mér mono.) ✡ 10 Aea maok,
am Jisasént yárakep arop yawor warko némpouk
arákarrá akwap.

✡ **20:2:** Jo 13:32 ✡ **20:9:** Ap 2:24-32

Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11

11 Maria ek péri me táp fek fokopeyakrá maok,
émrá yakria tank-kékiráprá péri me mek nke.
12 Aeriaka nke nánko maok, ensel anánkaopwe
waempyam wupwiráp am Jisasomp yákáre
pátariap fek am fek tankria maok, ankwapao
me kor tankámp fek tank, tá ankwapao puyar
sirarámp fek tank. 13 Aeria maok, am ensel
yaworao Marian sérrá, "Yupu! Amo te apaeritea
ém rape?" Aerepo maok, mao am arop yaworan
sérrá, "Onomp Tokwae Karamp yákáre sámp tenap
te, ono mér mono. Maok samp-tukupá páte nape?"
14 Makrá séria pwarará maok, arákarrá nkenko
maok, Jisas fokopeyak. Aempan maok, Maria te
máte Jisas támaonorá mér mono. ✡

15 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Yupu!
Amo te apaentá émrá yárak rape? Amo te wan
oupourounk nae rape?" Aeránko maok, Mariamp
ninik te, am arop te yopwar taokeyak konámp arop
ritea man sérrá, "Arop Tokwae, amo te man sámpá
akwapea pap nap kwamp te, onan am pap nap
sénapo, ono akwapea warko sámpá korop nae."

16 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Maria."
Aeránko maok, Maria sámp-arákarrá man Hibru
kar fek sérrá, "Rabonai!" (Am kar te 'Tisa'rá
sénámpon.)

17 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, "Ono te ouk-
oumwan narek onomp Naropwaronámpok pok
mo nampara, amo onan séréménkéri kwapono.
Aeno amo ankár akwapea onomp nánaeounáp

✡ **20:14:** Lu 24:16; Jo 21:4

fárákapan arakrá sérampo, ‘Ono te narek pokria, onomp Naropwar, tá yumo kor yiráp Naropwar maonámpok pok rae. Tá onomp Kwar, tá yumo kor yiráp Kwar, maonámpok pok rae.’ ” ✡
18 Aeránko maok, Makdala mekamp Maria akwapea ménṭ paokop i konap arop fákárean sérrá, “Ono te Tokwae Karan nketea korop rae.” Aeria maok, Jisaso sérimp kar am fárákapan farákáp.

Jisaso éréképá yárak i konámp arop fárákap Jisasén nkeap kar

Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49

19 Jisasénṭ paokopiap arop fárákapao Juda taokeyakáp konap fákáreran apápriaka mao yakápnap nap ménki kárákáre fek kéritea yakáp. Am Sande fek táman wae yámar porokor nánko, kumur mek Jisas koropeaka kuk mek fokopeyak. Aeria maok, mao sérrá, “Yiráp nɨnɨk te sánánkar porokwe fek yakano.” 20 Aerá séria pwarará maok, náráp yaekamp nil toupou, tá amor fárákap mekamp oump toupou yénkép. Am arop fárákap Tokwae Karan nkea am fárákapamp nɨnɨk mek te warákáránka wae. ✡ 21 Aenapo maok, Jisaso warko sérrá, “Yiráp nɨnɨk te sánánkar porokwe fek yakano. Onan te onomp Naropwaro sámpkérépánko koropampnámp taknámp, ono kor yumwan tirá kérép nanko, tukup mwanapono.” ✡ 22 Makrá séria pwarará maok, mao táp meknámp náráp ouwipár am fárákapan fori pwarará maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo Yiki Kor Spirit yiráp nɨnɨk mek akwapano sámpenke.” 23 Aeria

✡ **20:17:** Hi 2:11-12 ✡ **20:20:** Jo 16:22; 19:34; 1 Jo 1:1 ✡ **20:21:** Jo 17:18

maok, sérrá, “Yumo arop ankwapamp kwatae nɨnɨk sámp-sɨnapo te, Kwaro kor am fárákapamp kwatae nɨnɨk sámp-sɨnánko, moyak naenámpon. Aeno yumo arop ankwapamp kwatae nɨnɨk sámp-sɨr mo nap te, Kwaro kor am aropamp kwatae nɨnɨk sámp-sɨr mono.”

Tomaso Jisasén nkemp kar

24 Jisaso am fárákapaonapok koropámp ke fek te, arop éntér-sámpramp ou mekamp ankwap ankárank te am ke fek yak mo. Am arop te Tomas, ankwap e te ‘Tam Feae’rá sénapono. ✡
25 Wakmwaek am fárákap man sérrá, “Yino wae Tokwae Karan nke námpon.”

Aeránko maok, Tomaso am fárákapan sérrá, “Táte ono maomp yaekamp nil toupou nke mo, tá onomp yae kurépi am nil toupou mek norokor mo, táte ono maomp amor fárákap mekamp oump toupou mek yae pap mo namp fek te, ono te kare sénapria mér mo kareno.”

26 Warko ankwap Sande fek, am arop fárákap am nap mek am mek yakáp napo, Tomas kor méntér yak. Aeria maok, am fárákap ménki ponankor kárákáre fek kákari pwatea yakáp. Aenapo, Jisas mankea kuk mek fokopeyakria sérrá, “Yirɨp nɨnɨk te sánánkar porokwe fek yakano.”
27 Aeritea yakrá maok Tomasén sérrá, “Amo waráp yae kurépi onomp yae kwae mek mamek fokopria onomp yae nkeae. Tá amo koropea onomp amor fárákap mek yae papae. Amo te anánk nɨnɨk pwarará, ankár mérae!”

✡ **20:24:** Jo 11:16; 14:5

28 Aeránko maok, Tomaso maomp kar
pwarokwaprá arakrá sér, “Amo onomp Tokwae
Kar, amo onomp Kwarono!”
29 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo te onan
nkeaka mér rape? Arop fárákap onan oukoumwan
nke mo yakáprá mér nap, am arop fárákapan te
Kwaro ourour nénk naenámpono.” ✡

Jono má buk kumwimpon fi kor kar

30 Jisaso Kwaromp kárákáre yénképnámp kápae
kare ankank námoku éréképá yárakimp aropao
nkeap fek yoroimp te, ono te am ankank te má buk
fek mapek ponankor kumwi mono. ✡ 31 Aeno ono
mámá kar kumwi namp te, yumo Jisasén mériа,
mao te Krais, mao te Kwaromp Táráponorá mér
mwanapria kumwi nampon. Yumo man mérria te,
maomp e fek táman yiki yak sámp mwanapon. ✡

21

Jisasént paokopiap arop fákánekao Jisasén nkeap kar

1 Jisaso warko wakmwaek ént aokore Galili,
ankwap e Taiberias wonae fik, námoku éréképá
yárak i konámp arop fárákapan akwapá kɨkɨp.
Mao am arop fárákapaonapok akwapámp te ará:
2 Saimon Pita, Tomas (Ankwap e te Tam Feae),
apár Galili mek Kana mekamp Nataniel, tá
Sebedimp tárápyar, tá Jisasént paokopiap arop
ankwap anánkaopwe énénki am fek yakápapo
maok, 3 Saimon Pita am fárákapan sérrá, “Ono
te akwapea éntékamantá umben sɨnae.” Tá am

✡ **20:29:** 1 Pi 1:8 ✡ **20:30:** Jo 21:25 ✡ **20:31:** 1 Jo 5:13

fárákapao man sérrá, “Yino kor amont énénki tukup mwaro.” Aenapao maok, am kumuruk te éntékam ankárankamp sámp mono.

4 Aenapo maok, koumounek yámar aok naeria nánko, Jisas ént woupwi mek fokopeyak. Aenánko maok, am arop fárákap mao te Jisasonorá mér mo. 5 Aenapo maok, Jisaso am fárákapan arakrá turunk, “Tárápu o! Yumo te éntékam wae sámp máki nape?” Aeránko am fárákapao sérrá, “Mono.” ✡ 6 Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo umben sámpea bot tank námp fek yae-párák mwaek sirenke. Yumo fwap ankwapmwaek ti mwanapono.” Aeránko am fárákap umben am mao sénámpaok sirapo maok, éntékam pik te mákia kápae karenko maok, mokopia narek forokwaprá saok mwarria kounkour. ✡

7 Mént paokopiap arop Jisaso man warákár konámpao Pitan sérrá, “Am te Tokwae Kar támaoiane!” Saimon Pita waempyam wor-pátea térerá yárakimpao wa nánko ‘Mao te Tokwae Karono’rá sénámpantá maok, warko waempyam kámpea ént mek fékér-pikia maok, érrá akwap. 8 Aenánko, am ankwap fákáre bot meknámp ént woupwi mek panek tae morok 90 mita fek yakápria, éntékamráp umben am éréképrá koropea kárákáre fek pap.

9 Am fárákap wae koropea kárákáre fek yakápria maok, nke napo yaomwi yak. Tá am yaomwi mek éntékam tank nánko, panao kor tank. 10 Aenánko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Éntékam ankwap am sankoropenke.” 11 Aeránko maok, Saimon Pita

✡ **21:5:** Lu 24:41 ✡ **21:6:** Lu 5:4-7

bot mekamp am umben éréképea koropea kárák fekánko maok, éntékam kápae kare nununkwi te kouroump napo te, 153 nono. Aenámpao maok, am umben te fárákár moimpon.

12 Aenko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo koropea fárenke.” Aeránko maok, am fárákap te apápia ‘Amo te wanap?’rá turunk mo. Am te am fárákap wae mér, mao te Tokwae Kar támaono. 13 Tá Jisas yaomwi fek wonae fik youmpea, pan sámprá am fárákapan nénkea pwarará, tá warko éntékaman kor sámpea am fárákapan nénk.

14 Mámáte Jisaso apár me meknámp fárámpea yárakria mao éréképá yárak i konámp arop fárákapan yininkan koropá nkemp karono. ✡

Jisaso Pitan ‘Sipsip taokeyakamp’rá sénámp kar

15 Mao wae fépéria pwarará maok, tá Jisaso Saimon Pitan sérrá, “Jonomp tárap Saimon e! Amo te onan nouroup kare nap te, arop ankwapao onan nouroup námpan kwe pwar nap nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar, ono amwan nouroup namp wae mér napon.” Mak ránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip morok fir wunampo!” ✡

16 Tá warko anánkan man sérrá, “Jonomp tárap Saimon, amo te onan nouroup kare rape mo nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar! Amo te wae mérapon, ono amwan nouroup nampon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre taokeyakampo.” ✡

✡ **21:14:** Jo 20:19,26 ✡ **21:15:** Mt 26:33 ✡ **21:16:** 1 Pi 5:2

17 Tá Jisas warko yinɨnkan turunkrá, “Jonomp
táráp Saimon, amo te onan nouroup rape?”
Aeránko maok, Pita námwan yinɨnk por sérámpantá
pwarápaerá nɨnɨk tokwaeria Jisasén sérrá,
“Tokwae Kar, amo te kápae kare ankank te wae
ponankor mér napara, ono amwan nouroup
nampan kor wae mér napon.” Aeránko maok,
Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe
fákáre wunampo.
18 Ono waeman amwan kare kar sér rae: Amo
oukoumwan tár-ménki fek te amoku amokuráp
sépér fákapea amoku akwap nae rap mwaek yáraki
napono. Aeno nánkár wakmwaek amo wae mér
pourou nap fek te waráp yae kor narek kakap
napo, arop ankwapao amwan sépér fek fákapea
sámpeaka amo akwap mo naenap mwaek san-
tukup mwanapon.” 19 (Jisaso má kar makrá sérimp
te nánkár Pita mokoprá sumpwiria Kwarén e tok-
wae sánk naenámpan nɨnɨkrá sénámpon.) Tá Jisas
warko Pitan sérrá, “Amo te onomp wakmwaek
koropampo.” ✡

Jisaso nouroup kar i konámp aropamp kar

20 Pita sámp-arákarrá Jisaso nouroup kar
i konámp aropan nke nánko maok, maomp
wakmwaek korop. Am arop te wokwaek Jisasént
tankáprá fárap ke fek maomp wonae fik éntér kor
fek me kor woukouprá, ‘Tokwae Kar, amwan te
wa yopor aropamp yaek pap naenámpono?’rá
turunkimp arop. ✡ 21 Pita man nkea maok,
Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, mámá arop te
mokop naenámpon?” 22 Aeránko maok, Jisaso man

✡ **21:19:** Jo 13:36; 2 Pi 1:14 ✡ **21:20:** Jo 13:23-25

sérrá, “Waráp ankankanápe? Ono man takanoria nanko te, mao fwap yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fek naenámpon. Aeno amo te onomp wakmwaek koropae!”

23 Aeránko maok, am kar yárakánko maok, táte am ménnt yárakimp arop te sumpwi mo, yak naenámpan mpwe yonkwaeapon. Aeno Jisas man te ‘Sumpwi mo, yak naenámp’ karan sér mono. Mao sénámp te, ‘Ono takanoria nanko, mao yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fekanoria nanko te, am te waráp ankank ni?’rá sénámpon.

24 Am arop támao oukoumwan mao am ankank táman farákápria mámá kar kumwi námpon. Tá nomo wae mér, am kar mao farákáp námp te kare karono. ✡

25 Jisaso térenámp te kápae kare ankwap ankankao kor yak námpon. Aeno táte arop fárákap am ankank ankákárank ponankor kumwia naporia te, nomo am kápae kare buk kák mwanámp apár yak mo naempon. ✡

✡ **21:24:** Jo 19:35 ✡ **21:25:** Jo 20:30

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long Niugini

Copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Mar 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885